

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Collectanae - Cod. Ettenheim-Münster 394

[S.l.], [17. Jahrh.]

I. Chronologieum breviarium centuriae p. Chr. n. XVI.

[urn:nbn:de:bsz:31-134055](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-134055)

Chronologicum.

CHRONOLOGICUM

Breviarium aetatis sine
centuria post Christum
natum ex uirgine Mari-
na Septa, qui est
annus Christi mil-
lesing quingente-
simus et annus nun-
dis 449.

Prologomena.

Omnia ista, quae de historia ubi-
libet ed de receptitate plerumque
tradere solent, sicut in Angliis
Ciceronis excomin, historiam
et magistra uicta, et Lucet ueris,
Pater, respice n^o ante quam
natus sit, gestus sit, hoc est semper
et querum iudicatur. P. 1. 1. 1.
C. 1. 1. 1. de locis conuincit,

Prologomera .:

libello alius Lucian de ratione
 scribenda historia. Dionysij Halic
 carnasaur in libello altero,
 quem inscripsit in diebus Thuis
 didis, Antony Professor in bibl. d.
 Utrca l. 16. qui e x x x x et
 hunc et historico. P. Trauifeg
 Patricij q hunc natan onad
 dialogis lo. complexy e.

Ceterum si unquam uultis hunc
 tendentia, quam tradidit in o
 Elenichorum in historia quam
 maxime ualeat. Est n. illa
 cuiusmodi: quod ad discere cre
 dere, eam q inter alios nobis
 appima comendauit a uerum
 Basily Juss. monit. quod filio
 Leonide dit, quod opere preciu

Prologomena.

erit hic primum. Legitur a.
illud c. 56. libelli, quem inscrip-
sit xalla d'ra p'acrytica per
cederet, inquit, h'oria p'ie ne
recusa. ubi u. sine labore reje-
riet, quod ab e'nd labore colle-
gerunt, atq' illuc hauriet et bo-
norum virtutes, et malorum
vitia. Variar humana vitae
mutationes, et reru' in ea con-
uersiones, mundi huius instabili-
tates, et imperio'um precipites
casus, et ut verbo d'plectar,
maloru' facinor'um poenas, et bonoru'
praemia, quoru' illa fugiet, ne
diuina iustitia man' incidat.
Haec complecteris, ut praemy's,
quae ea, conitatur, p'odiaris.
Quia u' varia a' uarys h'oria par,

4.

Prolegomena.

des referretur, uariiq; horia
supplicet e, et nos chronologia
daturi sumus, et abis post Christu
nato sexa decima lvi m m m
millefim quingentimi, pauca
praeuocanda sunt.

Prologomenon inu.

Vnde dicta horia, et quae
horiae partes.

Historia e reru gestaru uel ex
positio, uel demonstratio, a graeco
historia dicta, quasi reru uisaru
spectataruq; conemoratio, uel
quia res gestae nobis spectandas
proponit. Plato in Cratilo dicta
e historia uult, quod labentiu
reru fluxu quora nouo spat.
Historia ita generalim luteq;
sumpta quatuor e st species.

Prologomena.

51

Topica, quae de locorum regionum
explicatio, et dicitur Geographia,
doctrinae solent a Mathematicis.

Itaque **Historia**, quae inter alia,
res publicae gestas, gentiumque
mores explicat, conficitur a ma-
gis, atque aliis varij characteris
historis. **Cronica**, quae tempora
spectat, necesse est quibus consules
regibus, Imperatoribus, amicis, res gesta
sint, diciturque **chronologia**, quae
res singulas ad sua referunt tem-
pora. **Genealogica**, quae ortus
successionemque gentium demonstrat.
V. g. Sarmatae ex Asia, Scythiae
deduci, Bohemae a Boijs, Poloniae
Poloniarum sive Sarmatarum, ex Boijs
Galliae populi, Sueviae a Sualijs.

6.

Prologomena.

Ally horiam faciat univ[er]salem,
 ally minorem aliam, qua de
 uno fit horie; not' Eusebii Sec[un]di.
 Jung in Dionysio de sit u[er]bis.

Prologomenon idē.

Qua sit n[ati]va horia.

Est eadem, qua Eloquentia;

Rhetoric n[on] ē de omni qua[est]ione
 disserere: Historici de omnibus
 reb[us] narrare; patet ex Plinio et
 Ar[istote]le. Habent a. horia et oratio
 plura com[un]ia, ut monet Plinius
 l. 5. ad Capitone[m], vel ut ally, ad Ta-
 citum inter alia etiam ē materia:
 narrat n. illa h[ab]et sed aliter: hui[us]
 plerag[ue] humilia et sordida et ot
 medio pretita: illi orationi
 omnia recondita, splendida, exalta;

Prologomena.

7.

conueniant: Hanc sapiens musculi
osca nerui; illam chori q̄ten et quasi
Laba decent; hac maxime amaritu-
dine, infantia; illa tractu et
suauitate, atq̄ esia dulcedine
placet. postremo alia uerba, alig
long, alia constructio.

Maxime a; quasi quaedam eleme-
ta loca s̄, persona tempus, long,
res, caa modus, instrumentu.

Inquit hic e in Orat̄ Luciani, pro
inde dignitate dignu; q̄d ait: his
locis n. rei ordine seruant, et
maā ueratur preparata. orato-
res u multa inuertunt et fingunt.

Qui si n̄ dubitauit in deo et religione
et impius, furpissimq̄ fidei euertere,
carere debeat ut in oratores et profa-
re uaxur.

prologomena.

PROLOGOMENON. 3^{tu}m.

Que sit historia et chronica auxilia.

Sunt ex Diaria sine Ephemerides, si
fasti, si amales. Diaria si, in quibus
res in gamos, sed per dies singulos des-
scribuntur, ita Gellij l. 5. c. 13. &c.
Fasti sine Eleachi Calendaria diei
ponunt, in quibus refertur, quid diebus sin-
gulis sit agendum: hoc Romani diuis-
debant in dies fastos et nefastos.
Fasti erant, quibus gratulatio fieri
licebat, sine ius dicere, tria illa
verba sollemnia, DO, DICO, ABDICO.
Nefasti, quibus non licebat fieri. Fasti
præterea dies fastos continebant,
sollemnitates de ludis, et si quid aliud
agendum erat ex præscripto ponti-
ficis. Fastorum præterea libera
Nius erat, quo singulorum amorum

Prologomena.

magistratus describerentur.

Amaltes quid sint loco citato docet
Gellius, q̄by n̄ in unum res gesta plu-
rimo amorum observato cuiusq̄ ami-
ordine, deinceps componuntur. q̄i
ex Verrio Flauo refert amaltes
idem eē, quod historiae sint. Historias
n̄ d̄o eē id quod amaltes: sicuti quod
eē h̄o, id necessario animal eē: quod
eē animal, n̄ id necesse eē eē h̄oem.
Idem discrimen acute indicat Ja-
cobus Saliarius S. J. Tom. 1. Ama-
ltes referis testamenti praefatio,
m̄o c. 4. ex cuius sententia ad Ama-
ltes scriptores pertinet res ita
narrare, ut temporū quam maxime
nam habeant rationem: d̄v̄ita
tempora ordinatim componunt, ut
res suis quoq̄ amicis, quāntū ea ferunt,

Prologomena.

circumferibant. Ita Romani ille
 sing. in horia sua scripta se per unum
 amaleu uocat. Ho. 25. subij. p. 1. p. 1. p. 1.

Prologomenon 4to titulum.

Quae controversiae chronologi-
 cae, siue initia, siue fundamenta,

2a.

Sunt illa amorum diuersitas. sub
 inde n. amg computatur, cum sint
 tantu menses. 2. 3. 4. 6. 9. ut
 notat Henricus Sancerus S. J. Ami
 Rom. inchoantur à Calendis Ja-
 nuarij, ex quo tempore Numa 2.
 menses, Januariu et Februarij,
 addidit, ut antea decem menses
 esset amg, id quod patet ex Decem-
 bri. Vbi nonnunquam uariarunt,
 Romani; semper tñ ad Cal. Jan:

Prologomena .

Redicunt. Imprimis u' postea q' u'
I. Caesar tertius q' u' reformauit
Calendariu, a quo anni demum die,
ti si Juliani.

Judei a Martio incipiebant Nru
minis imperio, Exponit u' uers. 2.
u' quidem praefixit a primo Marty
Tel a primo die Lunae mensis Mar,
ty; amor ti uiciles numerabant a
Thyrji, hinc Septembris

Anni V. C. incipiunt undecimo Cal:
Martii, qui e' Aprilis dies uiginti
primus, Anni Olympiadum a Solstitio
u' hinc octauo Cal: Ianuar, qui e' u'
ginti quartus eiusdem. Anni hebdo:
madum Danielis ab aequinoctio autum:
ni. Et cum u' uiciles numeret amor
more Rom. a Cal: Ian: hanc

12.

Prologomena.

rationem pleriq̄ sequuntur. ita etiam
numerantur anni Christi à Circum-
cisione. Distinguendi s̄ si anni ab-
tis Christi et Natiuitatis, naty è
enim anno peccenti uigesimo quinto
Decembri, hinc anno duodecimo, quo
reperitur erat in templo, abigit
annus trigessimus natiuitatis.

Ex his facile nasci solet amoru-
ror. Si n. annos more nro descri-
bing, duobq̄ mensib; annum Iudaeoru
praecedit, et ab annu ab V. C. 4
mensib; ming 10. dieb; et annu Olyn-
piadu sex mensib; dieb; septem
demptis. Cum gò Chronologia anni
describentur, et anni Iudaeoru, et
V. C. et Olympiadu notantur, oportet
toto isto modo subducere, ut in belli

Prologonera.

13

gatur, quod amisi sunt pleni.

Attendendum praeterea est, utrum intel-
ligantur anni inclusivè an exclusivè,
ut loquuntur, aliaque unquam facile additur,
aut detrahatur, ut V. g. ab initio
mundi usque ad finem diluvii inclusivè
numerantur anni mille sexcenti quin-
quaginta sexagesim. Cui iterum addito
res variae esse soleant in annis Cainan
2 variegatur numerus amorum, de
quo vide Salianus A. Mundi M.

D. C. L. X quo loco generatione
Cainan ex Arphaxate ferit. Quam
numerandi incertitudinem movet etiam
V. C. varietas, cuius tres sunt com-
munes opiniones; conditam esse anno
3. Olympiadis septem, et quadragesimi-
no trigesimo ab exilio Troia.

Prologomena

Alia conditam ee Anno 4to eiusdem
Olympiadis Tertiam anno imo Olymp. Inc.
Ex hic patebit responsio ad
Prologomena Stum.

Sit hie annus Christi M. D.
Annus Mundi M. M. M. M. C. C.
C C X X X V I I

Ita quidem Hieronymus Echieq. Flo.
rentinus, quem uide in Bibliotheca
Illustrissimi Principis Henrici Episcopi
Augustani. Certo equidem hodie
nihil constitui certo posse. Baronis
enim Christi nativitate ee uult. A. Mundi
quingiesimo millesimo centesimo nono,
gesimo nono q. b. annis, si adieceris annos
Christi mille quingentos, erit annus noster
sexiesimo millesimo septuagesimo nono,
gesimus nonus.

Jacobus Gordonus S. J. censet
Christum Natum A. Mundi quater

Prologomena.

15.

millesimo primo exeunte aut 2do
sece exeunte inuente; his amir
4000; adde amos mille quingentos,
habebit amos 5501.

Secundum Hieronim^{um} Samaritan^{orum} s. g.
nascitur Christus Anno mundi ter
millesimo nonagesimo quinquagesimo,
ita erit amir n^{ost}r, amir mundi 50450
quingies millesim^{us} quadringentesim^{us}
quingagesim^{us}.

Sententia Jacobi Saliam Tomo. 3. est
amir mundi ter millesim^{us} et quinqu^{ages}
gesim^{us} nonus C^o u^{er}g. n. suos perduxit
amab^{er}, estq^{ue} amir Salomonis qua^{si}
deagesim^{us} et ultimus. Id est amir
ante Christu^m natu^m nonagesim^{us}
nonagesim^{us} quartu^s. His amir ad
amos superiores additis, nascetur
Christus Anno mundi quater millesimo
quingagesimo tertio. His uerense amos

Prologomena.

amor Christi mille quingentos, erit
 an^o Am^o mundi 5553, quinquies mille sing
 quingentesimus 5553. Ex sentia mag^o,
 re memoria Roberti Bellarmini S. J.
 et S. R. E. C. nascitur Christi An^o
 mundi ter milles. octingentesimus octava,
 gesimo quarto, quibus additis mille
 quingentis, erit an^o Am^o mille sing^o quin
 gentesimus, unde not^o incipimus, an^o
 mundi incl^o ^{us} quinquies mille sing^o
 quadringentesimus octagesimus 5553.
 Iacobus Gaullterius S. J. amo Na
 c^o docet Christu^o natum, An^o mundi
 quater mille sing^o vigesimo 5553, quibus
 adde mille quingentor^o amor, erit an^o
 an^o, amor mundi quinquies mille sing^o
 quingentesimus vigesimus secundus.

Prologomena.

17.

Secundum Chronologiam Genebrardi,
natus Christus Anno mundi 4088. }
Secundum Nicephorum l. 1. historiarius
c. 10. 5500. Secundum Alphonsu Regem
natus Anno mundi sexies millesimo
nongentesimo octuagesimo 4to. Se-
cundum Eusebium 5992. Secundum
Philozum l. 3. Originum 5220 D. Gp,
Etiam in lib: de exhortatione Mar-
tyrii, natus esse uult Christus Anno
mundi 6000. Diuus preterea
Hieronymus in Epist. ad Titum et D.
Augustinum lib. 12. ciuitatis Dei c. 20.
aiunt, suo saeculo qui completa est
sex millia annorum. Quia in
sententiarum diuersitate maneat
ista perplexio, quot capita, tot sen-
tentia.

Prologomena.

Prologomenon sextum.
Certum sit anni Christi.

Sunt omnino certi, quos nimirum a Christo numeramus nato, quo a. a. m. mundi natus sit Christus, controversum est maxime, ut vidimus. Neg. poro de anni Olympiadis constat.

Vocat Gordonus Tom. 2. c. 2. apparatus ex recepta sententia, qua ex Eusebio chronico habetur, Christum natum esse Olympiade centesima, quarta nona, gesima, quo vero anno Olympiadis, discussio est maxime. Baronius uult natum esse anno rto, q. tr. anno 3tio debuit nasci, si, quemadmodum ille ait, natus est Cornelio Lentulo et Messala consulibus, de quo alii —
Illa etiam neg. n. anno D. C. conueniunt.
* Aliq. n. usq. ad Christum natum amos

Prologomena.

19.

V. C. numerant septingentos quin,
quaginta ius mercator Baroniq
751. Alij ut Quererij nr in Daniele
Septingentos uiginti duos.

Prologomena Septimum.

Qui auctores cauendi.

Inuenies illos apud Popenum loc. cit.
quemadmodum etiam illos, qui de singulis
regnis, et regionibz scripsere. Cauendi
ante alios maxime Chronographi
Hæretici; cuiusmodi sunt Henricus
Buting Brunus Wizenst, quia fecerunt
erroribus, et calumnijs. Joannes
Temporarius, qui de monstracione,
edidit Chronologica ad sanctissimam
Dei, ut ait, Ecclesiam: inter alia
propterea, quia pauca adtingit,
quæ a Christo nato, nro saeculo
contigere. Joannes Schleichanus,
q scripsit contentarios periculossimos,
cum Wighianus aded totus e in Luthero.

Prologomena.

Laudando, Pontificibus maximis, Imperatoribus, Principibus carendis, ut facile n̄ nullis sit ex brevis hōis commentariis mendaciorum calumniarumq; certiora colligere. De hoc hōie Julij Pflugij, sacre Hamburgeris Epil: eadem sententiā fuit, quae Caroli tibi Imp. tūc cum eius commentarij legerentur, exclamavit palam subinde. Mentitur ne sūlo, mētitur, dederatq; negotiū, ut eis aliq; mendacia q̄fiteret, quibus comitiorū maxime acta inquinaret.

Prologomenon Etavum.

Auctores quibus Chronologia ab anno 1500 usq; ad annum 1600 collegimus.

Danly Joprinus. Laurentij Lurij *
Carthusiani, cum auctoris abisset
Michaëlis. Jacoby Gordony Lesoray
S. J. Roberty Bellarm. S. J. S.

prologomena.

J. E. C. Jacoby haultierius Ho
Nacis S. J. Joang Conzen S. J.
de vrbulo Lutherano, eiusq; un,
dicijs Ludouig Richeomij S. J. de
Dolatria Hugonotica, Petry Maphay
S. J. historia Indica. Nicolay
Orlandij S. J. de Historia S. J.
Alsty Gerobradij Theology et
Professor Parisiensis, postea Archi
Epif. Petry Jaurichij S. J. de rebz
Indicis. Joames Dubravij Epif.
Prunensis de Bohemia. Polydorus
Virgilij de Anglia. Franciscus
Taralza de Regibz Hispanie.
Lorimudus Renardus Senator Vrbis
galeatis, Regij Gallicani de Ortu,
propagatu, et vicia haeresor.
Sandberg Ghislaude Anglicano. Joames
Coehlers de artibz Lutheri. Nicolay
Vrijantij S. J. de expeditione in Sinar.

Prologomena.

Comitiarum decreta Imperialia Joannes
 Gulbertus Belgae Francogalodii, Edidit
 Anno millesimo. Sexcentis. decimo
 quarto. Domini. Joannes Tridemi
 Ordinis S. Benedicti Abbas Mon.
 lemensis, et Herbipolensis scripsit
 Anno ad aerae 1636 in chusina.
 Mercurius Gallobelgicus Jansony Doco
 mensis, et ab anno millesimo quingentesimo
 octuagesimo octavo suam oritur histo-
 riam.

in Noum
Dr. Edith
leand
ikenig
für
Kriegs
Lina
my Doce
ingefina
bue hies

23.

24.

25.

26.

27.

Chronologia

29.

CHRONOLOGIA
Ætatis à Christo nato sex-
ta decima.

Anno Christi. 1551.
Alexandri Septi Pontif:
Mar: 9. Maximilian
Imperatoris 8.

Regnum hoc anno Neapolitanum in
duos reos dividitur Hispani-
cum et Gallicum, cum Didericus
mortuo Ferdinando patris filio Re-
ge Neapolitano sibi vendicaret, qui
in Galliam adductus, obiit anno mil-
lesimo quingentesimo quinto. Itaque
quidam in Gallia se pro Mercurio
vendidit, rebus medicis apprime eru-
ditus, cuius tota familia hinc usque
nihil pedibus ingrediebatur, Regi expan-

Chronologia

donavit centum octoginta gladios
 stipatum, et clypeum, cui speculu
 merat, refis, quarum quatuor unq
 uirium. Caesar Borgia Dux Valen
 tinus Italia imperium aspirasse di
 citur, et capta Faventia Florea
 Anior ad Julia coegisse provisione
 cuius elogium fuisse memorant.
 aut Caesar, aut nihil. Ho Galis
 Hispanis et Gallis in Turcas expeditio
 suscipitur, cuius initia fortissime
 prospera, sed ad Mytilenam clades
 Gallis illata, recessus Veresi in pace
 cum Turca, quemadmodum narrat
 Gallis Hispanis. Basilica deserto
 Cesare et imperio, cum Schafusio
 ad Ladus Helvetiorum transiunt.
 Joami Alberto Poloniae Duci de
 Lunedo, succedit Alexander Litva
 nia princeps. Henricus Dux Saxo
 nia condidit Ambergum. Petrus

Aranea prasilia reperit. Albering
 Vespertinus à Lusitania Rege notus
 Petras exploratum missus, uersus
 polum antarcti, eum insulam reperit,
 ubi paria est noctis, dieiq; spatia,
 et neq; Junio hiems, quam in alia
 mens Aprilis reperit, et noctes quin,
 decim horarum. Inter Hispaniam
 et Carriar insulas Hispania Medea,
 ra reperitur, qua siluis exyctis
 frugi redditur, uide Cretenis confida,
 que uas etiam hodie coloris nigri
 ni protrahit. Sed eae portet
 tibi, metumq; Germania ingendem?
 cruces passim saguinea hominum
 uestib; incivere, adeo etiam illis,
 quas bene clausas offeratâ cystâ
 seruâsent, qua in hominum etiam
 corporibus apparuere, pestilentia
 sequentis anni praenuntia. Aca,

Chronologia.

denia Moguntina Synodum Basile,
ensem Pacificum Coloniaeque
Theologos invitata, B. Virginem
extra omnia culpa et originis
labem conceptam esse, decrevit.

Suecia sane laborat, cui prolixè
amoran submittit republica
Argentoratenfis. Alexander rex
Ruthenorum, aliorumque Lithuaniam, Prussia,
namque fidem amplector, regis
cunctis decretum consilii florentini
sub Eugenio 4to, quod in Italia per
sonam baptizati est, iterum bapti-
zandorum. Consilium Aquense in pro-
vincia Gallia erigitur a Ludovico
Coadiutore. C. alij Bartholomaeum
vocant. I patresque ordine S. Fran-
cisci in Adrianam omnium primum per-
venit. ita Jarricq. l. 1. c. 4.

Anno Christi . 152 .

Alexandri pontificis decimo .
 Maximil: Imperatoris nono .

Germania graui pestilentia laborat,
 Meritoq; cruce signatis, ut amosa,
 perigra diximus, morte sublatiq;

Rustici Spiransis Diacesis contra
 Apsistidem, Canonicosq; conspirant,
 Sed Casari graues parat dedere:

Walterus a Bletkenberg Magist:

Sinomensis, Alexandri Poloniae Re,
 gis hortatu, bellu Moscouia Duci
 suoq; dano maximo mouet, cum

promissa a Rege auxilia n' accipe,

rat. Inter duos Hispania et Gal,
 lia Reges dissidium de regno Neapoli,
 taro ortum. Borgias Camerinum

Chronologia

et Urbes occupat. Lusitania
 Rex classem in 3 partes divisam,
 in Indiam destinavit; duas ducere
 ducibat Vasquez Pinus et Stephanus
 Gama, quae rediere anno sequenti.
 Tertiam Alphonsus et Franciscus
 Albuquerque, qui anno huius seculi
 tertio in Indiam apulere. Gallica
 classis ducis Philippo Haerstemio
 in Graeciam contra Turcas missa,
 frustra inutiliter tormentis ver-
 berat; Venetis feliciter contra Zepha-
 ream Dony^e maris insulam Turca
 eripiantibus. Sar. Eodem tempore
 Academia Wittenbergensis in Saxo-
 nis erigitur a Friderico. 1. Sax.
 Duce Mitten. 1. 3. Academicarum
 pag. 549. Marchio Brandenburgicus

Anno Christi 1503.

Alexandri Pontificis ii.

Maximilian Imperatoris 10.

Galli amittunt regnum Neapoli,
 et Capto demum Albignaco n.
 Hispaniam expeditionem suscipiunt,
 quam sequatur induciae Ferd. Alexan-
 der P. M. Romae 15 Augusti obit
 uenens nocte oblato, quod alteri
 paratum erat; succedit pius Tertius
 Senensis 22 Septembris sororis
 D. 2. filii, quem 18 Octob. mortuus,
 subsequitur Julius 2. Saxonensis
 Lignae: 1. Novembris fratris Sixti
 4. filii. Lusitaniam Trinunparam
 in regnum Cocim restituerunt, Cale-
 catano praeficio pulso, arceque Coi

*

Chronologia

cui adificant. Italia Borgiam ei
 icit. Gord. Georgius dux inferioris
 Bavarie dux vocatur, subdora
 conatur Robertus Philippi pa
 latini filius. Cuius n. quia filiam
 Georgy haberet uxorem, scripserat
 Marten.

Contra dicit Albertus, quod propin
 quior haeres est. Iude ad Maxim
 lianum Imp. provocat, cuius sorora
 matrimonio habebat, componere li
 tem Maximilianus instituit, in quo
 vero Roberto apparatus bellu Ba
 variana. Sur. Philippus Austriae
 Maximilianum Imp. filium ex Hispania
 regressus, cum Gallo pacem con
 ficit. Joannes Baderus Marchio
 Breitorum princeps et Episcopus,
 cuius amor L. VII praefuit, anno

Centuria.

41.

abatis LXXVIII magna eruditio,
ni fanâ relicta, obiit, succedit Ja,
cog eiusdem familiae princeps
et Marchio. Francoforti praesens.
tibus Caesaris legatis, principum
Electorum concilio celebratur. Herod,
berga, neque Julio, Joannes Dalburgij
Vancionis Antistes, noritur, grae,
cir, latine, hebraice imprimi con,
ditq. Sur. Regni Manionis in
Africa Christi fide recipit. Gene,
brarog Lad. Slav. Soty Bohemia
Rege. Casimiri filij, ex Ama Gan,
dala Vascon Ludovicu filij, id,
matre in puerperio defuncta.
Lunpium tora, muerdis confumitur.
Hala suavoru iocq. Maxilianus
Caesari eiusmodi, lapide contigit.
Veni ad illu' hoo, in omne ingenio
profoty, et quasi maxime domesticy,

Chronologia

et frequentem populum ad principem
 properare properat, hic quasi in aure
 secreta domus doctus, hunc se habere
 cepit, quod, eius frater est, dicitur
 crucigerum inquit, item dicitur frater
 inquit alter, et tunc hoc danto
 Casare dignus. Cui alter, isto mi
 frater, inquit, atq; ab omnibus hominibus
 fratribus suis dantur dem pape, et
 auce, dicitur eris Casare. Wallberg.
 Hi nempe hinc quoniam a pueris man a pas
 secuta in incu quadragesima, et
 ardua, cladem memorabilem in hinc
 Porcorum genti, morbis in hinc in
 gentem mortaliu um de pape hinc.

Centuria .

43.

in
kaf: in
linga
deri
i fater
e fando
to mi
nig hory
kete, et
Waldberg.
man u fof
ria, et
Biblid
hica in
hagen hory.

44.

Chronologia.

Anno Christi 1554.

July^o Secunda Pontif: 1.

Maximilian^o Imperatoris^o 11.

Capta Civitas, regno Neapolitano

Hispani perit^o pot^o in^o ur^o duce

Godofredo Ferdinando, qui Regi suo,

armata manu, urbes ducentas,

oppida septuaginta uariasq^{ue} in pro-

vincijs acquisiuit, obijt is Herculi.

Ferrariae duci succedit filius Alphonsus

Escaip. Elisabetha Hispaniae Regi-

na noccitur, regni administratio

nona sed Ferdinando et Philippo iure

uocis, qua erat Elisabetha filia

Castellani regni haeres. Bellu^o Suecor^o

et Danor^o fatigat. Calcutam Co-

mun^o et Lusitanor^o senepri bello,

maxima sunt clade, incedunt. Gor-

dong. Maximilianus graui bello

Chronologia

iactato Ruberto magnan Baran,
 ria partem obtinuit; namque u
 palatinaty, postquam u. Palatinos
 Caesar aqua et igni interdixit, Pala
 tinu' in seipso Dup Wittenbergen,
 sic et princeps Hassia, et passim
 tota provincia ardere pagis, temp
 ra, monasteria; uide Britheini.
 Palatinus deniq; pauer Christophorus
 Baderus Marcho impetrauit. Ruber
 tus anno 23 abbatii, graui animi
 agritudine 20 Augusti conficitur,
 quem non nullis inderiectis diebus
 morte assequitur conux. Ludovicus
 de Helmstat Spirensis Archiepiscopus,
 uita debedens, hucboron reliquit
 Philippum Rosenberginu' Pasto
 Mosconitarum principe Tartari
 Cadanenses, alij cultiores, sagittan
 dij peritissimi, rebellionem depiciunt.

Centuria.

ergo militem apparatusimum met
 fit, quem Tartari facili dolo belli,
 co cern fugant, tum crucidant, tu
 milibus dispositis fugam simulant, et
 glorios ad directione castroru h
 mil et eadem inuitant. Weissen
 hornam et Kirchberg conitabulad
 amor so. pro L. XX. Phereusius
 nullibz Maximilianus imperator
 Ulricho Georgio et Jacobo Puz
 geris oppugnat, qui deniq amo
 M. D. XXX. Georgy filij Reimua,
 co et Antonio cum titulis, ut lo
 quuntur Barone, toty capis ad prio
 ram sumam noua magna pecunie
 ni Casari concessa.

an Zaray
 rapini u
 ut inot
 ipit Oat
 enoergen
 et pafim
 ad qd temp
 eniu
 in Bohem
 it. Puber
 i amini
 onditur
 fir dieby
 Leovicy
 ab ipis
 reliquit
 Barth
 Tevni
 f. faghtan
 deficiant

Centuria .

49.

Annus Christi. 1555.

Julij Secundi Pontif: 2.

Maximilian Imp: 12.

Federicus comes a' Zolleren quin-
quagesimo quinto Augustanorum
et Dilingensium princeps am oata
tis L. V. norithor octavo Mart:
In Augustana Basilica D. Geo-
rgei Sacello sepultus: ac em hie
Dilinganarum amplifiauit ad iudic-
io hie D. Simeonis Auguste: etia
Episcopum praesentem Maximil:
Imperatore sepulchro donavit. Tenavit
Sacerdoti 1. May Henricus a' Liechten-
stein 1. ubi inq' insuper Doctor
Walterus Joannes Basilij filij Hof-
fiorum Duce norientis relinquitur
huius Basilienis successorem, qui dicitur
E' Basilus Joannes. Franciscus

Chronologia

Almeida primus in India Lactam
 Nominis pro re Nominatur.
 Goddoy, Berchtoldus comes ab
 Hemleben archiepiscopus Mo-
 guntinensis vita decessit, succedit
 Jacobus Liebensteiniensis adisprin-
 cipis decanus. Colonia Agrippina
 Caesar, sub Julio initium comitia
 habet, ibi pax inter Albertum Ba-
 variam, et Philippum palatinum prin-
 cipem componitur. Godefridus rebel-
 lantes abbat. Maximilianus ope
 Brabantis latam, q. Arnheim
 Godefridus oppidum obsidebat. In
 palatinatu inter occidentales et septen-
 triones solam dabilem cometa illucis-
 sur.

Sophi Persarum Rex cum Turcis in
 Asia congressus, multa illorum millia

Cepturia..

51.

occidit. Lutherus in re studio,
per fulminis ictu perterritus, cog-
nate occiso, uotum religionis
concepit, et 17. July Erfordiam
ad S. Augustini Eremitas ingreditur.

Anno Christi . 1566.

July' idus Pontif: 3.

Maximil: Imp: 13.

Academia Francofurtensib; probate
Julio Pontificie instituitur a Joachi-
mo Electore Brandenburgico.

Philippus Hispania administratio-
nem accipit, Ferdinandum Joerum
in regnum Neapolitanum mittit,
sed brevi moritur, relictis Carolo
Quinto et Ferdinando. Julius
Pontif: Max: pulso Bentivolo,
Bononiam recipit opera Galli exer-
citus: hanc olim Pontificis dedere
Pipinus et Carolus M: antea ex
archatus subiectam. Decedit Alexan-
der Polonia Rex; regnat Sigismun-
dus Frater, et hoc anno historiam
Juan Smit Martinus Cromerus.

Chronologia

Ordo minorum S. Francisci de
 Paula confirmatur. Gord. Lauren-
 tii filius Francisci filius de-
 se undecim navium ducentas Cale-
 utanas vincit. Math: 1: 3. Mil-
 huser seras a dominatu Austria,
 coru ad Helvetios deficiunt. Hun-
 gari rebellionem peccant, sed Caesare
 Bresburgi obsidente ad conditiones
 defendunt. Beatricem filii Re-
 gis filiam, Mathia Humidus Hun-
 garoru Regis viduam, moras agente
 Caesare, matrimonio sibi iungit Ladis-
 lau Casimiri Polonia Regis filij, q-
 tum Regnu Bohemia obtinebat,
 unde Rex Hungaria nupuratur,
 + cum Imperatore pacifitur, ut si
 decessisset sine liberis decessisset, in regnu

ufrung ipse suaderet. Incepit
 u filij Ludouicus, cuius soror
 Ama nupsit deniq; Ferdinando Rom.
 Regi, atq; Imperatori deniq;
 Ludouicus Galliaru Rex factus cu
 Cesare persum rumpit, cum tñ
 ab eo Mediolani principatum accepisset.
 Vlssibone tumultus ciuio
 gstra Judaeos exortur, quod Baptis-
 mum accepissent, et tñnen ho-
 ritu pascha celebrarent. hinc pau-
 cis diebus mille nongentos triginta
 crucidant: tumultus autores à
 Rege uarijs supplicijs sunt puniti, inter
 septentrionem et orientem sub uelâ
 minore uisus cometes, q; utrunq; Leo-
 nis et Virginis signu occupabat. Joan-
 nes Baptis Hebraicam gramma-
 ticam primò latine edidit. per suenias

Centuria

57.

Anno Christi. 1507.

Julij Secundi Pontificis Ray: 4.
Maximilian Imp. 14.

Geruenses pulsa nobilitate statum
 popularem introducere gaudio No-
 uis plebeis hoie ad summum honorem
 electo, quibus deuenit Ludouicus
 Gallus, urbem ouans ingreditur, No-
 uis e fuga retractum capite plectit.
 Est Genoa Liguria urbi clarissima,
 qua olim peram usq; Constantinopoli-
 tanam, imperium tenuit. Gord. Bellu
 inter Venetos et Caesarem ortum in Car-
 nicis Tridentinis faucibus, hinc Caesar
 cum Galliaru Reges et Pontifice
 factus iit Camerani, quo in bello
 haec Venetoru laus e, ut copias
 auxiliares ex federe a Turca ob-
 latas n' acceptarint. Gradus fruges
 et vineas ultime afflicta. Maxime

Chronologia

in ducatu Wirtenbergensi. Ho-
 tenburgi ad Neuharam senescris
 adeo et lectis commutis, nor mi-
 noram intulit cladem in gear turbo
 3. Cal. July nocte in tempesta ex-
 ortur. Carolg Jeldoria Dux rupto,
 quod cum Imperatore pepigerat
 foedere, a iunt aliqui Gallis auro
 corruptum fuisse, Rabantiam gra-
 uiter uocat. Franciscus de Paula
 Callaber noritur a Leone. 10. in
 Dinorw numerw relatur, cum amo
 M. I. D. L. XXXIII ordinem minimo-
 rum fundasset. Lutherus 2do
 May, quam Dominicam uocate,
 nominant, primitias celebrat Erfordi.

Centuria

59.

Anno Christi 1568.
July. 2di Pontif: 5.
Maximilian Imp. 15.

Lusitani in India cladem passi,
ad Cambaiam aduersus Calecuta,
nos Laurentius Almeida amittunt.
Albuquerque loca Armenia uicinia
uastat. Canada sine noua Francia
duce Dionysio Dormanno aperta:
Franciscus Almeida dasset Sultan
Egypti, Indis auxilio missam in
Sugam uertit. Astar hoc anno
maxime pluvia, in morbum inter
cudem pecora coniecit. Philippus
comes Palatinus in Cal. Martyr mo-
ritur, relictis septem filijs, et
tribus sexus foemineis, quarum ultima
amplexa E. institutum D. Benedicti.
Moritur etiam Albertus Bauarog

Chronologia

2 filios 3 reliquit, Wilhelmum
 suocorem, Philippum et Ernestum,
 filiosq; 4. Huius uxor Caesaris
 soror Monachy vitam Monastica
 amplectitur. Tertio Junij mense
 Septembri duxit de Jacoby de Lie-
 benstein Moguntij Archiepiscopus,
 successit Vriel de Gemingen. Se-
 quitur hinc Octobri mense Colonien-
 sis Archiepiscopus Hassia princeps, ita
 in pauperes liberalis, ut nullus abs
 se sine stipe dimitteret. Successit
 Philippus comes oberstemig. Caeterum
 Terrarum motus Germania atq; Italiae
 mediū n̄ mediocres iniicere. Sicut
 gardio Wirtenbergenfi oppido Na-
 dem intulit memorandam inbrind
 tempestas.

Centuria

61.

Anno Christi 1599.
 July Pontif. Max. 6.
 Maximilian Imp. 16.

Henricus septimus Rex Angliae II
 Cal: May moritur, succedit Filius
 Henricus Octavus, ducit uxorem
 Catharinam Artheri Prætoris delunc
 ti conjugem, sed Viriorem, quas sibi
 nuptias propter officium religionem
 a Pontifice pmissi voluit. vide Ni-
 colaum Zanderus. Franciscus Almeida
 Regem Cambaie Lusitano vestigale
 reddidit. Maphis 4. Gravis tumultus
 Eubœvia natus, ob census infuetos, unde
 populus Magistratum Senatumque
 ventumq; hac occasione ad arma esset
 Amoenitiae et Paenonie Principe Pri-
 derico, nisi sequestro se interposuisset
 Herbinolensis Laurentis Biberanus
 lite ad Caesarem reiecta. Cuius erat

Chronologia

eiusmodi, cui urbis decita esset, sex
 centa aureorum millia, et cives singulis
 annis triginta millia conferre adberant,
 comperitum demum, aliquot millia
 supra censuram modum collecta esse. Du
 bello ardet Italia, Nysa in Germania,
 nam Galliam et Angliam migrare.
 Moritur Habsburga Princeps Wilhelms,
 relicto filio Philippo, quem anno
 4. susceperat. Wormatia Clerus
 urbem decemio exactus opera Fri
 derici Saxonis, et Udalrici Wirten
 bergeris recipitur, quamvis cives
 Episcopum in integrum restituere abre
 rent. Grando Sueviam imprimis
 vexavit; que nadas in eam Constanti
 nopolis partem, que mare spectat,
 terra motu, quing. terribis, ubi the
 saury servabatur, eversis, alias
 domo diruta, qua leones alebantur,
 mari in Constantinopolim et perani
 trans manna infundente, quibus

Centuria

63.

terroribus memorant 13 millia interisse.
Cuniculos, quibus & montes aqua Danubij
in urbem derivabatur peritissima
destruxit.

est bo
cines p
ore d
et millia
la ce. Du
in Jena
mra u
Wilhel
a amo
Berat
era tri
Witten
cines
ca abve
simi
Cophati
helhat
ubi He
salig
alibet
paca
quibus

Chronologia

Anno Christi 1510.

Julij 2di Pontif: 7.

Maximil: Imp: 17.

Declinante Pontifice ad Venetos, quod
 pleriq; ab exteris principib; Italiae
 male retuerent, vidit et sensit plures
 Italiae exercitus cum nova Venetorum
 clade. Franciscus Almeida in Euro,
 piam rediburg, ad caput bona hei ab
 thecopib; interfectus, caruit sepul,
 tura. Steph. 1. 4. Albuquerque 6.
 Cal: Decemb: 26 minivul Nouemb: Ioan
 capit impreg; Lulitani in oriente sede.
 Gord. Augusta Vindel: comitia cele,
 brata, his bellu in Venetos de quo con,
 firmatu, quod compectu esset, in cen,
 dicitur subornasse, q; Calariano pagor
 inflamarent. In Marchionato Branden,
 Burgis Judaeis 40 exustis, reliquis
 aqua et igni interdicitur, propterea

Centuria

65.

quod S. florentiam modis indignissimis
 tractaret, alios 7 christianos pueros,
 extracto acubus sanguine, peremissent.
 Apud infubres lupa prae grandia pluit,
 quorum sanguis 100 pondo et ro: erat
 a. filicibus 7 duriora. odoribus ful,
 furei. Suij. Magna aegris ad reli,
 gionem Christianam facta in oculi,
 deate, opera est studio Patrum
 praedicatorum. Catharina Cornelia
 Cypri Regina, a Senatu Veneto olim
 adoptata, Venetis moritur, relicto
 Veneto regno Cypri.

66.

Chronologia

*Ca
Ap
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100*

Centuria.

67.

Anno Christi. 1511.

• July Pontific: 8.

Maximil: Imp. 18.

Quem Pontifex Veneto secluti et filii
pani Carlea Maximilianis confabore,
rato Gallis et Maximilianis vario
 Marte resistunt, agunt secundi ipsi
Principes de cogendo gphio gbra.
Julio Pontif: quod nunc pifit habetur.
Unde Mediolanum, postea actuum
transfertur, nulli tñ epitu intero
veniente, July morte improbatu,
postea a gphis generali Lateranensi,
quod hoc anno captum, absoluitur
anno 18. sub Leone decimo.

Pisanum indigerat Bernardus Cardi:
nalis titulo S. crucis, p Germaniam
regatq, neq, verity e, ipse etiam
Pontificem citare, n obfuro renuente
Gallo, q cu rebelles Cardinales foueret,

Chronologia

a Pontifice Jure fulmine & pectus
 simultatis occasionem Caesar prudenter
 apprehendit. Malocam ad ut regni aurea,
 Cerbonia dixerit, capit. Albequeviq.
 Maph: 1. s. In comitibus Treuirensibus
 imperii Germanici in 10 provincias
 distribuit. Aepriam, Bavariam,
 Sueviam, Fracconiam, Rhem superiorem
 et inferiorem, Electorales, Burgundiam,
 Westphalia, Saxoniam. Jacobus
 Treuirensis princeps moritur. Suec,
 adit Ricardus a Greiffendaxe, adit
 principis Decanus. Comitibus iterum
 Augustam indicta, quibus Caesari oblati
 viginti aliquot ex Septentrione appor,
 tati; quibus integro orationis titulus, aut
 onem principibus vicibus deorabat.
 Moliebatur Constantiensis; Janatus
 ad Rudum Helveticus a Caesare delecta
 cere. Caesar per pignores recognita,

Centuria.

69.

per eandem in urbe introducitur. Alberto
Brandenburgeris Marchio fit Magister
Ordinis Teutonici in Brasia, Anno ordinis
instituti, sexcentesimo vi. Tunc navalis
pugna vincit, et Lubecien pro Medici
hinc amor exules Lorentia recipiuntur.
Mediolam Jansenius calo stelli et urbe.

ie e pugna
er prudentia
negotia
liberacione
reuerentia
promissis
arria,
i pperiora
Burgundia
alobur
ter. Sue
axi, adiz
ia ikere
lari oblat
one appo
ula, aut
orabat.
i Janus
here ditz
pregonia

To.

Chronologia

Centuria .

71.

72

Chronologia

Centuria .

73.

74.

Chronologia

Centuria .

75.

76.

Chronologia.

Anno Christi: 1512.
July: Oct. 9.
Mar: Jan. 19.

Celebrata generale qutilis
 Lateranenſe 3to, ſubſiſtiſſe ſub Leone
 decimo. actus in eo contra Diſanum
 actus praterea de moribus. vide
 Thom. et de concilio. Varius
 hoc anno Italia ſtatua fuit. Vi-
 ces Galli Gaemal deſtruat,
 ad hoc cur Imp. aueſſet, et
 Angly beluſ hi Aquitania move-
 ret. Galli mediolanu, atq; Ita-
 lian, Hiſpani Helueticos re-
 uingunt. Ferdinandus Hiſpania
 moderator uicem Caroli Anglo
 fretus Joanne a Sebeto pille
 Navarra regnu occupat. Inſi-
 tam ad Inſular Maduſar, qua
 S. St. Cariohillis diuiter pene-
 trant. Mosim. Baiaceta Tur-
 caru Imp. ſiliu Selim Imp.
 renunciat. Poſtea p. uicem Ju-
 dau uereno doloſ ſily ſublatus

Chronologia

Imperavit Baiaces a m. or. o. c. d. a. or. et 20. Selinga. a. m. or. admodum & Szig Bellar:
 Spira sedicio a populo ppter in-
 mias exactiones mota, a C. S.
 tranquillatur, senatq. restituitur,
 qd. tunc Senatoribus proscribitur,
 q. sponte p. segerant. Inde Marci
 miliaq. relicto Gallis succedere
 Pontifici accessit, pud. q. Impius
 aditio proposito, ne quisquam
 Gallo militaret. Gallica militia
 p. euntq. Enicho Cones Liningeris
 a C. S. proscribitur bonis oib. pri-
 uatur. Haec ma. monstru. uisu
 naturusq. e. ambiguitate utriusq.
 serper. Huic cornu unu. in capite
 ennebat, brachioru. loco alas
 habebat; Erat praeterea illi
 aut unu. cuiusq. per angues

Centuria

79.

raptaur & pleris referret. Oculi
 portabat in genu. In pectore
 geminae literae y & W in signo
 crucis inscribentur. Urbem
 postea Gallo obsidione capta et
 diripuit, ab ystroq. exercitu 16
 millibus delivratu. Hanc in
 iteru Pontifex Casariano
 Helveticog milite recuperavit
 Gallumq. Italia expulit. Ad
 Roma Reg. Barbaros, sexcim.
 millibus captis. Terra Novida
 a merice regio, qua Septentrionis
 vel Spectat, reperta e

80.

Chronologia

Centuria
Anno Christi 1513.
Leonis quart: 1.
Max: Imp: 20.

81.

Paulus induit inter Gallie et Hispanie
Reges, Venetis Franco faulatis, Max:
miliam, flortia, dux ptediolanensis,
Mediolanum recuperat, postquam ea
urbem, a motu suo it. Galli obtinuerat.
Gallorum exercitus fuso ab Helvetiorum
copiis, q. frustra in ouariam, ubi tum mo, et
rabatur Sfortia, expugnabant, p. ^{a. auf}
murorum ruinas ingredi, cu Helveti
lectorum tantu linca obtenderat.
Ingressis interea Gallorum castris, qui Hel,
ut huc cauda blandini, pedesq. tambore
capere, felici omine, castris Gallicorum
expugnandora, que ad Bioban vicum
necesse erant. Henricus Octavus Ang,
lia Rex fmes Picardie misit, Tornacum
capit. Galli infeliciter contra Anglos ad
Normannia littora navaliter decertant.

Chronologia

Jacoby 4to Scotia Rex iure gladiis
 Gallici Anglia in adiis pagantur
 Claudius montes planis viribus. Cadius
 Jacoby Rex, et cum Rege Franchy
 uno, Episcopi et Abbates et Magnates
 alij 34. dñs iterum alia 8. Scotum
 milia defecerunt. Capta signa milia
 varia oia tormenta maiora bellica
 et. capti burgi, praeter oisios nobles
 plurimi. In regno suavit Jacoby 4to
 amul natus unus et noster Rex. Rex
 Calcutang cum Lusitanis pacem con-
 pituit. Selymus Turcarum Imp. iustus
 fratres laqueo enecat. Julij 1to Roma
 et Febr. moritur. Succedit Leo decimus,
 Florentinus, Laurentij Medicij filij,
 decimus Martyr creatus. Decimus dicitur e,
 quamvis secundum Baronium non
 existat. Jacoby Gaultery. P
 Colonia Agrippinae edita in senatu
 plebs, postquam Epiphania senatore
 unum capite obtulit, quem admodum

Centuria

undecima Jan. 2. Julii, et 12. Jan.
 3. Senatores alios, eodem supplicio na-
 sat. reliquis scriptis. Colonenses
 plebs sequitur To Wormatiensis. Sena-
 tores ex plebe creant, senatu imperii
 curiam, hinc Camera plebe in yatore
 appellante. Nonis Octobribus Venetorum
 exercitus a Caesaribus caditur. Desi-
 deratus 5. milibus, et equitibus caesa,
 phraasis quadringentibus, et septa illis
 in orbem signis si Comenta curalia
 et in yndi. Philippa Hofaberg
 Sirentiu Aristes, et uita decessisset
 Inuehore habuit Georgius Comite
 palat. Rhem. Moguntienti Eulapie
 prapropit. Comites palatini Rodoy
 et Fridericus fratres, cum Vdalrico
 Wirtenbergeri, absentente Casare,
 sed q. presunt p. u. h. e. Casar Hed,
 et h. e. milite Vdalrico Wirtenbergeri.
 concato prabente, Burgundia Gallis

Chronologia

creptura erat, q. cu. Divisionem namq.
 distinctis, iam iam capere deberent, Gallici
 ut q. m. p. uti et un. si, occasione
 omisa recessere, quos inter primi
 Bernardus. Gallica hiemis frigora,
 Colonia Rhenu glacie q. s. m. q. u. t.
 ut curibus etia bene onustis tra. s. p. i.
 port.

Anno Christi. 1514.

Leonis 2di Pont. decim.

Max. Imp. 21.

Pap. inter Gallic et Anglia Reges con-
 tracto firmatur, du. Ludovicus Gallicia Rex
 Regina Maria 2da. Jan. de. p. u. n. d. a, Regis
 Anglia sorore Mariam alteram ducit.
 Joannes Bama Rex moritur, succedit
 Henricus Christianus 2dus, Tyrannus dicitur, isa-
 ab in Funtio London. Venetia habetia
 ingent incendio accipiunt, quod a n. h. altero
 primis die resingni potuit. Polonia
 Rex Sigismundus exercitum 40 milia

in Moscovitar inquet, Constantinog duce
 Molensul urbe recipis, quam prodicione
 superiori anno cepit ab Basilio Meglouic
 Dux. In exercitibus fuga tot fluribus
 meris sicut, ut eius obis curis impediretur.
 Contigit victoria hac die Natali B.
 Virginis. Selym Turcarum Imperator
 Persia ventat, sed 30 millia inbernacione
 tota Persia excidit. Censet Sergy,
 alij deseri Turcarum potuisse, si persa
 Ismael Sophy ubi victoria finisset.
 Bellum spectabant Wilhelmus et Ludouicus
 Bavaria principes, quod Wilhelmus uolun-
 tate patrii tota habere Bavaria debere et
 Ludouicus gratiori in populo est. Compositis
 belli metu calaritis autoritas, qui singulis
 sua parte assignavit. Wiltelmo
 3 Solep nisi, hoc singulis cruciandi gladius
 inerat, ita B. et alia 3 luna spectata
 sicut. Tumultus in Hungaria natus a cruciandis
 sedem nobilibus misit. Cum tempo in
 gensem paganorum uim cruciandi pondus.
 Billa contra Turcam coegisset.

Chronologia

nec ab amicitia dille vere vellet duci
 aliquo Georgio Sichel, com. le furor
 in Nobilitate effudit, quod Dux Pome-
 nissa, sub demig. Veriboda plenissime
 demit, eundem in Georgii exemplis
 gstituti.

Anno Christi. 1515.
 Leonis Decimi Pont. 3.
 Mar. Imp. 22.

Galliarum Rex Ludovicus duodecim moritur
 Calendarum Jan: et quia nullam prolem mas-
 culam reliquit, succedit leg. Salica Francis,
 eo Valensius, amor natus 22. Hic fuit
 Helvetijs decima 4ta Septemb: Mediolanum
 recipit, in prosequa se fortia certis condi-
 tionibus deditisset, Dux Borbonig regna
 pro Rege administrat, Pontifici Bononia
 adit, nominatio ad beneficia dignitates
 ecclesiasticas, quae ex parva Gallesia colleg:
 orati ad regem derivata. Ethiopia p. bas,

synorū Rex David ad Lusitania Regē
 Emanuele, legator mittit cu SS cravis
 fragmento. Emanuel alior ad Pontif.
 ca muneribz Indici destinat. Magh. l. s.
 Idem Vlasybona spectaculo edidit quora
 rotis, que in anno huius seculo 13. ex India
 auferat, et Elephantis uicit Sinopros.
 Depata ē Europa grauibz aquaru munda
 lionibz, maxime Heluetia. Selym Turca
 Hadolum Tauri et arabawū Regem pro
 ditione Regis profecti Sapopharochi
 captu ouidit. Pamōmōt irruptione
 aliqua ditione suā uerpartes repunit et
 coeert. Vienna Austria 17. Julij conuentu
 celebratur Caesaris Ladislai V. V. et Bohemū
 et Suisimundi Gallonia Regum. Ama Ladu
 lai filia depondetur Ferdinando Philips
 pi Hispaniarū Regis filio, Caesaris
 nepoti, interq Reges ipsos pace p̄stata
 firmatur.

Chronologia

Imo Christi . 1516.
 Leonis' decimi 4.
 Maximil' Imp. 23.

Ferdinandus Aragonis Hispania Rex moritur,
 in regna Castellae, Aragoniae, Siciliae, et
 Neapolitanorum, succedit Carolus ex Joana
 Ferdinandi et Elizabethae filia, natus amor
 15. Franci expugnata in Italia Verona
 Venetis restituitur, exercitus Imp. in Italia
 successus parat, Germania repetit. Paedg
 inter Gallas et Helveticos p. consul. Paeda
 illis in amor singulari pecunia. Hungaria,
 Bohemiae Rex Ladislaus regni filio
 Ludovico relinquit, a Turcis, post Laca
 decem in misere cruciata. Erat hunc
 10 amor natus, cui Maria Caroli et
 Ferdinandi soror in coniuge promissa
 e. Alyeri Hispanis nequialiter rebel.
 tarunt duce Barbarossa, q. brevi se
 Rege dixit. Sophi Persarum principi

Centuria

à Selymo ante bienniu uictq. itera magna
Ade afficitur. Idem uictu Campone
Egypti Sabrapa, fuit Sultano inferiora
Syria, Damasco et Hierosolymis positur.
Testamento nouo ueteris instar Hebraei
uersibus distinctu e ab Augustino Iusti-
mano. Falvi inter cetera hec uia fuit
antimum, hoc 2. amo optimi uim placatum
q. aureis emi potuit.

Amo Christi 15. 17.

Leoni Pont: 5.

Maximil. Imp. 24.

Plurimū hic abbas lacrima congreganda
erat, q. by amū ipse ex fessis, fatigis eluere,
no, ita ille soli Germania, ita toti Euro-
pa fatalis fuit et nefess. Martin Luther
Glebi conuictus Manichaeismi suo millesi-
mo, quadringesimo, octogesimo hinc usq. * 40mo
capit extra indulgentias de Bauhari.
Malū h. habebat Joamen Saupiciū ordi-
ni D. Augustini in Germania Vicariū Gene-
ralem. Quod Moguntino Archiep. indulgen-
tiarū, cruciatarū pro uulgatione permississet

Chronologia

Joanni Tetzelio Dmiano, cui Lutherus
 opposuit Thaumium, q. publice Indulgen-
 tias reprehendere capit, quarum sane
 suspit erat mundinatio, quorundam
 promulgantiu vitio, inde Lutherus pro-
 positiones 95. q.tra eadem proposuit.
 Tetelii q.tra alias iob. ex qua hinc ortu
 e Lutheranae heresei incertum. Creati
 Cardinales sunt a Leone 10 et ung. p. q.
 inter Galliae Rege et Carolo 8mo Huno
 dum comitio promisso reconciliata, quod
 postea reiectu e, inde Cardo ex Flandria
 in Hispania soluit. Selim Turca propli-
 gado Egypti Principe Cairo, totaq. Egypto
 positur. Henricus a Liechtenau Dnia,
 genit' princeps absoluta arce moritur
 12. Aprilis A^o abatis. 77. edificavit,
 hic S. Valerici Templu, Monasterio virginu
 inferiori figuru, arcesq. Kientha b. b. q.
 et Zuberi Rufana. Succedit Christophorus
 a Stadia I. V. D. Eiusdem coadjutor
 Maximus in omib. comitib. auctor, suafory

Centuria

paucis, qui ob mutata Augustae religione
in omni fere clero Diligens morabatur,
edificavit Xenodochium Zuzmarhusum.

Quidam alia armata in calce acies con-
currere uide. Christophorus Danica + Noruegiae
et Norw. Regia Rex Sueciam occupare,
et Stockholmiam capere frustra conatus,
quam quadriens post captam crudeliter
negavit; et exarsit. Inter alia post
hinc conuincit hilasiter praebit, r.
Episcopus searzensem et Strengeneale
Senatores euerit, miserem interfectis, Juris.

Anno Christi. 1518.

Leonis pont. 6.

Marci Imp. 25.

Das inter Christianos principes quodam,
Qua posthabeat, omnes ad expeditione
contra Turcam suscipiendam adhortari
cepit. Medica familia morem eam cepit
dani plebs datera Bononiensi in Vporen
Larentio Medico, pontif. negoti. Cardinalis
Cardinalis Casari rogatu, in Germania

Chronologia

ad conitica Augusti indicta mittitur, ad
 turbas à Luthero exutatas componendas,
 qui multū egit cū Luthero, moras semper
 ex moris nequiter recitente. Qui demū,
 ut uideretur ami superioris palatodiam
 canere, ita scripto et ore fidem professus
 ē: Ego frater Martinus Lutherus Augusti,
 inam prolesor me colere et sequi, iuncta
 Romana Ecclesia in oīby meis diuitis et
 factis, praeteritis, praesentibus et futuris,
 si quid contra uel aliter fuit uel fuerit,
 pro nō dico haberi, et habere uolo. Consequens
 Epist. ad Rom. 1. datā quod
 Florimundus 1. 1. c. 9. ait, Pater Sancte,
 uoca me, reuoca me, fac de me quidquid
 tibi placuerit, iube me uiuere, iube mori
 apud quem exadem exoptauit Heddenia
 Willenberger sit, quod qua si opes de
 indulgentiis disputandi dardū tā nouis.
 Alberto Martino Brandeburgico Elector
 Moguntino orator Cardinalis. Nova His
 pania sub imperio redigitur Hispanorū.
 Carolus Hispaniarū Rex quadragesimo

Centuria

93.

Marthano 1000 spernit et unius,
duoq; ex p[ar]te illustria rex illa aud
paterno Maximiliano Caesari trans
mittit.

Annus Christi 1519.

Leonis pap. 7.

Cardi. Imp. 9.

Imperio utaq; dedit Maximilianus Imp.
12. Jan. anno aetatis 63. regna et ara
Jan. anno aetatis 21. in Regem Romae et
gitor Hispania Rex Carolus Quintus. Senti
q; sribunt Electores Transrheni Gallia
Regi sui dedisse suffragium et praeiudicium
sibi oblatu recepta, Saxoniae Electore
Friederico. Ferdinando Caroli fratri tota
in Germania Austriaeque ditio cecidit.
Laurentius Medicus moritur una filia
relicta Catharina, postea Galliae regina.
Alexander Medicus imp[er]atoris Caesaris
gener et Haetruciae princeps evadit.

Chronologia

Ferdinandus Magelanus acceptus a Carolo
 5. navibus, Moluccas insulas quarens, fretum
 Magelanicum reperit, ex quo duo tantum
 Hispania tenuere. Steph. 1. 8. Lipsia
 in aula Georgii Saxonum ducis, cum Carolostadio
 eiusque Helate Luthero disputat Joannes
 Eggius Professor in Lipsia, ubi pro,
 festo Lutero, nihil se maius patri sedis
 Romana, nihil quodlibet derogare,
 purgatorium asseruit, quod prius pa-
 palem ollam, culinaque appellauerat,
 Bohemorum damnavit. Lorinundg. 1.
 c. 10. Gordonius uictus disputatione
 Lutero Lipsia exesse debuit, pro,
 uincia illa cum duce Georgio in religione
 Catholica mansit. Apud Helvetiorum
 Indulgentiarum clausum canit & Strigij.
 Bellum Hildesheimense inter eum loci Episcopus
 Joannem Saxoniam ducem, et
 Franciscum Episcopum Mundensem, qui erat

Centuria.

95.

Frater Henrici ducis Junioris Brunsvigensis
ensis, Elector Imperio promovitur.

Vicius Wirttembergicus Riedlingenam urbem
Imperialem occupat. Suevia urbes eius
bellis persecuti, provincia cunctat.

Bellum aliud inter Sigismundum Poloniam Re-
genem & Albertum Brandenburgicum, Prussia
Principem et Magistrum ordinis natum
eius urbes & Volantibus occupatas recuperat,
quas subditi dederunt.

Chronologia
 Anni Christi 1520.
 Leonis Pont: 8.
 Cali Quinti Imp: 2.

Titulu & coronam Regis Rom an. 20. Carolo
 Hispaniam accepit 23 Octob. Imperatoris
 Rom. his 30. sequitur. Principibus
 Imperii gentibus Wormatiam inivit.
 Lutherus deperata Venia Pontificis
 eius auctoritatem aperte oppugnat.
 Carolus Imp. nobilitate seny Germanie
 ad rebellioem excitare literis ausy.
 Sup. Canonicus et Leonis 10. Bullam que
 sacro hoc scelus denuntiavit. Wite-
 mbergae Rudiger quocumq. fuerit audito
 ribus publicis exurit. Hoc obere a leho
 pronuntiatos quoniam tu gurbasti
 Sanctus Dni ideo te gurbet ignis
 etering. Inde in Pontificis requisitis
 imaginibus ludere improbi cepit, contra
 Theologos Lovanicenses et Colonicenses
 libros evulgat, aliosq. edit, ptem

nominarat captiuitatem
 babilon: in ipso præter alia graecoꝝ
 tuctura & bohenor. Quorū librorū a
 pont: condemnator Caroly Imperator
 comburendorū iussit, quem admodū p
 Prabantia et alia Imperij urbes con,
 flagrarunt. Selyng Turcarū Impera
 tor apud Cuius Thacia moritur.
 Succedit Solimany filij, quæ ex Bosphora,
 in Regij filia hæcperat. Ferdinandy
 Cortesius Mexicū capit. Christierny
 Dania Rex Fdo Nouemb. etiam Dania coroz
 nam auipit. Gaullerij.

Chronologia

Anno Christi 1521.

Leon. Pont: 9.

Caroli 5^{ti} Imp. 3.

Post amorem 6 et 20 imperium moritur Ead,
 null Lusitania Reg. Incedit Joannes
 Tertius amor natus 20. Belgrad hinc Tan,
 rine inferioris Pannonia urbs à Turcip
 29 Augusti capitur. Ludouico Rege in
 uene, proceribusq; non alio quementibus
 Luct Calantea Solimanis adus Amurathes
 procurrer, Machometes capere frustra
 tentassent. Inter Carolus Imp. et Fran,
 cise Gallie Regem 38 annorum bellum e,
 nascitur, Carolo in Picardiam ducente.
 Calariani Stortia duce effecerunt, et
 Galli Mediolano pellerentur. Vornatia
 in principis comitibus a Jedis Rom. natio
 Hieronymo Aleandro uocatur Lutherus,
 offerunturq; Calari articuli 40. iam
 olim à uarijs consilijs damnati. Dependit
 Lutherus Fredericus Saxo.

Luthero fide publica Caesaris, aliorumque
 Principum cauebatur, ut impune vor-
 matia venire poest, qui licet scribere
 concionariq; prohibitus est, q̄tra Ce-
 saris prohibitionem Erfordia periculo-
 se concionatus, cui in hospitibus insuper, cui
 bene fueratq; se summe laederet, vor-
 matiam 16 April. venit. Hic cu nulla
 scriptura Palatonia ab hore extorqueri
 poest, atq; Eggio grauisime interrogatus,
 semper cubia responderet, liberis a signa,
 tu manu propria scriptis, Lutherus Ha-
 redium delatrat Caesar. 19 April. qua
 siens Vornatiam coram omnib; Imperij Rom.
 ordinib; in statu, uolente Leone Pont.
 in curia Rom. senatusq; Patrum purpu-
 ratorum relecta est. qua sane res magna
 Caesari inuidiam confluxit, ut ite ardu
 passim foribus in se liberetur, na terra,
 cuius Rex Quer e. Expedente Luthero
 fama euulgata erat, contra fidem datam

Chronologia

cui interceptus est, unde omnia Editione
 spectare visa s. Verum in suu gilioz
 Frederici Principis sui Alstady interea
 morabatur, ubi tanq Joannes alius in
 Pathmo, quem admodum ipse dicitare hec
 uerat, libroru varior e commentz. Inter
 alios dehortabatur adolebenter opera
 dare D. Thomae, et Theologie, feli et
 Philia. In eadem arce hae se ipso hae
 familiariter cu demone disputat, de
 Lepidaz insuper se plus quam in odio sili
 cu eo comedit. Admittimz familiari,
 hae in istam, uidi n. ruper Augustae
 Maximilianaz spap. Letheri huncis hae
 sareu. Idu amicu infidere i ueluti ipse
 Caesar Lepidaz e, dapifero suo Nobili
 Pno ab Erdbach. Eius libri Verona,
 dia ante Epiponi adar gty Caesar habi
 labat, exusti sunt. Idem suppliciu silioze
 Louanij Coloniae Moguntiae, Roma.
 Tannatur idem Haresz a sarbonia
 Academia Quarisiensi. Wissenberge

Centuria

101.

auctoribus Caroli Stadii et Melancthone
 sacra omnia turbant, magnas evertunt,
 sacra missae mysteria ferè ultima pa-
 riantur. Ferdinandus Austriae Archidux
 Hunan Regis Hungariae Siliam, Sibi-
 riamque iungit, et ipse Ludovicus
 Hungariae Rex Ferdinandi sororem
 Mariam. Leo decimus nesci deumbri-
 ribus, à nobis venem suspicionem suadente Ho-
 rano depto, dno Carolo Quinti Praeceptore,
 Cardinale, et Prorege Hispan: Fuit iudica-
 ium, quod urbs inerioris Germaniae è, nati,
 et abbas in Hispania in Pontif. electus.
 Henricus Fupius à Gallo Lepardum inibus
 ut Navarra regem Henrico Albrecto re-
 gret, Pampelone capit, in qua expugna-
 tione Ignatius Loiola Dux militum au-
 pit, et societatis fundanda initia. Feria
 aldera quentescer, quae fuit 20 May.
 Gustavus Nobilis Suecæ nuper in Exrema
 Suecia fuga elapsus, à Dalecarliæ gubernat-
 or digitur. Henricus 8us Angliae Rex

Chronologia

Contra Lutheri librum edidit, unde a Se,
 natu Rom. novo titulo donato, defensor
 Ecclia i appellatur. Hicetq; oes praeter
 Tigernor cu Galliaru Rege Jacdy inuent.
 Augustan & Conradu Boitageru i Calore a
 Conitib; inactrant, ins auri, argentis, lignandi,
 quo ad huc soly Episcopus akbatur. Marling
 Burgery, magnu Ecclia natu, dignu hui
 resti miserentia, ordine Dnicaroru, in
 quo amor admodu is uic erat, Turpish
 dehitae relinquit.

Anno Christi 1522.

Adriani 6ti. 1.

Caroli Quinti Imp. 4.

Christianus sine Christianus Dania Rex
 regni sui propugnat cu coniuge Isabella,
 Calarii sorore, Mechliniam uenit, Isabella
 breui de lunda Gandami sepelitur. Rhody
 insula a Polymamo Turc. Imp. post 8
 mensis obsidionem aliquot horu millib;
 desideratis, capitur. Genna a milite

Centuria

103.

Caf. occupata diripitur. Lutherus
 publicā concione nifca aboyadione
 per hoc factam reprehendit. Philippus
 damnat: Carolstadii regione Witten,
 Bergerfi civit, qui ex diacono factus erat
 agricola. Melancthon, ut ait Serius,
 artem pistoriam in pistorio meditabatur.
 Scribit q̄ra Anglia Regem Hancum, et
 Bullam Leonis 10. novum testamentū mala
 fide versis, cuius lectionem aliquot pri-
 cipales scholastici huius seuerè inderipere,
 in quo solo, etiam ipse se de Melancthone,
 loca supra mille et 40 corrupit. Inter
 alia: pro Pater n̄r d̄ni voluit Noster
 Pater. Et orationem dem̄ am̄ca, quan-
 n̄ habent exemplaria, ab hinc annis septim-
 gentis et octingentis clausulam hanc ad-
 iacit, q̄a d̄ni ē regnū, et potestā et
 gloria in saecula seculorū. Quae verba
 h̄c est a Clemente Rom. 1. 7. Constitut:
 Apostol: c. 25. et a Chrysostomo homil.

Chronologia

ro. in Mathew, Theophilo et Euthy-
 mis exponatur, et graeci codices hoc die
 habeant, et in Syriaco reperiantur, ut
 dentur ee dopologia habet, orationi
 unica addita, que maamodum Carminibus
 Davidiis subicitur, Gloria Patri &c. ad
 salutationem Angelica, quia peperisti
 saluatorem animaru nrarum. Audiit
 quod graeci dicant, hac uerba solis facer,
 doctibz uicere proferre, ita n. ille respon-
 dere solet, postquam responsu a choro e
 Sed libera nos a malo. Scripsit, Eleganti
 hic hoc libru aliud de uita conige, porcir
 sane circueit prociis, penelopei pro offa
 obuiendū. Pro gratia plera, subiti
 subit gratia, sine amabili, germanic
 solis, plijs. isa etia et uirginis et
 Zachariae cantica corrupt.

Centuria .

105.

Anno Christi 1523 .

Adriam. Ioseph. p. 2 .

Carol: Sti. Imp. s .

Lutheri principibus offensus, quia cor de
libro edit, plane sacro et pestilente,
de seculari potestate; in quo passim illo
moriones et Tyrannos & conuictum uocat,
ex quo, oratione accepta, quamprimum
Munzery Superiorum Editionem mouit,
atq; Anabaptistae magistratum & emptores
expulsi sunt. Aly^o Baltasare Hubingeru
Pacimontaru Anabaptistarum auctore sa
cuiat, ut Hofig Cardinalis, Eggius et Lin
dang, Melancton a. Nicolau Storchhin,
uide Florimundus l. 2. c. 1. Ex libro isto
Joanes Diessenbergerus octingenta
septuaginta & mendacia collecta, Luth
ero obiecit. Franciscus a Sicking in
area sua Landstall a Treuirensi, alij
principibus oblecty, tormenti iedu perijt.

Chronologia

Magna Lutheri assidua indigneque antea,
 bellum Treuirensi Episcopo, Hespiae Principe
 parente defuncto graviter ueparat.
 Metas ad iniquas pacis conditiones au-
 cegrat. Bruxellis Brabantia regia e,
 duo ex familia Augustini: Lutherus am-
 legi, flammis expurantur. quemadmodum
 hinc huius seculi anno. 4. Dntiam agentibus
 Bertrambus, auctoritate Episcopi Salsburgensis,
 sit, idem supplicium perpepsi sunt. Cuius
 tu apud Surium uide. Ego non crediderim
 magos fuisse, in cuius criminis suspitione
 eos in Chronologia sua conyicit Joannes
 Gaalterius, hoo alias a magni laboris,
 nec magno saepe fidei. Cuius quidam Tor,
 gauerit ex parte uero Nymenci, Nymenci,
 nocte una nouem Virgines raptas, Wilt,
 Janbergam abducit, quarum aliae ab
 Catharina de Borra, post biennium et
 morte Federici Electoris dui inter Hea,

demio uaga, tandem Luthero uenit.
 Norimbergae concilia celebrata, quibus
 erat legatus Pontificis, Franciscus Chere,
 gatus. Huius decretum est, ut Catholici oratores,
 res et Doctores, res acceptis Ecclesiae Do-
 ctoribus, Euangelicis uterentur probatis,
 quos Lutherus ueraciter interpretatus
 quasi a se parat praeiudicet; ipsa tamen
 centum gravamina auctoribus Lutherani
 praeiudicet. Tres libros editis Lutherus,
 unus de comuni fidei, cui Clericorum bona
 omnia addidit, alium ad Habitum, alium ad
 Puerorum. Gustauus occupata Colmaria
 Rex Sueciae Uigitor: idem vii Junij
 Stockholmia recipit. Vnde Fredericus
 Holsatiae Princeps Rex Daniae ei iubetur,
 coronaturus septima Augusti anni sequentis.
 Carolus Gallorum ad Cap. desinit, et + Borussia.
 ipsa Gallorum Mediolanum degendit. Piar,
 dia Anglorum exercitus uenit. Adriang

Chronologia

Nov. 14. Septemb. moriens pontifex,
huius reliquit Clementi, 7mo, Florentino
Mediceo, quem Leo 10. S. R. E. Can,
cellarium creaverat.

Centuria .

109.

Anno Christi . 1524 .

Clementis 7mi . Pont. 1 .

Caroli Imp. . 6 .

Ordo Clericorum, quos Theatini vocant, sine
 sepuator, nascitur auctore petro Caraffa,
 postea Rom. Pontificis paulo 4to dicto,
 confirmatur à Clemente . Borbonis, cu
 Casarini Magilian frustra obsidet, quem
 ab eundem Rex in seculis, Mediolanum cu' napo
 na parte Lombardia recipit . Timuloxer
 aliquot urbes castris oppugnat, Germanorum
 persequio duc Lau Hispano fortiter resistit
 teate . Winglia Tiguri à Lutheri castra
 panica in septem novam discedit, Berenga
 2o mimerulocio Reolombadio sibi adiuncto,
 q aliquot libellos emulgavit, quos in seculis
 Tigurini legi, lege cauit . Vigesima 3ta
 Febr: Galliarum Rex Franciscus obsidione
 Papianam soluit, gravis gratia comisso,
 magna Gallorum nobilitate clade, capitur

ius pontificis
 o. Floriano
 . R. S. C.

Chronologia

26. Jan: Lucerna publico quatuor pro
 religione vetera decretum, solus ritus,
 et ritus Zwinglii sectantibus. 16. May
 D. Bemoni reliquie eleuantur; abscrip-
 serat n. hunc diaconum numero anno sancto,
 et 31. May, die SS. Trinitatis hora
 Horing Pontif: in hunc libellum edit
 Lutheri enismoni titulo: Adversus
 novum idolum, et antiquum diabo-
 lum, q. Misra exaltandus est. D. Hodie
 Bemoni miraculis, generationes singulari
 claret Monachy Bau: Wormbergam ad
 comitia missus a Pontifice legatus Laurentius
 Campegius, pompa consueta ingressus urbem
 et e, quod ita principes induerent, quamvis
 eadem pleriq. obuia venissent principes, ad
 quos Ludovici Hungarorum Regis legatus,
 Kristia nuntiat, de Turcarum in Hungariam ir-
 ruptione. Comitia Spira fieri vetat Carolus
 VI. liberis ex Hispan: datur, quod Principi,
 per rationem miseri erant religionis

gſit uenda, donec conciliū celebraretur.
 Propterea quod hac religioni negotia, ad
 ipſos nihil pertineret. Primitiū Zatiſbo-
 na conuenerant Ferdinandus Imperator, Caſar,
 et Frater, Wilhelmus et Ludouicus Barbaria
 Principes, Archiepiſcopus Salisburgenſis,
 aliorū principū legati, inter quos pra-
 ſente etiam Campegius, deliberatum fuit,
 quomodo Lutherana Haereſis obuiaretur,
 eorum decreta, ſ. uic. tom. 3. gſil.
 artiq. edit. 4. magno altog. Lutheri do-
 ctore Henrici Lutuanici Medorpi conuicti
 tur, quem Heidelbergenſis in ſuo inſtilo
 ami ſuperiori Martyrem faciunt.
 Dauid Ethiopia Rex, cuius uia Hebraea
 per legatos Rom. Pontifici ſe ſubmiſit dunt;
 Amonei in prouincia Anar uerſi a pomeri-
 diano tempore uſq. ad ſolis occaſum omnium
 ſupore 3 in celo ſolis uſi,

112.

Chronologia

112.
113.
114.
115.
116.
117.
118.
119.
120.
121.
122.
123.
124.
125.
126.
127.
128.
129.
130.
131.
132.
133.
134.
135.
136.
137.
138.
139.
140.
141.
142.
143.
144.
145.
146.
147.
148.
149.
150.
151.
152.
153.
154.
155.
156.
157.
158.
159.
160.
161.
162.
163.
164.
165.
166.
167.
168.
169.
170.
171.
172.
173.
174.
175.
176.
177.
178.
179.
180.
181.
182.
183.
184.
185.
186.
187.
188.
189.
190.
191.
192.
193.
194.
195.
196.
197.
198.
199.
200.

Centuria

113

Anno Christi . 1525.

Clementis VII. Pont. 2.

Caroli V. Imp. 7.

Ad arma rusticus ad arma Eurore hoc ano
maximo prorupere, quos ut reprimere
Georgius Saxoniae Dux, in belli socios ac-
cepit Electores Moguntinus et Branden-
burgicus fratres Germanos, et Philippus
Habsburgi Principem, quos sane ad deditionem
sollicitus coegere. Catale imprimis hoc
bellum fuit, carobus, et nplig, ea heb
donade, qua gaschatis e, 4 monasteria
eversa sunt, in sola Franconia, arces et
monasteria ducenta et nonaginta tria
evertere. Vbi Wylshbergu oppidum
capere. Ludovicu comitem Helbersternu
praesente coniuga crudelissimo supplicio
hastis gloriere. Rusticoru deniq duem
Georgius Truhsleisig uictu uinctumq palo
Naxa catena ligatu, circumposito igne
pe hostium, cruciabiliter interfecit.

Chronologia

Omisit alijs in Germania et Lotringia
 ruficorum 100000 cecidere; uny
 Lotaringiae Dux Antonys in unica filia
 26000. obrucidavit. Qua clade
 uifa Lutherus, eiusq. classium obmatuit,
 Sylung in ruficor vertit. Capty
 Muncery in arce Hedringesi, ducaly
 Mansfeldici noxe Christiano ad ultimū
 supplicium instructy, capite ruficorum na,
 mby parestant: eiusdem comilito
 Pfaffery aliqz turpis religionis defensor,
 ad hac sacra obstinaty, eodem supplicio
 pertinacia luit. Texeri publica senaty
 auctoritate, 15. Junij, Confessio, imaginē
 sacro Missae mysteriū, aliqz ceremonie
 damantur. Hala Sueuorū 14 Lutherā
 norū Doctores ed. Lopyngamata, Ecolom,
 vady sentia damantur. Tumultuaty
 Francofurdi ipso pasce ferqz, auctoriby
 Barbone et Sutora, Dum Moguntia, inde
 Colonia, nullis in minor plebs afficare

pōit, ut audiret Verbum Dei, ora,
 Lutheranus explicari. Lutherus
 hacta nuptias celebrat, contra Canone
 Missæ scribit: tentare nūper literis
 auctus Antherpian, Brabantian, Hollan-
 diam, Flandriam, Limoniam, et Sabau-
 dia ducem. Sed eue tibi facinus et pro-
 digium Alberti Brandenburgicus Anor-
 omnis 34. ordinis Teutonicis princeps
 et Magister Lutheri sectam secutus,
 uxorem ducit Dorotheam, Regis Danoru
 filiam; magistri titulum in Ducis Burs-
 sia mutavit. Eidem ordo substituit
 Waltherus à Chronberg. Ordo Capucino-
 rum hanc anno capit initia. Imperator
 Carolus coniugis sibi iungit Luitania
 Regis filiam Jabellam. Inter q̄ scribitur
 Francisco Gallie Regem filij obsequi-
 bus, Francisco et Henrico, in Gallia
 ex Hispan. redijisse. Aliqui anno sequenti.

Chronologia.

Lutheri secta diuisa in 2. & 3. W. m. g. l. i. a. n. a.
 et Carol. Stad. r. a. n. a. & 3. W. m. g. l. i. a. n. a. p. r. o. p. i.
 in uerbis Eucharistiae p. m. i. c. e. r. e. et H. O. C. s. i. g. n. i.
 f. u. e. r. e. C. h. r. i. s. t. u. m. D. e. u. m. in c. a. r. n. a. s. e. d. e. n. t. e. m. & c.
 qua. H. a. r. e. s. i. s. s. e. p. a. g. i. n. t. a. d. i. u. i. s. a. e. n. a. t. a. s. t.
 s. e. n. t. e. n. t. i. a. : C. o. m. i. t. i. a. A. u. g. u. s. t. a. m. i. n. d. i. c. t. a.
 C. a. s. i. r. i. n. o. i. e. F. e. r. d. i. n. a. n. d. i. g. p. r. a. t. e. r. S. p. i. r. i. t.
 t. r. a. n. s. f. e. r. t. c. u. m. r. a. r. i. in g. e. r. g. i. t. a. n. a. n. t. e. s.
 r. a. r. i. in c. o. m. i. t. i. s. p. r. i. n. c. i. p. e. s. a. p. p. a. r. u. i. s. s. e. n. t.
 i. n. s. i. t. i. g. I. m. p. e. r. y. o. r. d. i. n. e. s. e. t. s. t. a. t. y. in c. i. u. i. t. a.
 e. x. e. r. t. u. s. a. d. b. e. l. l. u. m. p. a. r. a. t. o. r. e. s. t. 29. O. c. t. o. b. r.
 W. i. l. h. e. l. m. b. e. r. g. a. A. l. i. s. s. a. c. e. l. e. b. r. a. r. i. c. a. p. i. t.
 A. i. n. g. u. a. p. a. t. r. i. a. p. r. i. m. a. t. u. s. m. i. s. s. a. s. f. e. d. e. r. a. t. i.
 e. p. i. s. t. o. l. a. d. b. r. o. g. a. r. u. n. t. i. d. l. o. r. i. C. a. n. o. n. i. c. i.
 D. o. c. t. o. r. A. p. t. f. a. c. t. u. s. M. S.

Centuria .

117.

Ann Christi . 1526 .

Clementis VII Pont . 3 .

Caroli Imp . V . 8 .

Ludovicus Hungaria Rex delecto exercitu
in 1526 usque erat, quando alij equitibus
20000 fuisse dicant, et ubi a suis desertis
et prostratis, accepto vulnere, dum fugam
pergeret, suffocatus perijt. Duda capit
in Hungariam grabari Turca captus,
qui ducebat amos ceterum fortissimi resti-
terat. Victoria hac tormenta curulia ob-
tinuit 80, minorum 5000. glie Scopetorum
glie bombardum 10000. curruum 4000,
manuum 5000. Regina Maria Caspici foror
omni mundo regio amissa, agrum Viennam
elabitur. Ferdinandus Austriae Archidux
quod Aman Ludovici forore comitem ha-
beret, in Bohemia et Hungaria Regis eli-
gitur, cui alij Johannem Veruodan Cilia
comitem elegerunt. Significandus Gallois
Rex glia hereticorum nihil, eodem papae

Chronologia

primo caput. Comitis Jureas. forti-
 ter obstante Georgio Bavar. Principe,
 in loci Episcopi. in nullis conciliis ha-
 bendis temple impostare potestatem
 habet sui, in quibus sacra ab alijs concilio
 nantur; ab ysdem legatis ad Casarem
 decernitur, a quibus de concilio alio
 generali congregatio, quo religionis
 controversiae quorerentur. Galenic
 Helvetiorum inter Catholicos et Sacra,
 mentarios disputatur, ad quam dispu-
 tationem & Wignius rex sine publica
 adduci potuit, cui & Helvetiorum Episcopi
 Spartiacensis, Basilienensis, Luganensis,
 Curienensis, suorum Theologos et oratores
 misissent. Basilienensis quidem Jacobus
 Lempius, Luganensis Theologiae Professor
 Academiae Tubingensis. Conradus Bellie
 qui Erasmo Rododano à Confessionibus
 erat, fidei ratio, ordinem D. Francisci
 deseruit. Carolus Ludovicus Saxoniae pater
 & Wignius libri persecutor.

Centuria.

119.

Anno Christi. 1527.

Clementis VIII pont. 4.

Caroli V. Imp. 9.

Caesarem Borbonis Duce Florentiam, quod
Gallos fuerat, praesens parant invadere.
Conversis ad fides, et To May Romam invadunt
Duce Alberto Frontespigno, capiunt, miserè
diripiunt. Borboni, q. prius in paros erant,
occiditur. Pontifex ipse in mole Adriani,
quam Romæ castrum Angeli vocant, captus
afficitur. Quam Romanæ calamitatem de-
nuntiavit quidam Joannes Baptista Haly,
Saxo vesey ahera aduulg. Fuit magnus casus
in Româ Lutheranos triumphus, unde
novissimè in his inbilo Heidelbergense,
ausi sunt fingere: Carolus Caesarem ponti-
ficis auctoritate, p. omnem Hispaniam
aboluisse. Verum ille auctore nuncio
captae Romæ spectante, quod ppter nata
ei Philippum celebrabatur, egressus, quam
primò Romam expedere militem, et quid,

Chronologia.

qui bellica vi expulsi, iuribus de iuris.
 Caesio Roma capienda cuiusmodi erat.
 Revertat in Gallias ex Hispania. Præcipue
 inde legator gratulatio fieri cepit ab
 Anglia Rege. Venit Romanorum
 Pontificis, et cum deo Caroli potiam
 Amarent, Pontifici facile præfuit,
 Caesarem totius Italiae imperium affecta,
 re. Quod ille Federicibus iunctis, gravi,
 Ser de Carolo questus, cui se Caesar &
 viderat graviter purgavit, alijque
 ad Senatus Cardinalibus datus, ipsidem
 sese excusavit, quas vide apud Concem.
 Borbonis inter alia capienda Roma
 hanc causam raty, san ultione affectit.
 Imprimis a irruptione hanc rati,
 cara sensit bibliotheca. Henricus
 Octavius Angliæ Rex, Catharina Regina,
 Caesaris Maternæ legitima con,

unge repudiata Anno 31. Anna Bohemia
 nupsit, qua illi Elisabetham peperit.
 Edgo Sanderus et Florimundum l. 7.
 c. 3. Per rates dissertatione instituta
 Wighius sectari expere. Contra que
 A Ecolanbadus grauer scriptis Luthery.
 Cuius noui testamenti nuper editi cor
 rexit Hieronimus Emplerg, quia illud ex
 ueteri fide editit, auctoritate Georgy
 Saponia Ducis, qui idem laudatissimo
 programate lectori comendauit. Feruet
 Harethi Arabopstau, horu 300 uanitate
 Doctoru persuasi n' aliud morte g'hende
 rant, tanquam inde cu corpore et anima
 in caeli migraturi, Fagitus inter sese
 abominandi profanati, q' passim per
 Germaniam sua scelera raryo supplicy
 luere. Veluti Rottenburgi ad Neckaru
 uiri 9. Flamis exusti, lamina decem
 aquis suffocata sunt. Ferdinandy Dia
 dena Bohemia auipit, die 7. Mo D.

122.

Chronologia

Mathia. Jany Lascaris et Budae
Gallia graecis literis illustrant, q^uo
auctoribus Reg. bibliotheca^m fontana^m
blia^m Jure aqua bella^m instruit.

Centuria.

123.

Annus Christi . 1528.

Clementis VII. Pont. 5.

Caroli Imp. V. 10.

Concilium Senense, provinciale gratia &
refere celebratur, Scotia huc usq. satis per-
turbata. Rex amos natus . 16. regni guber-
naculo suscipit. Augustus graicis regis
in Angliam fugit. Inter Caesarem et Gallos
aliquot mensium aduersa fuerit. Gallus ex-
ercitus Neapolim obsiderit, pestilentia de-
pulsus e, ut ex 60000 a nisi quodringenti
redierit. Lutherus in Anabaptistarum secessit,
Saxoniae Dux per philippum Melancthonem
ad populi uitia coercenda, uisitacionem
instituit, ita locum placet. Petrus Dux
Caroli, Carolo sepe Caesari deditit. Ita
etiam Traiectensis Episcopus, omnes scian-
ditiones ad regionem amuerse summo Pontifi-
lice transulit in ius Ducis Brabantiae,
et Comitum Hollandiae, huius q. Caesari erat.
Marcellus Episcopo ius et ditione specialis, amuis

Chronologia

reditus satis ampli. Pomer. nig. no. Ita:
 praesid. Venetoi. maximo. et. Ligures.
 Andreas. Turca. ad. Casare. a. Rege
 Francisco. desicit. Genoa. Gallis. eripit.
 cu. Casaris. gratiam. Alphonso. Vastio.
 et. Antoni. Columna. Casar. Ducibus.
 antea. nauali. bello. captis. vim. u. dimis.
 sis. sibi. lemeruisset. Oblatus. sibi. a. cum.
 by. principatus. magno. modestia. exemplis
 recuperavit. unde. illi. desu. u. maris.
 mole. lucens. dedicauit. Bellio.
 etia. Galliaru. Prireniu. praesedy.
 ad. Casare. transyt. Tiguri. S. Joles.
 nisi. quos. Camer. grauis. sumia. e. s. abse.
 cuta. Belli. metu. ingente. Georgio.
 Sax. Duci. et. Moguntino. Herbipol.
 Bamberg. apud. Hassia. principe.
 et. Saxonie. electore. gllarat. Georgio.
 Cancellario. Georgio. Pacino. prim.
 cipis. sui. sigillo. in. gponendis. literis.

Centuria.

175.

Abey factus gra illoru principu nico
Lumitaten ielatur. Abusus. Quem
Episcopi 100000 millib aureoru redemere.
Nacij tandem falsi parat dedit Antuo,
pia Anno millef. quingentesf. Injef.
Tuo capite pleyg, et in 4 partes dis-
secty. Balthasar Hubnair Ana
Apostaru Doctor Viema Austrie
crenatur.

126.

Chronologia

Annus Christi. 1529.

Clem: Pont: 6.

Carol: V. Imp: ii.

Quinta Augusti pax inter principes Camera
 ei sigilliter. Pecunia redemptionis nomine
 pro Francisco Rege, sui filio Carolo per
 soluitur. Fuit illa uires centena aureo,
 rum millia. Eleonora Cas: soror Francis
 co Rege desponsa, in Galliam deducitur.
 Gord: Spira in principum conuentu ad
 decretum est, ne quidquam in religione
 nouaretur, usq; ad publici concilij defini
 tione. Joannes Sap: Elector, Ernestus
 et Francisus Lureburgenses, alij prin
 cipes qtra protestati sunt, illi ad
 Casarem appellauerunt, Natum est protes
 tantium nomen. go Ferdinandus Rex,
 ut qtra Turcam auxilia impetraret, ita
 uires iussit, ut posset rationem reddere
 et Casari et Deo. Euocauerat Turcam

Chronologia

q Vieman obsidebat Laſey Venoda
 interueniunt, quem Ferdinandus Regis equi-
 rat. Peruntur in ea obſidione perſeſſe
 20000 Turcarum. Obſedita Vieman
 Vigefima prima Septemb: quadringentiſ-
 millibz, qua in 16. caſtra diſtribuit
 ſibi 4 millia occupauit. 16. Octob:
 manſit caſtris, obſidione ſoluit, cui
 auxilia Ferdinandi aduenerunt aduen-
 ſata. Grauiſſi praeterea lucis Sudore
 Anglium, appellauerunt Iſta tota Germa-
 nia perſiſit, et multa milia 2 4 horarum
 ſpacio emorerentur. Baſilea ipſo
 die cinerum diuorum ſtatuae in 9. ſtruer
 33. p. ante adeo maxima per tumultum
 populi gloriuntur. Bernateſ et ligni-
 rim, editionibz ſatis 2 aequi, quemad-
 modum Cantones Catholici iudicauerunt, ar-
 marum, ab armis iterum diſcedunt. Soma,
 caldia principes proteſtantes queniunt,
 ſed fruſtra, Philipſus Haſſiae princeps
 Lutherum & Wincelium, eorumq; partes

Centuria .

128.

galiare studuit. Caroly Imp: Borussia
triumpho naximo introductus, a Clemente
P. M. clementer excipitur; inter eos
pax constituitur, agentes Pont: Franciscy
Sfortia Ducatu Mediolanens: recipit.
In Ellingeri agro monstru nascitur infant,
capite uno, auribus, brachijs, auribus,
pedibusq; 4. Sw. et Gaulter:

na
Lafy Weide
magis Regu
ita Niman
quadringent
die hystorisch
16. Octob
solit ad
Lent adven
es Cedore
Lola Jerna
i r a horu
flex iplo
i g. Pter
per tunc
rater et lig
quis, quom
indiaruor
hile dnt. Sal
nter quom
hystorisch
r uny parter

Chronologia

Anus Christi. 15. 30.

Clem: P. M. 7.

Caroli: Imp. 10.

Via Dno Mathia Pesto Carolo Boronio
 a Pont: Rom: coronâ aureâ Romanorū
 Imperator coronatur, cum prius sericâ
 coronatus fuisset, quam Lombardia dare
 solet. Inter alia rubra abay una
 per Siphones ex integris lauribus fundebatur:
 panibus etiam ex alto loco in milites proieci-
 tis. Hos praeterea integer, hadis, feruicibus
 omnibus generis uolucibus pariter, in foro
 publ. horrebat. Cuius primitiae post
 quam in Caesaris mensâ oblatæ sunt, reli-
 quiae in altari exponebantur, lege Jovis et
 Bur: Augustam inde ingressus est pridie
 Festi Eucharistici. Sacrosancta Eucharistia
 sole quânuis ardentissimo à Moguntino
 circumlatam, faciem namque praeferebat
 die Pesto comitatur, argentibus iam primis,

+ omnes

cipibz protestantibz. quamvis ad meridid
 aff. pluribz cu' ysdem capisset Caesar, ut
 interessent, quoru' absentia adeo agra
 tulit, ut uiderit sequente die data' iure
 publica' excedere urbe, sed obstitere prin-
 cipes Catholici, transuenti' p' Bironia Mora,
 cuius num' argenteg offertur, q' precu' sare
 bat mille septingentoru' aureoru', omniaq'
 Caesaris' demata scienter demonstrabat.
 Hi' tu comitibz' Jaso et Georgio Branden-
 burgicis, Gotsfridus Nissa interfuit. Pro-
 hibitu' concionatoribz' cu'q' inbecca' ad pos-
 sibile' verba facere. Caesar q' ne n' aede
 Principis dicerent, ipse constituit, in aede
 n. Fratru' minoru' & Wngliang aliq' in
 Caesare' et Principem libru' Johes Dithel
 e' interpretatus. Oblata hic a' Principibz'
 Caesari e' summa' religionis' Lutheranae, quam
 a' Melanctone compositam' confessione' Augus-
 tana' nominaverunt, eam 2. horis' p'ce-
 lary' audicere' Principes' 23 Junij, cuius
 g'futatatio' p'lecta e' 3. Augus' ti.

Chronologia

cū r. Septemb: pro sua confessione Apo-
 loziam offerrent protestantes, cū Caesari
 n̄ accepit. Confessione alia obtulere
 Casari Argentoratu, Constantia,
 Helmung, Lindanū, quae publicā audiri
 n̄ fuit, cuius tū g̃futatione ab Eggijs
 recitari iussit Imperator. Decretū n̄,
 super ȳdem comitijs ē, de omni ordina
 uestitu, uestim̄, des splendore. quem
 admodū uestiū modū etiam stas 15 mille
 quingentes. praescripsit Maxi. Imp.
 Rege politica Condens 1. 8. c. 14.

Dissidentibz principibz cū Casare Catholici
 principes g̃stituerē, in antiquā maioris
 Religionē permanere. Ipsi erant Aca,
 tholici post 15. dies respondere, uellent
 cū Casare alijsq; principibz in religione
 confectare, iussit erant nihil noui edi,
 uandiq; permitttere, aliorū subditorū
 pellicare; cui decreto sine Recessui
 subscripsere s. Electores, principes poli,

diei 23. Episcopi 30. Abbates 22.
 Comes et Barones 32. libera civitates
 39. Ita Caesar cum fratre Ferdinando
 Colonia Agrip: adijt. Eodem Saxonē
 evocat, & filium mittit Joannē Fridericum,
 docere coratur Moguntinā in Electorib;
 evocavit nihil rite egisse, ipse Sualcal,
 diei ad 22 Decemb: Prolegantes que
 rere rogat. Ibi fady rite e Schmal,
 Calvini, inde literis datur, Caesarem
 deterrere conati sunt, ne Ferdinandum
 Fratrem Regis Rom: renunciret. Hasia
 princeps cum Vignoniis argentiniensib;
 Basiliensib; faderiuit amorū b. ut
 um vi repellerent. Margarita Frantria
 Cas. amita Maximilianū filia vita de
 cedit. Tiberis inundatio cladem incert
 vaculentā Romanis: eimodi mali
 cū Hollandia ab Oceano patit. Floren
 tia a Caesarianis vi fameq; expugna
 tur. Alexander Medicus, caput rei,

Chronologia

publ. instituitur. Lutheri Cethe,
 Chismi edit, in quo r. tartu Sacra,
 menta, Baptismi & Eucharistiam ad,
 mist. Sur. Cochler. Gault. Flori,
 mus: Comberga inlar' in utero mu,
 Jeno lacrimare avidity e': Lombardia
 tanta vaporu copia in festu' reddidit,
 ut fere' nemo secure com'caret.

Centuria

134

Annus Christi. 1531.

Clem: Pont: VII . 8.

Cardi. V. Imp. 13.

Obijt Ludovica Francisci Galliaru Ma-
ter; obiit parisijs Maximil. Fortia.
12. May post solis ortu solis in celo z
visi sunt. Lusitania octiduum integrus
terra notu concutitur. Rex cu aula
et curia in campos et tabernacula migra-
re cogitur. Fana e, una urbe Vlissidoz
na milia quingentas aedes cu templis
corruisse. Ferdinandus Sasso Prus Re-
gus Colonia Rex Rom: electus, undecima
Jan: Regni corona Aquisgraniam accipit.
Francigurti Protestantes queniunt,
Rege Ferdinandus rejiciunt, civitates
sibi admittunt, faduty inter se gfirmant.
Maria Casl. soror Ludovici Hungaria
nupta Regis gine in Belgio venit, illas
regiones loco Casaris administratura.
Wigiliam in Helvetia a Catholicis Lucer-
natis, Vranis, Suicys, Underwaldis,

Chronologia

Tugianis, quinqueſ cal. Iugatis h;
 qua victoria etiam & Wajlus conti,
 fieri reuertens peremit, quem Catholicis
 Duces comburendum mandarunt. Quam
 uictoriam ut Catholicis ostenderent, in he,
 runt is uindas eam à B.V. in cerno ex,
 orare; qua lens semper miserum absq, inkr,
 noctu magna Virgini supplices uere.
 In Anglia Thomas Morus officio Can,
 cellariatus discedit. Joannes Comes
 Tarnouig Russia Palatinus, Petrus Mo,
 dauia Principes memorabili uictoria
 fragit, postea quod Pocuziam Polonica
 prouincia absq, omni belli pronuntiatione
 cepisset. Non longe ab Harlemio
 Gese nigra in libris exicitur, longae pedes
 86. crassus 30. rictus oris 12. pedes
 integros pandebatur.

Centuria

Anno Christi 1532.

Clem. VII. P. M. 9.

Cardi. V. Imp. 14.

Comitia Spiram indicta à Cesare Ratis,
 bona transgressuntur, inde Norimbergam
 convenire principes iussit. Protestantes
 Shkwenfordia quemunt. Cum iam Vien-
 na Turca viribus maximis immineret, iniqui-
 tati temporis Caesar aliqd concedendū
 ratus, liberulce curiū iussit, usq; ad con-
 silium generale, quod quib; in religione uel
 tert, festine. Eade promissa contra Turca
 Caesari sunt auxiliā, q; pontib; Saues sine
 Barabio iuncto in qamonia et provincia
 Valerian, sine Syriam exercitū effudit.
 Fuisse dicuntur quingenta pedibus milia,
 equitū in trecenta. Apertā aie decer-
 tare, detractavit Turca, Cesare ipsū Vien-
 na expectante 20000 equitū, 9000 in
 pedibus. Cui Clement VIII pecunia uel
 missit et Cardinali Hippolito Mediceo
 submisit. Fuere inter alios Caf. duces

Chronologia

Philippus Palatinus, et Brandenburgicus.
 Turca tunc oia Lincia usq; populata,
 praeda captiuorum 30000 fugam conueniens
 Lincolni redijt. 24000 pueri de liberatib;
 Andreas Turca aliquot Graecia oppida
 capit, clademq; memorabilem Turca in-
 tulisset, nisi eum praemonuissent Veneti,
 et sua cum Aurea classe conuincisset.
 Memorabile in primis e, huiusmodi epigu-
 u oppidu Nicolauis Lincia obtinebat,
 quod diebus omnino tribus et 20. Soli
 namq; capere n' potuit, recepit tamen certis
 quibusdam conditionibus. Memorauere
 postea Turci pro oppido aliquot gnos se
 ex aere et calo pyrauisse, quem D.
 Martini fuisse pie crediderunt, sapius
 n. solitus erat Sabariensibus auxilio
 venire. Joannes Sax. Turc in uenatioe
 moritur, quem filius Joannes Fredericus
 sequitur. Francia et Anglia Reges
 † Poloniae Poloniae et Caesari sedes p'ueniunt.

na
at Gradaburg
populatus
sua lra
paul de lra
of hria opp
bica lra
quid hrt
conuqret
lra lra
ut oblineat
et 20. lra
cepit h
Memoria
liqui gnt
e qua D
derat lra
lra auris
lra in m
mel Fr
lra Reg
pntur.

Centuria .

138.

Holandi iteru magno u'danno
Occanu' bibit.

Chronologia

Annus Christi 1533.

Clem: VII P. M. 10.

Caroli V. Imp. 15:

Henricus Angliae Rex et Haug Cathari,
 nam Ferdinandi Regis Hispaniarum
 lina, Caroli Imp. Matertera, amplius
 amicus 20. conjugem sacro pefimo
 respiciat, Ama Polonia nubit. Nuptias
 Sandersy iact, ipso pascebat pignitio p
 aular, Coronaturq Ama Cal: Jun:
 quat asserente Francisco Galliaru
 Rege publico decreto damnat ponsi
 lex, prolem suscipit vel suscipienda
 illegitima pronuntiat. Nuptias 8.
 Septem. Henrico Gaborha, prouide
 Maria Catharina filia regis leatdi,
 care cogit, Des In prouidente impreat
 ante Elizabetham, quantumq, lamina
 potuit, et fortuna permisit, respiciit
 ren. Franciscam mense Augusto

pelluntur quoru duccenti una cu
 Zophensi et Thoma Moro, quod
 nuptias n̄ approbarent, in vincula et
 carceres dati s̄. Elizabetham Quarto,
 nam, religiosam virginem duos d.
 Benedicti, Duos d. Francis religionis
 sor, sacerdotis praeterea 2. cu
 perdis aliquo furri percussit. Ana,
 baptista in Westualia subnigredita,
 tur, Legatus Caesaris et Pontificis ad
 principes protestantes de p̄nantiā,
 qui generale consiliū deponerant,
 quomodoq; id pagandū est, & capitib;
 offerunt. Controversia inter Sax.
 Electorem, et Georgiū Ducem con,
 posita, qui Georgius n̄ abig. Dumuldy
 p̄culo, Lipsiam Haereticis purgavit,
 Civib; 70. eiecit. Quē graviter
 Lutherus criminari cepit, quod eius
 in Holsthausen et concione Haeretica
 egregi promiberet. Lepidē suis pagamis

Chronologia.

praeserat Michael Stigelij via
 Octob: mundi finis a futurum, prom
 rustici agri aratrig, onissit, in
 precos effusi, tribunal Dei solliciti
 anxietate expectabant. Decima die
 hora erat, et ecce tibi abrup Calis
 tempestas, tonitrua, fulgura, fulmi
 na, magnus oib' metus et expectatio,
 Deo ubi calo serenitas redijt, Sey, dom
 clusor, uideri, Stigelij Witte nberg
 Captiu' ductor, quoniam Lutheri libera
 tur. Mense Octob: Pontifex et
 Gadiarum Rex Masilia quoniam,
 de haeresi reprimenda deliberatur.
 Catharina Medic: Pontificis Neptis
 Henrico Valois deponitur. In
 Scotia publicis comitijs in Haereticos
 Voyer decernit: Frederico Danica
 Regi succedit Christianus 3us.
 quem flor in undg l. 4. c. 14. coronatu
 ait 12. Augusti; ides infelicis, quod

142.

Chronologia

Centuria.

173

Anno Christi. 1534.

Clem: VII P.M.

Caroli

Henricus Anglia Rex, cui quondam eius
 reprobis approbare nollet, ab eisdem de-
 fuerunt, se caput Ecclesie Anglicanae nomi-
 navit, quod nomen post 10. annos, cui
 rita reliquit, Haereditibus, quo etiam hodie
 Reges Anglia, usque fuit Johanna Eli-
 sabetha. Clementi mortuo 25 Sep-
 tembris subrogatur 13. Octob. Paulus
 3. tius, qui fuit Alexander Paracletus,
 amor in quadraginta Cardinalibus optien-
 sis, Rom. collegii decanus. Enobarbus
 fuit Barbarossa Algeris Rex & Turcis pi-
 rata nonnullis Italia littoribus direp-
 tis, regnum Turchi in Africa occupat.
 Solymamq; in Persidem movet. In

Chronologia

Gallias irrepentes haereticos Franck:
 Rex seuero edicto reprimit, Monasteria
 Westphaliae Metropolim Anabaptistae
 capient. Sartor aliqis se Rego eruat
 et Christu nominat, Apostoloruq; sui
 Euangelij in loca vicina dimittit. Veru
 deniq; ab Episcopi exercitu recipitur,
 Rex Sartor, Sartoriay aula capitur.
 Constantiae Synodiq; Lutheranoruq;
 celebrata mense Decemb: auctore Du
 cero, ut inter suos et Anglianos pac
 miretur. Lutherus contra S. Illiam
 libris insant. Serenissiq; Poloniae Rex
 Sigismundus, Poloniae dux, qui Witten
 berga literisq; opera dabant, graui edicto
 reuocat, cu parentes illos Lipsiae puta
 rent uersari, quae ad Academia adhu
 erat Catholica. Quisq; postquam nos
 huius chartis, abominanda in S.
 Eucharistia contumeliose affice erant,

Centuria.

145.

Janus hoc Francig Rex supplicatione
 publicâ, cui tota Aula interfuit, ex-
 piavit, Hæreticis aliq̄by nra absum,
 nris, qua supplicatio in annu incidit
 sequente. Hæreticæ principis fustis
 apud Lauterum Ferdinandi corpe, Vici-
 ni Wittenbergiæ repositis, qui Stac-
 Karstenby q̄dem præconis dedit Luthe-
 rano, Tubingenby è Zwignianis.

Saxonie Elector à Aloysio et Georgio
 Saxonie danti persequer, Ferdinandus Reges
 Rom. agnosuit. Francisco Sportia Christi-
 æri Danoru Regis filiam Christianam
 suam è sorore nephem comubio in nupt
 Carolus. Aloysius Cripby Venetoru
 Ducis filij Solymanni ad Hungaros
 legatus, ab ȳs deo occiditur; Janitum in
 Anglia in quatuor Carthus: quod Regis
 partibz nolent auerere: 3 n. Diverso,

146.

Chronologia
in carobionu priorer, sacro et id
habitu induti, in p^a p^a p^a sunt.
paria p^a p^a p^a sunt is^a aly^a An^o sequenti.

Centuria

147.

Anus Christi 1535.

Pauli III. Pontif. M. 1.

Caroli V. Imp. 17.

Gauletan Turceti arcem pulso Barba,
rossa Turcico capto recipit Carolus.
Gallia Rex in Italia armatur: Sabaudia
sibi subiicit iure successioni, ut ait For,
donus Carlo Novus luce pulso. Frans
ciscy Galliarum Delphinus Lugduni vene,
no pergit. Bellum inter Cypriam et Gal,
lum recrudescit. Nota supplicium in la,
tronis Gallia decernit. Jacobus 5us
Scotiae Rex Regem Galliae inuicit, cuius
filiam Magdalena nubio adipit. Catha,
rina Angliae nup Regina ab Henrico
VIII repudiata, magnis uirtutibus
inclita, uita decedit. 8. Idy Jan:
Joannes Fishberg Angliae Rosenis Episc,
copus 10. Cal: July; Thomas Moray

Chronologia

7. July capitis damnantur; ubi sanguis
 laris in parente optimo filia Madaga,
 etia pietas eluxit spectata Virginis,
 n' abiq; mirant. Religiosi carceres
 et supplicia spectantur. Rex pulch.
 comitis inuora monasteria, quoru
 reditus maiores n' cent septingentis
 aureis obtinet. Ex eisdemodi 30 tra.
 centis septuaginta ex monasterijs
 reditus annuos colligit centis viginti
 aureorum milia sed in tantis opibus
 iam prima egere cepit Rex. Carthu-
 sia Londinensi armamentario perit.
 Anabaptista ad frustra Amsterdama
 tentassent, isigne Hollandia Empozium
 Angeltrodanum nocte capiunt, Mayis
 fratru senatu nouent. Protestantes
 Mantuan Italia urben consilio desti,
 natam rejiciunt. Apud Casarem d

Reges agunt, nec curia Calabria lapsa
 caam Curia Catholicorum. Dorothea
 Christiana Danorum Regis filia Brunel,
 hic archiepiscopus Frederico Palatino. Fran-
 cisco Sfortia Mediolani principis de
 Sancto principatus hunc a Casace
 Gallie petit; dum non impetrat, quo
 sibi aditum in Italia patefaceret.
 Sabaudia Ducem aunculum suum bello in-
 vadit. Genoveses expulsi Episcopo re-
 ligionem Catholicam plane deserunt.
 Moritur Philippus Decius celebris
 iuris consultus. Caret Hieronymus
 Olorius, dum Honoriam Emanuelli sibi
 Wittebergae campo aliquis suis hospiti-
 bus apposerat, rabini carnis morsu
 appetitam, unde hospites in rabini
 rasi; nutius se morsibus laevare.

Chronologia

B. de Len, Alexander Medicag. Cap. Jean Laurentis
 dum ob- Propinquo suo per noctem et refect. occidit,
 erroram. Incedit Cognac' Dup. 2. Delectanda sane
 Alexandri mors, quia alienigenis salutis
 suae tempore in flagitiosissimum affectum
 perijt. Parricida ad frustra ad Turca
 fugisset, Venetis denique perimitur.
 Gond. Journey. Junij An. sequenti.

Centuria .

151 .

Anno Christi 1536 .

Pauli . III . P. M . 2 .

Caroli V . Imp . 18 .

Alexander Medicus Caesaris gene-
ner, a Laurentio propinquo suo per
noctem et nefas occiditur; succedit
Colnae Dux ratis. Vellenda sane
Alexandri mors, quia alienissimo sa-
lutis suae tempore in flagitium pessimum
pessimum affectus, perijt. Parricida
in frustra ad Turcam fugisset, Venetis
denique periret. Gord. Iovian: Susano sequenti.
Majdalena nova sorsiae Regina beata
sabe interit. Inter Gallum et Caesarem
varia belli fortuna. Galli Sabauda bella
faciunt. Ita etiam Bernabes omnia ad
lucum usque Lemantem eripiant, ad Genevam,
sibi suppeditari vident, quos quae Zwingle

Chronologia

recepert, obfervabat q̄ n̄ cept. 70
 ad Caf. gluyit. Roma Cefar die qua
 cana Dñi facta ē, magis religionis
 exemplo duodecim pauperib; pedes lauit.
 Barbarofa uxilla Christiana praes
 reat Mangoniaros q̄s in feruitate ab
 duxit. Joannes Lupitania Rex in
 Januā Cambia capit. Ama Bolera
 regia pellex niesty adulterij rea, impro
 bidalem capitis supplicio luit 19. Janu,
 fequentij mox die Rex Sara jme 70
 ama Severicia nubit. Wittenbergae
 praefixit Luthero conciliabulo habetur
 Brecentores praedicatorū, quos ipse vena
 Catholicarū ſinia conidm̄ generale
 appellarunt. Joana. Gaullerij. Johan
 Christianū Danica Regē et Lubenſes
 pap̄ conſtituitur. item urbeſ Copenha
 genſem oppugnat. Rex rut ait Flori
 mundy, ſequitur Lutherū, ad civem

Centuria.

153.

missus decretus est, inter hunc et Buz, ^{Thronspass}
Zerw; unde etiam a Joanne Bugen,
tragicum Bumerano, quem Lutherus
subripserat, coronari voluit. Cuius
nam in malefere cepit, ubi Hollandis
et Anglis mercatoribus religionis operari,
vires gessit.

154.

Chronologia

1611
1612
1613
1614
1615
1616
1617
1618
1619
1620
1621
1622
1623
1624
1625
1626
1627
1628
1629
1630
1631
1632
1633
1634
1635
1636
1637
1638
1639
1640
1641
1642
1643
1644
1645
1646
1647
1648
1649
1650
1651
1652
1653
1654
1655
1656
1657
1658
1659
1660
1661
1662
1663
1664
1665
1666
1667
1668
1669
1670
1671
1672
1673
1674
1675
1676
1677
1678
1679
1680
1681
1682
1683
1684
1685
1686
1687
1688
1689
1690
1691
1692
1693
1694
1695
1696
1697
1698
1699
1700

Centuria.

155.

Ang Christi. 1537.

Pauli. III. P. M. 3.

Caroli. V. Imp: 19.

Apud Nician in provincia cuius pars nulla
poet constitui, in decem milia facta
sunt. Simpliciter unius hora spacio, H^{is}
pani quing gallores millia interficiunt.
Turris bellica fulmine tangitur parisijs,
magaa urbis, edificiorumq, ruina. In
Scotia, Nobiles aliquot ex Trema passi
sunt, quia Regi in peritio parauisse crede-
bantur. Pater filios nostros, opulentijs
monasterijs ditauit. Aetna Italia non
eadem uicinis affert memorabile. Ma-
gis serati regio Frederico Gonzaga
a Cas: adiudatur. Aeri Mediolanensi
Hispana proficit, ipse in Hispania abet.
Smalgaldia non conuenit agitur.

Chronologia

de confels: August: serpsu, de ardi,
 culis futuro quito exhibendis. Triari
 per legatos a Cesare petiere; ne
 dederet, se fedus habere in Gallo et
 Anglo; deinde, ut Camera iudicium
 consideret. demig ut y, q post pacem No,
 rimborga km in adur seu recepti
 essent, eundem beneficis gauderent.
 Berna W. Ingliana Synodis nouu de,
 creatu Sacramentariu euulgat. Cardi,
 nalis Aoly ex Margarita nepte Eduar,
 di IV. Anglia Regis natus. In Ang,
 lian legaty mittitur, ueru monit, se
 per infirmit in uincula posci, Romam
 euyt. Jana Cato uero regi Henrico
 Eduardu parit, biduig post expirat.
 Quem partu aliqui memorant An's sequenti.
 Turcare Solimanog clausu ingratu contra
 Hispanos molitur, ut illos India eyciat,
 aliena a Veretis animu interceptis

cordi nauibus in mari Alexandrino ostendit.
 Haeret aliar' gloria Venetor' et Italia'
 destinat, Corcyram frustra obfideat: Aurea
 aliquot breues mer' suavia capit stumulty
 aliquot nullum Lincolnienfium et Eboracen,
 suu' in Anglia sege armatur. Gledria a
 suo principe desicit 25. Aprilis. Arx
 Heidellbergensis ad fulmen puluerem
 formensariu' auendisset, n' abiq' urbi'
 subiecta in modis disiecta corruiet.
 Suetiam Haeret inuadit, postquam
 Gustang Saxonu' duxit bonay' Eutiae
 regio fisco addidit. Florinund. l. 4.
 C. 15. Sub huius obitu' grauis cali
 semper in Suetia regnu' detoruit.
 Horrendus formidandusq' Molossy dentibz
 beato stragula' usse' detrapit. Petrus
 Saber et Jacobus Lemig' primi de societate,
 se in Academia Rom: quam sapientia'
 uocant, docere incipiunt.

Centuria.

159.

Imo Christi. 1538.

Carli III. P. M. 4.

Caroli V. Imp. 20.

Scotia Rex Marianam Guisij Ducis filiam
 et Longo Valle principis Andiam conjugem
 duxit. Mense Aprilis Synodus Winghamensis
 Tiguri fuit. Barbarossa inter Acroceraunia
 20000 naufragio hominum amisit. In septem
 in Germania armata caelo arietem concurrere
 uisa, et in orientis plagam missa magna
 sed in stella orientis radiis eluxit, propter
 quam erupit sanguinolenta in sepulchro per
 hanc uolare uisa est. Protestantes per lega-
 tos Sarai conveniunt, ubi unanimiter
 concludunt, nisi postulata a Cesare impe-
 trent, contra Turcam, et Germania liberum
 imminere se nihil admodum moturos. Isabel-
 la Augusta ex praeparato moritur, nec ipsa
 prole die superstita. Hanc sequitur Caro,
 Rex Gotorum Rex Catholicus, cui succedit
 Guilielmus Clevensis. Hic cadit in Gallo.

Chronologia

alysg. Princip: Protest: percutit, ut
 Henrici Angliæ Regis obia obtineret,
 sorore Aman regi coningem offert.
 In Angliâ bet 30 e familia D. Praa,
 cisci occidit. Omnes, quos mendicant,
 des vocant, circinantur. Augustina,
 noru carobui Cromuelo suo Vicario,
 q oaulte Angliâ sequebatur, donat.
 Caluing Nouidunenfi Angly d'ici
 pulg propria sectam instituit, docuit q,
 nec Baptizatoru nisi sanctos, gratiam
 semel obtenta, amitti n posse. Omnes
 fideles ee predestinator.

Centuria

161.

Anno Christi. 1539.

Palli. 111. D. M. 5.

Caroli V. Imp. 21.

Gandavenses contra Caesarem et Mariam Col.
 porum rebelles ad Gallias delecturi, ab
 eodem reperiuntur. Caesar in Galliam
 in Flandriam transit, ubi apparatus ex-
 ceptus, Gandavum patriam suam in obsequio
 periculo pervenit. Scotus Galesanus donat,
 et hinc Paolus suscepit, alterum in super anno
 sequenti. Anglus comitibus habitis plerumque
 decreta vera interponit de Eucharistia,
 penitentia, votis, Calibatu, articulis
 sex comprehensa, Lutheri namque con-
 traria, post amos 8. ab Eduardo filio
 antiquanda. per. Gerbrandus. Protestantes
 de Francofurti cons. conveniunt, datus
 a Caesare 15 mensis inducis, quibus inter
 utriusque partis Theologos de rebus contro-
 versis componeretur. Moritur 17 April.
 laudatissimus Sax. princeps Georgis,

Chronologia

succedit Henricus, et ad Henrico, hoc
 fit. Ex quibus cathedris festo paschalis
 cathedra peroranda. ex his Henricus
 festo Lutherani fallere blaterare
 capere. Castronum Valmaria vobis
 Turca capit: Lutheri & Wigliu' Nesto-
 riana heresi dantur. Marchiam Bra-
 denbergenses heresi deformare incipit,
 ipsi reformare dicunt. Constantinopoli
 caetero cum septingentis captiuis et maxima
 parte urbis comburitur, publicis comibus.
 omnia Angliae Monasteria regis voluntate
 si permittuntur. De quibus quaedam alijs
 ita brevis laus:

Millia dena unius templorum sepulchrum,
 Quam linco in palmarum n' latit unius erit.
 Eadem comitionum quibus et auea extrema
 etia' d. Joannis equites Rhodenses affla-
 nit. d. Edmundus Anglorum Rex et Dei
 Martyr, Anno octingentesimo septuagesimo: celi
 lauream Lonaby, et d. Thomas Cantuar.

Centuria.

163.

Anno millesimo septuagesimo in eo pro libertate
Canonica fortiter pugnatum, apud Regem cum
sua, per advocatos dicere iussu, Divorum
numero deserviantur, reliqua ex unanimitate
satis regis Quaestor domus et V. Thoma
sepulchris detractis, 6. oneraria plaustra
onerata fuisse. Unum tantum copia
provenit, ut usque deficerent, in quibus
bene contabilasit servaretur.

Centuria .

165.

Anus Christi . 1540 .

Pauli III . P . M . 6 .

Caroli V . Imp . 22

Societas Jesu à Paulo III . confirmatur,
 quoadmodò iterum anno quadagesimo tertio
 et alij . Eadem in Lusitania et Hispania re-
 cipitur . Petrus Faber unus ex eo . primus
 cuius ordinis Caesaris legatus Vormacia
 in Germaniam venit . Vayvoda Rege alij
 Rege Hungariae notus, fortuna regni
 inclinatur . Georgius Monachus Tutor Vitis,
 datus eidem vario studio regnum confirmare,
 mittitur, — — qui miseram vitam militarem
 experiri habuit, cui sapienter iam pro pupillo, iam
 à Turca et Ferdinando petisset . Ferdinando
 Caesaris frater Budam obsidet, qua falso
 Ferdinandi exercitu, Turca potitur .
 Vayvoda filium eius Regina Maria in Iran,
 Syria dimittit . Lazarus Schrenckij
 Ferdinandi afflicto Germano milite plurimam
 Hungariae oppida recipit . sed pulsus Catholis,

Chronologia.

Vicis pastoribus. In Lutheranos lapsi
 sunt. Ita haeresis Hungariam ingre-
 ditur, primus Michael Sabij Melanctho-
 ni discipulo propagare illam cepit. In
 Caesonia montibus Polonia vicinis rei
 occasione expectasset. Eade fortuna
 Transylvaniae fuit, ad a. Mauritij Sax.
 duo suspecti Ferdinando iret, praedica-
 tes plures eduxerit, q. Albo Juliae Lutheri
 concionari cepere, cuius cura Bartholo-
 maeo Corneo permissa. Angly Hibernia
 se Reges prohibet, ut antea Inim permissa.
 40 quingis Cavenae dicit, Veru illa mox
 repudiata Anglia Catharina Howarda nupt.
 Hanc adulterij ream securi multavit. Inde
 60 comitis Catharinae Parra dicit, hoc uno
 felice, quia Reges auridum sepe huius. Comitia
 Epiram inrita pestilentia metu Haganoa
 transierunt. His Caesaris nomine praesidit
 Ferdinando. Caesar proli. edictis haereticorum
 librorum sectionem prohibet, ut Galliarum
 Rege ad Venetos legationem decernit q.
 gravissima a Parisi apud Cretam, Cor.

cyram. Cidades p[ro]p[ri]et[ar]i Solymano
 fedus renovant. Pacem quaerunt
 vellet Cluensis iam Getoria Dux à
 Cas. nulla impetrat, in quem alieni,
 ore ce animo capit Franchiscg Galliaru
 Rex, ut videret se p[ro]t[est]o[ri]a[m] nequiqua
 obsecratur. Cromwelus ab Henrico
 VIII. capitis damnatur.

Anus Christi. 1541.

Pauli III. P. M. 7.

Card. V. Imp. 23.

Cluensis Dux à Cesare repulsum passus,
 cum Gallo fedus percutit, promissa eadem
 Margarita, unica Regis Navarra filia. Hon.
 Et illig. Comitia imperialia Ratisbona
 celebrantur; religionis p[ro]trone[m] ad cor,
 filii Tridentino reuocant. Bellu in Tur,
 cas decernitur. Venit co[m]m[un]ian Caluing
 Geneva eiechy. Interfuit Petrus Faber S. J.
 in cuius locu p[ro]missi Clauwig Jany, et
 Bobadilla. Postquam Catholicis honoru

Cronologia

Eule^{ti} Sicorum repetitione in Temp^{or} aliud
 reserata omifere, proter Turcorum auxilia
 de religionis concordia constitui potuit
 nihil, qua repetitione bonorum omifia
 conflictu recipere capere Protestantes
 inde recep^{er} Spira^{er} Ami 42. Clari^{er}
 Caesar: Algerin^{er} in Africa receptura, in
 tempestatis cladem accipit, equiq^{ue} vob^{is}
 in mare abyssi iussis, milites Caspa^{er} in
 columnas traiecit Casario sane, dicit:
 Malle se unum Christianu^m seruare,
 quam mille Turcas occidere. Anglie
 Rex octa et viginti Scotiar^{um} nauibus
 captis, nouo bello inhiu^{er} dedit, sed uicti
 Angli ad Holronningu^m 24 Augusti.
 Francisc^{us} Xavier^{us} a Sumo Pontifice et
 Joanne 3to Lusitania Rege postestate,
 maximam^{am} primam est Societate in India
 instituta, ubi ille 30000 Infidelium
 millia ad Christu^m adduxit. Alphons^{us}
 Salmeron et Paschasius Broet^{us}

Pontificij legati in Hybernia veniunt.
 Hungaria Regina Varuoda uxor,
 Sigismundi Polonia Regis filia cum adlet
 Ferdinandi Regis conditiones accipere, opem
 Solymani in uocaret, ab eodem Tibiscum
 Lipam concedere cogitur, Ferdinandus
 exercitus satis infeliciter contra Turciam
 pugnat. Regiones Poloniae simitimas
 uigens locustarum pemataeum agmen
 Walachiam imprimis, Leopolum ubi per
 60 militaria depasatur. Autumnus demum
 frigora delatae sunt aliquae nigrae re-
 liquere, unde anno sequenti alij creati
 sunt vermes. Duo Regis Galliarum
 Legati nonnisi habitumq; dissimulantes
 a Caesarium intercepti, atq; in Tado
 flumine interfecti, nouam belli causam de-
 dere. Danica et Suecia Reges Lutheranae
 in cuius Galliarum Rege facere putant.
 Numburgensi antipista defuncto, Julij
 Pflugij eligitur, uerum repugnante
 Saxonia substituitur illi Nicolay

170.

Chronologia

Amplioris, inuentus, tubatij, Luthi,
rang à Luthero inuenerat, quem
aliquos post amittit, regis restituit
Cesar expulit.

Centuria .

171.

Anno Christi . 1542.

Pauli III . 8.

Caroli Imp . 24.

Paulus III conilio generali indicit. Triden-
 tum, quare bellum inter Reges Gal: et
 Cas: propter Legatos uisitatoz exoritur.
 Gallis 20000 Clericis se giungunt.
 Casar in Italiam, quibuslibet exercitu
 inuadit, Luxemburgum capit, Belgium
 in primis uocat. Perpinianum Hispania:
 urbes frustra obsidet Gallus. Bellum
 inter Scotos et Anglos terra maris
 geritur. Scoti nobilibus diuersimodis
 Ingleteriam copiosè profectus esse indignati,
 se Anglos deditere, qua res Regem in
 egritudine gessit, et mortem ut
 paulo ante nata ei esset filia Maria
 Delphinis Francie postea Francisco
 Eto nupta, qua 7. dies nata, 14 Decem:
 parenti succedit. Francie comes

Chronologia

Regnae tutor datus, regno curare
 inſſe eſt. Spira et Norimberga
 Principes conveniunt. Miles ſtra
 Turcam Duce Joachimo Brand: de,
 comitur, ſed ex igno cu' ſuctu. A
 Caſarum Lupenburgum recipitur,
 Belgia undiatur, Ager Juliacenſis
 diripitur, oppidum aliquot captis.
 Juliacu' Princeps nullo munus, Dara
 deditioe recipit. Saxonie Elector
 cu' Haſſia Regulo, alysq; Schmal,
 ſui ſederit ſocijs, Henrico Brandſi;
 cenſe, acerrima religiois undicem,
 provincia eſſent, ariem Wolſen,
 Hibel deditioe accipiant; Dux in
 Banariam fuga evadit. Inde in eius,
 den terris inclinari religio, introduce
 Hareſi & Bugenaginon, amq; hi
 praeterea ſerax non ſtroforu' partem
 fuit, Calidior aſſat Italiae citerior

Centuria

173

Germania, Silesia, Misnia, magna
aeris corruptela, locustaru pestem
immisit. Qua not. sepe de Anglicanis
ruptis ex Gord.; hoc anno Livij.

Chronologia
 Anus Christi 1543.
 Pauli III. P. M. 9.
 Caroli V. Imp. 25.

Christophorus à Stadion Episcopus
 Augustanus moritur in comitatu Norim,
 Bergensibus, Caesaris ibi Legatus. Sere-
 libus Dillinga; successores habuit Ottone
 Praepositus Eluaensis Cardinalis,
 Guilielmi Dapiferi de Walberg filius,
 Academiae aerae fundatore. Clavis
 Turcica census et 10. biremiis, et 40
 biremiis Duce Barbarossa ad Mehana
 fretus Regius occupat, per ostia Massiliensia,
 inde in provinciam navigat, Captivos
 vehens quinquies mille ducentos. Inter
 hos virgines Deo sacratas 200. reliqua
 praeda 60000 aureorum aestimabatur.
 Interea pro Regis Neapolitani filius
 Gardias, sociis classe equitibus Ghod:
 oras Turcicas praedat, in Siculo

Centuria

mari cu Barbarossa conflictit, praedam
 eripit, Mehanamq. perdidit. Turcia
 interea Strigomium dedit ione accepit,
 et Alban regalem solij Pannonia,
 Mackometem Jaha oetam ad imperio
 praeficit. Maria Scotia in pando
 Legator Eduardo Wallia Principi
 petitur. Lenoxij comes, & regni sup
 remam curam sine administratione
 ambibat, a gubernatore repulsus, ad
 Anglor. deficit. Cardinalis Petonus
 Anglorum conatibz contrariis, in carcere
 conjicitur. Vicarius alijs, in Janis reli
 gionis, Jac de Sestor et Apostota libere
 in res suas inuasi capiti, inde religio, + m
 ni in inuasio in agro Bononie rificat,
 des Angli facere norinat. Tiquini
 Jura Biblia idiosate patris euel
 gant, aliaz F. W. nighi deliria, magno
 Jure Lutheri cordolis. Consilium
 propter bellu inter Caesarem et Gallu
 exortu, in aliud tempus transfertur.

na
 Hi 1543.
 25.
 in Epistol
 consilij
 Legaly. In
 habuit
 Teronaler
 Helberg
 sen. Cl
 i ad
 offi. d
 et. Car
 centos. J
 200. ubi
 affia
 alibi
 quibz
 in S

Chronologia

Suis Gallis auxiliū extraordinariū
 imperat. Hermannus comes de Weilbach
 Colonienſis Epif: Viaceſſi, ut aiebat,
 reformaturus, contradicentibz Cleri
 Magnatibz, Argentorato Bomam ar,
 ceſſit Martinuſ Butzeruſ, & Saponia
 Melancthonem Piſtoriuſ Sarceriuſ.
 Caſare in Italia abente Philippuſ
 filiuſ Prorex proavatiatur, annor
 aabz 16. Caſari in belluſ ſupra 40
 milieorū Myriades ſive Millioneſ con
 feruntur. Summam alia adijcit
 Joannuſ Lepiflania Rex. Caſar ſpira
 Proteſtantiuſ Legatiſ reſpondet, Colonienſiuſ
 in civitate religione Conſtantiam dilaudat,
 exercitum Roma luſtrat, ſta inuentione
 Duran capit, quæ altero die auctore
 nua nſa, præter paucas et D. Franciſci
 canobiuſ deſtraxavit. Quod nœnduſ
 cuſiſit D. Anna, B. Virginis Parcatuſ

Centuria .

177.

orani. Juliau nicolis fare uacuu
 capit. Inde Rure mundam Gethria
 urben deditione accipit, ipse etia Ci,
 uenit Dux Henricus Brunspuzensi
 et Colomienfis legatus comitatu, sup,
 lex ad Caf. uenit, certis girdiombz
 in gratiam receptis. Saffenburgi,
 Monasterienfis Diocesis e oppidu, ha,
 quina pluit. Loumer David alijs in
 Frisia daps se dei nepote nominare,
 ad omni generis feris et animantibz
 colloquebatur, ab ipse etia alty et
 sustentat. - Otto Henricus Comes Pala,
 Dux res Rheni religionē mutat. Eggius
 et Albertus Quinus magna religionis lu,
 mina eodem finit ut uenit manatus
 fatis extinguntur.

Chronologia
 Anni Christi 1544
 Pauli III. P. M. 10.
 Caroli V. Imp. 26

Gallia Rex in comitijs Spenzibus
 presentibus Electoribus orbis, et Rege
 Ferdinando, eiusdem Regis Legatis
 exclusis, publicum imperium Rom. hostis
 declaratur. Saxo Elector Ferdi-
 nando Regi obsequium promittit: cui
 tunc proponitur, ne quisquam exlevis
 milites, maxime in Gallo, quo neglecto
 Urbens comitibus Bithynis capitis per-
 culis adijt, cui vitam a Cesare Ferdi-
 nandi filij Maximilianus impetravit.
 Inisdem comitijs cautum est publica quicquam
 imprimi in Clericorum in Leonopis
 a 3. ordinibus Scotia prohibetur.
 Joannes Stuartus Rubignas frater in
 Gallia carceri traditur. Angli a Scotis
 ad Ancranum vincuntur. Mosc

Cepturica .

179.

Febr. Romæ in Vaticano d. Petri sacra,
 rio fundamenta fodereatur, in arca
 Marmorea repositus est Maria Augusta
 corpus. Fuit hac Honorij Imp. comitis
 Stilliconis filia, qua virgo decederat.
 Reperta una sunt vigentia auri gen-
 marumq; pretia, de quib; Suri. reli-
 quo corpore sumpto, supererat dentes
 aliqui, capilli, ac tibiarum ossa 2. vestis
 praeterea et palliū, cui tantum auri
 erat interptum, ut inde 6. et 30 pondus
 auri excoquerentur. Ludovicus Pala-
 tinae Elector moritur, succedente fratre
 Frederico. Maleaces nuper a Caesare
 in regnū Tunetanū restitutus, dum in
 Sicilia est, filius Anstam regnū occupas-
 se audit: id receptum parva militem
 naam Tunetanū properat, sed a filio
 captus, utroq; oculo privatur. Pupilla
 igneo scalpello dissecta, carcere ereptus,
 in Siciliam, ubi publicis sumptibus alitur.

Chronologia

euasit. Petrus Brulij Argentorato
 Tornauum Veruicium proficiscit, ut sacri-
 uentaria diffeminet Haeresei, uel ille
 muro dimissa, ad eundem cruc frangit,
 euilatae uigilibz prouitur, capitur,
 comburitur. Patres Carthusiani
 et Societas Jesu inter se ad omnia reli-
 gionis opera et merita comunicant.
 Petrus Canisius Colonia magro Germaniae
 bono Societati adiungitur. Carolus ad
 exercitum feliciter progreditur, unde
 breuidati parisiis e. Holstiae ducis
 inter fratres diuiditur.

Centuriæ.

181.

Anno Christi. 1545.

Papæ III. P. M. II.

Caroli V. Imp. 27.

Gallia lapsis trecentarum navium Bri-
tannia maris imperio potitur, Anglor
in Insulam cogit. Hæresis in Scotia
seepere incipit: bellum sacramentarium
retrahit. Helvetij ab Hæso et Argentor-
atenribus in communionem Federis ad-
missi, improbare Sap: Pontice, eorumque
Libros proscrubende, Tridentinæ confilij
inchoatur, terminandæ anno 63. Altor
Lamij et Salmeron S. J. destituerunt,
et Claudij Jaius ab Ottone Principe
Augustano, Idibus Decemb. in
confilij congressu habitus, cuius in
Sur: post anno sequenti. Conitij
Wormæiensibus Cesare Ferdinandus
presentibus, protestantes per legatos
sunt appanere, palk protestants

Chronologia.

Confiliū Trident. pro legitimo se
 nunquam agnosere. Gerardus Veltw,
 iulius Caesar ad Turca mittit, ad inducias
 constituendas. Franciscus filius Caroli noni,
 Tur. Henricus Brunsvicensis bello sua
 recuperare conatus, ab Habsbo captus,
 una cum filio Carolo. Caesar per liberat
 Landgraviū iubet victoriā uti moderatē
 et quicquid liberatiter habere. Lutherus
 2. libros exultat, una gloria Rom. Pont.
 altero captivū Henricū nō esse dimittendū
 restitutum illi libertati, regionis ē An
 47. cō Caesar ipse Philippū bello cepisset.
 Idem Lutherus in Saccaris ad i. Garrochia,
 na Wittenberg: in maximā a Danone
 constitur Augustus, cū pro illa carne
 ex pella aliqua eijse se voluisset.
 Georgius ab Eringen nobile facit, cuius
 posteror et ministros dabit liberis Caesar
 a Curia Rot Wilens liberat. Vincens
 Gardiansis a Duce Francisco Borgia.

Chronologia

A. m. Christi 15. 46.

Pauli III. P. M. 12.

Caroli V. Imp. 28.

Lutherani et Magliani nutius a se oris
 et anni gestator. 17. 26. utulatu
 illud Germanic portento Lutheri, quod pri
 die lapide, hilariter, liberaliterq. curat
 set, in lecto mare reperto e mortuus,
 et ut iam certo cognitum e, a se ipse sep
 paratur. In funere eius erat ara compul
 sata sunt, et cruce prolata, cuius
 funeris magnus esse sibi a se miracula
 cadaver eius negro numero Wittenberga
 ugg. comitati sunt corui, adeo facti ut et
 restiteru, et comites fere oes fugaret.
 Bredenbachij 1. 12. c. 10. Adde aliu.
 Speela Brabantiae oppidu e D. Dri pna
 reliquis celebre: hu multi a demonib
 offe si quenerat, ope Virginis liberandi,
 sub horam Lutheri morientis de apote

Danones ex omni corporibz emigraverunt
 & sequenti die in eadem recepti, de Ab-
 bacia sua interrogati, respondere,
 Lutheri sese moricenti adhibere. Thyra-
 parte. 1. disput. 8. Sect. 12. Prolegem,
 per Francopardi consiliabulo celebrant,
 de consilio Tridentino, de federe proro-
 gando, de sumptibus belli Brunsvicensis,
 de Hermannico Colon. defendendo delibe-
 rant. Lutheragium in Palatinatu
 Rheno recipitur. 10. Jan. Havelberge
 missa lingua patria celebratur, unde
 Palatino per legatos gratulantur Prin-
 cipes Catholicos. 27. Jan. colloquium
 Gatisbonensi initium datum, praesidibus
 Mauritio Fichsteelezi, quincupio Ep:
 A. Trider. Conite Furskabergerio. Collo-
 quiores utriusq; partis erant. 8. Triestini
 convectus auri vellerit a Cesare habetur,
 aliquot quincupio auspicio facta. Inde
 Spiraem tum Gatisbonam ad conitum pergit.

Chronologia

Ferdinandus rex Siliam. Aman. Alberto
 Bau: elocat. Altera Mariam Guili:
 Chienf: Principi. Caesar milite fieri;
 bit quemadmodum ipse Protestantia Lega
 tur respondit, qtra rebelles quoda et re
 tractari. Quem ad Turca Gallo et
 Anglo constituit: Saxonel et Landgraviu
 20 Jul: prohibuit, eidem bello vi sup:
 denunciat. Ergo Protestantes ad homi
 lite Duce Sebast: Scherteliano, Clysia
 properant. Hui veluti etia' Fiebschi
 oppido, ad Camporu desperant, presi
 dia imponunt, militi ex Italia ventura
 interchiferi uian. Interiq Sapo et
 Habsbu' luteris se Caesari satisfacturos
 pondent; qtry qz milie respondit imp:
 inde eoru copia de Dono Verdan ad
 utrog' principe uenere. Ferdinandus Rex
 Pragam uenit, Mauritius Sap: contra
 Saxonie Electora' ni arma con'surg.

quia veteres ei cum altero simul tabas inter,
 cedebat. Verum ipse iam compositis
 parum proficitur. Interea Protestantes
 quos et Tibicini misso, literis ad tehi
 amensu obligatis, Caesaris bellum indicunt.
 per eodem Caroly Tabas Proscriptionis
 mittit: A Pontificia 10000 pedes, accipit
 equites 700, à Colonia Med: alios 200,
 100 à Verrariensi. Praefixio itaq; latius
 bona impedito, castra Ingolstadt metatur
 exercitusq; summa à Duca Albano permit
 tit. Bellum erat, (uentumq; ubiq; ad
 arma & arma, primaq; statim die in
 Caesarianos ex tormentis curulibus hosti
 fuit, globi oro nongenti, altera mille
 et nongenti. Caesare interea castra
 obsequitante, saepe adhortante. Hostibus
 dono Verdam regressis, Caesar Neuburgu
 Landgraviu rei frumentariae argutias
 explicaturq; Launigam Bau: oppidum

Chronologia

B.

deditio accepit. Buzang ex Belgia
 in milite venit ad Caesarem. Caesar Wern-
 doriga recipit. Hostes interea beneficiis
 rebula usi, ut ad castra Caesaris oppugna-
 da venire nunciarentur, Neringam
 versus abeunt, Caesarianis frustra in
 aie expectantibus, ipsos Caesare, quan-
 tum tum potage laborare, et armato,
 est hoste in agro expectante, agrum
 pedem in hinc ex ephippio supererant.
 Inde in Italia legione Octavii Var-
 rui ad occupandam Bonaventuram mittit
 Qua deditio recepta, eo ipse Caesar,
 inde Diloriga venit, praesidio hostis non
 diffugiente. Recepta etiam Lanuiga e,
 quamvis superbe in hinc respondit.
 Lanuiga centum Gradelluiga, interea etiam
 Ferdinandus ad Mauritio rem in Sax: agunt
 suam. Caesar porro Rottenburgum capit,
 dediditque se Bouingenis, Neringenses,

+
Jahr

Däckelstener. Rottenburgs Halan
 Suan. uant. Hic unam in rebrat pa,
 Caring Fidericy, q hostib; auxilia miserat,
 impetrant Vmerke, 100000 et in forma,
 his multati. Hecepti in graiam Franco,
 furterer 20000 numeratis aureorū.
 fcehere hic Augustam; postquam inde
 in Heluetiam Schertelig profugit, grai;
 am; impetrant in tormentorū, 2000
 aureorū multa; dedunt; se Argenti,
 nerfer, 30000 persolent aureorū, et 12
 tradit; tormentis. Wirtembergae Dux,
 Vdalricus postquam supplic; à Caesare graiā
 publicā petiit, aureorū millia 300 numera,
 uit, tormenta bellica, aliāq; militia
 instrumenta, quae in finib; ipsius hostis
 reliquerat, se traditurū receperat, unā
 impetrat à Caesare. Sapo iterū hā
 militē grahit, quo epitu, docebit am;g
 propinuis. Mecklinia turris tornea,
 tary pluenis fulmine tangitur, clade

190. *

Chronologia
memorabili edita, a quibus adeo ipsi
quae in seipsis stagnabant, ut calor
effluat.

Centuria.

191.

Anus Christi. 1547.

Pauli III. P. M. 13.

Caroli V. Imp. 29.

Henricus Anglia Rex Octavus cal: Feb:
moritur, sequitur eundem pridie cal:
April: Galliarum Rex Franciscus, cui
succedit Henricus 2us, amor 28. natg.
Anglo filij Eduardus amor natg 8. cuius
cum administrat Seimerg, Hartfordia
comes. In Scotia Cardinalis Bebowis,
regni Cancellarius in arce Sandanoriana
anno superiore occisus, iudicatur, 16.
Britanni Franciscum adventu, ex pugna
nato castris, percussoribus captivus in
Gallia transfugit. Eadem Scotia ab Ang,
his memorabilis eadem accipit, cad bellum
gestur, quod Eduardo Regi Maria Scotia
Regina, quam nuptijs appetierat, negatur,
tur. Inde imagines deturbantur in Ang,

Chronologia

via. sacerdos abbyg. matrimonium concu-
 dentur, Educati. nota in Vmicesi.
 Later et Acad emia in quiritur: D.
 Thoma Aquinatis die, Lombardi,
 Scoti, liberos unig. congnitior, phe,
 retroq. inpositior, abq. in foris depor,
 salor, inter luxuria carmina, faubis
 pubicidit, aucto uultu mienunt pñ,
 diosi, Lururq. Scoti parū appellare
 capere. Joannibus Borgia Gardia
 Dux et prorex Societate Jesu ample,
 sicut. Caroly Jap. Protestantes in
 Germania ita debellat. Saxone in
 Saxe. q. Bohemia inq. absequitur Albin
 Flu: ad exercitu rufico uadum inq. strade
 transit, et uicia pedibaly hardi uic. nonnul
 nauibq. confecto sequitur, solo equite
 hostiam confilituit adoueri. In id mēra
 in statua Christi e cruce pendens in,
 cidit, cuius pectus improbi facinoris milis
 glande plumbea transuerberarat, hū

Caesar super a calo et Deo uniuersis ex-
 possit, et dicit ita uictoriam precatur,
 oblatam uoluntate Albarum in hostes irruere;
 confecti arma, micare gladij, uolare gla-
 des, uulnerari miles, pauca, fugere, ca-
 ctij hostis. Locherana silua ita abiectis
 armis fugientium obsepta erat, ut etiam
 insequentes norarentur, atq; horum ubiq;
 uulnera, ubiq; caedes. Longe hinc maior fuit
 captiuorum numerus, nam plerorumq; milites
 Caesaris uicini et plures captiui circum,
 pedere. Forste ad Casarem, q; in media
 silua constituerat, nunciq; affertur, cap,
 tui ee Saponis; auerperat hic uulnerum
 maxilla sinistra. Nuncius ipse captiuus
 sequitur, atq; ut erat armatus, equo
 uehebatur christo. Jam in Casaris con-
 spectu uenerat, chirotheam detrahens,
 atq; equo descendere parabit, sed utrumq;
 ueni prohibuit Caesar. Ergo aperto ca-
 pite, Ego, inquit, potentiss. et de

Chronologia

magnissime Casare me tibi Capti;
 un feto: cui Casar: aliter, inquit,
 me ial compellas, ac artea Capim n.
 p contemptu Carolus de Gandavo appel-
 labant. hic dicitur in caspra imperat
 Captivus deducend. Petiit postea
 Casare, ut in effi Captivus haberetur
 In ut quimij de coest. Respondit Casar
 se cu pro meritis hic tractaturu. Cap.
 Das etia e Erngty Brunspricafit.
 Contigit u victoria n absq padeq
 miraculo 8. Cal. May. uia n. fuit Cai
 faris copias cu bono felicitz omne aquila
 circumdare, sol sanguineus apparere,
 Parviusq divina cali patia percurrere,
 quemadmodu Norimbergae Cademonty
 alqz Gallia locis e observatu. Nilid
 usum lupu animavit; hic fluit egre ty,
 n cohorte Hispanoru militu iruebat,
 quem cu gladijs confecerent, de pari bel:
 creantu nihil ad no d dubitare.

Tonga urbe capta a toto exercitu
 Wittenbergam obsidere constituit, cuius
 munitioni iam anni 25 impendebantur.
 Quam deitione capit, rogantibus Joachi,
 no Electore Brandenburgico, et Prince
 Cluensi, capitali sententia lapone abbluit,
 atq; conditionib; apud Sur. lega. Hala,
 Saxonia Habsb alij q; ditionib; suplice
 auipit; quo tempore Cesar Wittenber,
 ga excessit, Mauritij nouus Elector
 Saburg, suor in urbem milites introdu,
 cit. Edomata ita Germania ibidem
 a P. M. liberat auipit, atq; Maximi,
 et fortissimi noie ornatur. Ratis,
 bona etia de parta victoria licet hre,
 mentib; Harthiciq; supplicatio decreta
 est. Noribergam id uenit Cesar,
 ibi per legatos in gratiam et fidem recipit
 Lubec, Zomeran, Lüneburgiam, Bre,
 menas, Hamburgensem, Qlugin etia
 Episcopus Numburgens; auctoritate Ca,
 saris restituitur. 3. Jul. Bambergue

196.

Chronologia

+ conidia

Augustam Vindel: indicia indicit, quos
 ipse sub finem Julij cum Saxo Captivus
 venit, Hasso in terra Danowenda
 relicto. Cuius libertate uxor u.
 filij imperij ordinibus, Caesari supplicare
 orabat, nec exorabat. Hermannus
 Colonienfis Caesari pontificatus auctor,
 hanc loco mouetur. Successit Adolphus
 Comes a Schapherburg. Bohemii imperij
 rati Regis Ferdinandi facinorati, quibus
 cui privilegia eripit, Consule Pragensem
 fecerit punit, alios aliter mulctat,
 quae cum Saxone conspirarant. Petrus
 Cambrig ab Othone nro ad Consilium
 ablegatur.

Centuria.

197.

Hinc Christi 1548.

Pauli III. P. M. 14.

Caroli V. Imp. 30.

Gallia Rex rous contra Hæreticos iudicium
constituit. Antonig Dux Bourbon: Johan:
nar. Dalbeca Regis Navarra: unca filia
matrimonio accipit. Aquitania Scitis
ppter Saluarium uestigial in regem concitata,
a Montmorantio Magistro equitū sup:
primitur. Scitismi auctores capite
mulentantur, privilegiorū litera epu:
sunt, ara camp: urbi adiunguntur.

Maria Stuarta Scot: Regni a anno 1567
6. in Galliam Regis filio futura
coniuge deportatur. Comitibz Auguz:
Samiq: Polon: Rex Sigismundus p legator
in: Jan: in Prussia declarat, aboleriq:
rogat curie spiritalis prohibitionem
quam in Alberto Prussia Magistro
fulerat (quiq: se in regis clientela

Chronologia.

dederat. Verum 1. April. moritur.
 Succedit filij Sigismundi Augusti, sed
 quo haereticis in Polonia irruptis, Asia
 na u. inprimis et Nestoriana eripen.
 crispas, cuius sane Seremifunz pates.
 utile in primis Regno decretu dulerat
 adimibz Maximam parte athenicabz
 ut minores Haereticis pro patrie pro
 citoribz haberentur. Calumy u. in
 nobilitate Pol. Regau cu Joan.
 Laseo nobili Polono immigrauit, ubi
 ex Anglia Maria imperis cedere debuit.
 Sap: Electorabz dignitas Mauritio et
 Tebr: publica solemniz ceremoni a Cardo
 V. gubetur. Conhily Triid: patribz
 contagioni metu alyz Bononia alyz
 alio concedentibz, Casar aliquam religioni
 formula m gscribi iubet, qua imperia
 alyz ad consilia definitione uterentur.
 Eam Interim appellauit, complecteba,
 turqz 26. articulos. Inde magna se
 cuta praedicatoru fuga, uarias pti

ntarea

latebras circumspiciat. Nequely re,
 licta Augusta Berran uent, Prætig
 Hala Sueuon pulg, Baptex substitit.
 Olander Norimbergâ ni Brussiam pro,
 Lectatur. Conuener imperij statu facta
 ad huc besta religione conseruantes, nihil
 circa religionē sese mutaturor recipere.
 cautumq; ut à Caesare grauiter, in ueteri
 religione pmanere. Pacis p imperio for,
 mula conclusa ē, Germani appellang duz
 Landfrid; Curiam pirensem constituit,
 aduocatos 3. de religione suspectos remo,
 uet. Graui præterea decreto qtra illibe,
 rales compobationis constitutus ē, quem
 admodum à Raymiliago Anō millef: quingz,
 tes: Augusta atq; ibidem Colonia Anō millef:
 quingztes: iemo. decretū præterea de uel,
 licti modo et sumptu. Constantiensē ppter
 inobediētia pscripti, Ferdinando se Regi
 domuiq; Austriacæ pmissunt, Interim
 recipiunt. Augusta et Vnae noui sexatū
 constituit Caesar. Veneti qtra libror de

Chronologia

religione suspectos. S. C. factis
 grauius decernunt. Lutherani diu,
 duntaxat molles et rigidos. Wittenbergae
 et Lipsiae molles, Mattheburgi rigidi con;
 sedere; inibi aliquam a Mauritio por;
 nulla religio: secundum Caesaris uoluntate
 conscribere, eduat aliqui, quod in Mauritio
 letur offerretur, alij pro, alij gra
 inter, contendentes. In colle ubi
 Indiarum Meliapore uicino, qua hodie urbs
 S. Thome dicitur, quod ibi Prachmaris
 uicinitate sit, reperta crux e marmoris in,
 scripta, qua 18. Debris multo haec uis
 fluit, ubi sacrificio Nibsa sacra Euar,
 gelui pronunciat.

Centuria .

201.

Amor Christi 1549.

Pauli III. P. M. 15.

Caroli V. Imp. 31.

Paulus P. M. a Venetijs Roma vitā decessit
anno abati. 82. Aduerit Alciaty papia
moritur. Franciscus paucis Japonia impre
ditur. Philippus Hispan. Rex ad Patre
Cesare in Flandria uenit, cuius adventus
inaugurationis ad ornanda sol. Antuerpiaz
ser impendisse dicuntur supra centena
triana aureorum millia. Maximilianus
Junior in Hispan. pro Rege mittitur.
Catharina Medicea Gallia coronā accipit.
Bellū pectat Galli et Angli, Scotia ad
Anglis uariante fortuna in pacem gaud
redit. Henricus Francia Rex supplicia,
Lione et scripto publ. se Catholicum con
fiteatur. Argentinienses ad Episcopo
transiunt. Vera templa Catholicis per
mittunt. Machenburger ser du Interim

Chronologia

n^o recipiunt, grauius in se Calare con-
 mouent. Mathag Flaccig Illirig Sap:
 cedese cogitur, s^u Melanctonea W^l
 Lebergscher et Lippischer de mutata
 confessione accusat doctrinag Lutheri.
 Templi n. Gaditani illis iocis Lutheni
 Melancton correcti ediderat. Ferdi-
 nand^o Hungaria Rex Duce Nisio: com-
 a Salmis Sagrabia, Zylhaam, et Ma-
 rana expugnat. Alphonso Saluaron,
 Claudij Jacig, Petrus Canisius a Duce
 Guilielmo peliti. Ingolstadt a Pontificia
 nisi, summa Academia gratulatione
 inssog etia Cancellario Mauritio Euck,
 Pelsen^o Romijie expiuntur. Societas
 Iesu in Brasilia penetrat. Adolphus
 Colonensis consiliu provinciale celebrat
 pro lege et morib^{us} aliud Moguntiae habetur,
 aliud ad idem^o Trauirit, unke Rom. s. consil:
 Solimanni innocenti ad Persas fugis, quod

Centuria.

203.

Pater in 2da uxoris, liberor' procreator
est; q' querit late oia usq' ad hunc Pater
ex quingenti' millib' obuiam pergit, pe-
rie reg' centu' Turc. millia.

Anno Christi . 15. 50.

July 111. P. M. 1.

Caroli V. Imp. 32.

Joannes Maria Fretinus Romanatur in
Parisi' regione Brensting' Episcopus ad S.
Vitalis Cardinalis Presbiter, septima, febr.
P. M. creatus, et Julij III. nominat.
Comitis Marepsi in Gallia a Suedib' p'lati,
Suev' ad Ecclesiasticos transfertur. Cesaris
ana claus' subspirata' traquein' ex mari
Mediterraneo in African' fugat, Aphrodisias
urbes diripit, 8000 barbaru' captis, qua
victoria Solimanu' offendit, cui se Tra-
queis per miserat. Pax etia' inter Gallia
et Anglia Reges constituitur. Galij ordinis
Angliae Anglus q'ra Gallia' fil' exher.

Chronologia

6. Jul: comitia Caesar Augusta au-
 picatus Saxonis fecit adducit. Lanfrancus
 Mechlini nuntius in Brabantia op-
 pido relicto, q. fugat ad medietatem est,
 equis iam adeo per itinera dispersis,
 arietibus locustis custodire, nullis etiam
 capite paratis. Mauritius Sax: Elector
 aliter se probaturus concilio regat,
 nisi etiam protestantes habeat deserviant
 potestate, nec Pontifex locum praesertim ob,
 lineat, nisiq. est iam hunc in Casp. con-
 se bello. Ad Synodum Trev. cu. Jo. Me-
 landton missis, sed q. sessione concilio
 offerenda mutarunt: articulo de Eucha-
 ristia ita expressus erat, ut Calvinus
 non excluderet. Machtharzen a Georgio
 Magnopolensi Duce gravia passi, passim
 hostes alios experiantur, Mauritius Bera-
 denburg: et Brunsvicensis. Obsidens long.
 capti h. 4. Octob: omnibus etiam imperij
 auxilia pollicentibus, in mensis accepi in

Centuria.

205.

gulos 6000 aureorum. Summa belli Mauri,
suo permittitur; epiſc. cu' Ferdinando Ce-
ſar dicitur. et Philippus filius ei Imperio ſu-
cederet. Sed repugnante Ferdinando pro-
fectus e' nihil. Tolosa unq' alijs Maanis
aperitur, q' se dixerat spiritus S. Joannis
Evangelista habere. Parilly' Luit. q' se ſpi-
ritu S. Petri regi dicti' habet; Baſilea por-
ro q' Moyſi angelo. ita Gaucherio. Surcy ad
Ann. 53. refert. Nobilis in Italia Joannes
ex Gymnoſiſtariu' facta cu' ſuis diſcipulis ex-
plorat' ſiſtino Ornatia ad Chriſtu' con-
vertitur.

Chronologia
 Annus Christi 1551.
 July 11. P.M. 2.
 Caroli V. Imp. 33.

Novi cali nostris, & sua uisa, specta,
 dicit suos esse altorid: Edwardus
 Angliae Rex anno aetatis 7. et 10. Jul.
 moritur. Florimundus. Petrus, Florentis Fur
 nepho, & Parma et Placencia à Paulo III.
 auerent, à coniuratis cepit, bellum Parmen
 se initium capit. Iur n. pater nro Octavianus
 filij lucri à Caesaris prohibetur, et
 Parma mese Jul. à Gonzaga pleridant.
 profecto obsidetur. Henrico Galliarum
 Rege, Octavio contra Gonzaga supplicat
 eunte, itaq; inter Gallum et Caesarem erant
 bellum, unde Gallus astu et dolo vs nauis
 Liburnicas ex Belgio in Hispan: euertit,
 pit, cu' prius Scapta admisa rogasset
 Tormenta bellica exponere, et Sicilia
 Regiam, qua' uehe ret. salutare. Q; ty
 ex plor, facile fuit nauis bellii: capere.

17 Mart: in oppido Bernburgensi
 Christi e cruce pendentis statua,
 4. horar integrat sanguinem sudat, et
 ministri à Caesare intra tridui August,
 tã exesse iubentur, neq; usquam in
 Aeris Caes: concionari. Cavetq; August,
 ta Lutheri doctina doceri. Idem Mem,
 niosa, alycã Sueviae urbibus gemit.
 Turca Melita frustra tentata, Tri-
 polmi Africa expugnat. Robertus
 Wacopius Scotus natione, Archipri-
 sopus Arnachany in hybernia fuerat,
 can religionis caã exressa, parisy
 moritur, ubi olim Theologiae doctor,
 veluti Roma sacerdos creatus e, qua,
 ur a puero caecus fuisset. Macten,
 burgenses in gratiam à Caesare à Mauritio
 his conditionib; recipiuntur: Supplicet
 à Caes: venie petant, in domo hosti:
 nihil hospile cogitent, ult in i; Augustan;
 comitib; pareant, Curia Spiran: se

Chronologia

subiciant, tormentis cruculis: v.
 traditis, 50 in super aureorum millia
 solvant. Idem Mauritius cum alijs
 Principibus pro Habsbo Captivis interve-
 dit, q. non exultis cum Gall. Rege sed
 in apertis bellis erumpit, cum illis interea
 maxime apud Cal. literis et disci-
 pularet, et excusaret. Sax. Consensus
 à Melanctone compilata à multis Prin-
 cipibus, civitatibusq. subscribitur, Con-
 siliis triu: exhibenda. Alia Dup
 Wittenbergis & Brand. exhibet. Rex
 Maximilianus Christiana Jura suscipit,
 quem sequitur à Promontorio Concorino
 Triduumat. Princeps, Amarguizus
 hoc anno ad Christum milia convertunt.
 Amarguizans Rex, ne indignis
 hostis, si mag. usaret, et se et filium
 interfecit, cadavera comburanda iubet,
 regnum adiit Regis Burgens. frater.
 Roma Collegij Germanici milia et

Quadamta iacuntur.

Anno Christi . 1552.

Julij III. M. P. 3.

Caroli V. Imp. 34.

Cæsar metus obfriet, propugnante Guigo,
res sua præcæ ageratur, ut tormen,
dum lombrea 22 gem. mltiaria
impleuerint. Quidonei deniq hinc soluit.

Abt hanc cu tullo et Veraduno in floz
poru sedes Galliaru Rex a Ron: Imp:
exaratu caperat. 4. Non: decembar
in itinere ad Syria mortalitate hanc
cu immortalitate comutat Francifeg
xauery, corpus uina calca cooperatum
integru miraculo e permaret, eniq
hodie brachiū depreu Roma etia indeg,
replenerat, quo 40000 in nihilu
sacro fonte exiator Christo iniauit.
Mauritij cu Alberto Brandenburgis,

Chronologia

alysiq. Princip: quod fuerat Lanigra:
 n. dimittentes Caesar, plures Germaniae
 urbes capit, Magistratus ab Imperatore
 institutos officio mouet, Augustam civi-
 tati ex quo praefectis militum deditione au-
 pit: Vltima 6. dies frustra tentat,
 cuius inde viciniam Alberti iymby ex-
 C. Vltima olim fuit mirum Christi 813.
 a Carolo M. Augusta diuina memoria
 Imperatore, monasterio Augustae maioris
 erat donata, interea Linz de pauca
 Ferdinando agit Mauritius, Caesaris populi
 reconciliatis, exercitus sui contra Turcas
 ducit: Quae antequam fieret, Ebenberg
 arcem in Alpibus capit, Carolo et Ferdi-
 nando Imperatoris sequentibus res Caesaris
 et Hispanorum Augustanus Cardinalis
 diripit: Ferdinandi rebus nihil admodum
 latet. Augusta Praeones suos reuocavit.
 Alberti Brandenburg: extreme Novembri
 genses fatigat, q. nec h. a Fide Caesaris
 ut abirent, persuaderi poterant. Contu-
 70 pagis uniusq. amicis, tribusq. huiusmodi

Centuria.

211.

ingeru millib; expul. bo expul. (Cognitione)
 etiam dabit 2800 aureorū et 6. tornea
 sive solvere, in effi Confessione eēt Augu-
 stina. Mauritioꝝ arca 10000 soluitur,
 Inde Moguntiam Treviroꝝ capit. Hæc
 voluit cu eiꝝ in se de vita recipiet per,
 solvenda, qua erant trecenta quingenta
 aureorū millia, alia præterea 20000
 numerare cogitur. Prætoriam etiam
 oppugnata, æterine ferunt Mauritium
 cu Casare Sabary pacē fecisse. Deniq
 ipse etiam pacem gratiamq; Cas. amplius
 copiasq; suas ad Medas ducit oppugnandas.
 Casar ingenti exercitu coacto 20 August.
 Augustam venit, veteremq; Magistratum
 restituit. Sabary ut inter impery, Sa-
 by concordia recondignaretur, varie tractat
 actū ē, eratq; compositio Sabaria. Hic
 Rex Ferdinandus exercitu caelo, a Stile,
 Sabaria Budensi, Gordiana Trezella et
 Giar matū amittitur, societas a Rege
 Vienna recipitur, in eam rem Ingolstadtio
 Camillus evocat. Rex Christianus Sclivider
 in Brasilia progreditur. Lepidum ē.

22.

Chronologia

quod Argentorati sic gligit. Io:
ames Stolzius furti reus, abfessit
illud auribus et epulis suis, qui Lutherana
in Spirensi agro tam diu docuit, donec
velut fang ex auribus ageretur, non
quas haberet, sed quas amiserat.

Centuria

213.

Annus Christi. 1553.

July⁴ III PM 4.

Caroli V. Imp: 35.

Quam not Eduardi mortem in Florimundo
 et Sandersi An^o si. retulim, hoc anno
 refert Gord. ad 6. Jul: Succedit Maria
 Henrici Octavi ep Catharina Lilia, Philips
 pro Caroli filio desponsa. Revocare illud
 in Anglia sive Catholicis capit, Buperi
 et Phagy Caecaverit exhumari fupis flam,
 mitis, assumptis. Martyris a. exorem ex
 humabam in Cloacam projecit in pit. Prauge,
 rada e Calendis Octobribz, An^o natas 8.
 Galli liberos Lutheranos undiq Metis conqui
 pitos, carnisui tradunt comburendos. H^o
 berdo Brand. cu iteru Brunsvicenser
 Erfordienfer, Norimbergenser, audibaz
 incendijq, neq^ueret, Clero Halbersteh^{er} [†]
 pecuniam imperaret, Alberty Rex et [†] Ferdinandy
 Mauribz bellu denuntiant. Norimbergaz
 Jureij Ferrar mudunt, libe unq edunt,
 quo inter alia exprobraut maleficiu, quod

logia
 he gijit.
 di reus p^ost^o
 mit. au Lib
 dia d'breit pa
 p^oscertra
 p^oijent

Chronologia

ad Albertum Langum sua ditioris op-
 rida occurreret, non periret, una
 suffisset, ut simul exiret, quo incendio
 affirmant quosdam impuberes, mulieres,
 gravidas, nec paucos a gregibus confectos.
 Mauritius ad Albertum 3. Julij natus est,
 sui congressus Albertum unum, Cathari-
 um alterum vulnere accepto Julij post mortem
 Mauritius succedit Augustus. Hebriones
 Banbergenses, et Nordbergenses Albertum
 bello persequuntur. Northumbria in
 supplicio efficiendum, quia Eduardo reli-
 gionis mutandae auctor fuerat, haereticum
 publice deest, ait se mori velle Catho-
 nic. Serg. Sermetus, Frago, Hispanus
 quod hanc haereticum existat, Geneva ad
 unum consilio supplicio mactatur. Pa-
 risis huc venit, Rex deprehensor haereticus
 hinc comedit, Geneva hinc corripit
 insulam eripiunt Turci. Solimanus
 se praesente Alep in Syria regis sua
 filius natus natus Mustapham Fran-

gulanda iubet. Postquam afflictis rebus,
 fatis rebus ad Castro redijt, frater Junior
 quod de fratre interitu inuenisset, post
 bidui moten in auro bibit, ueneno sub-
 latus. Fridericus Staphidg, rebus Lutheris
 ad religionem transijt catholicam. Henr. Chri-
 stianus in Austria fatis excursionibus re-
 suere incipit. P. Canzig, qui Viennensem
 Episcopatu repudiat, Viennensem Academia
 Decanus Anno sequenti creatus. Magus Christi-
 anus repp. bono regis voluntate Catho-
 licus excludit, cuius lectioni sua se su-
 lute et religioni debere fatetur. Sereni-
 sing Wolfgang Wilhelm: Neoburgensi
 palatino. Dum bellum undiq. circumferat,
 Germania sanguinea gutta in arborum
 folijs reperta caui latratu importunissimi,
 equorum frenibus, conuulsionibus denorum fuit
 audita.

Chronologia

Annus Christi. 1554.
 Jul. m. P. M. 5.
 Caroli V. Imp. 36.

Anglia sublato Schismate Ecclesie recon-
 ciliatur, Regis regna et Cardinalis Potestatis
 auctoritate: multi capite turbas, quas
 dare conabantur Inuit, etiam Elizabetha
 tanquam hereticorum agna in custodia detinetur.
 Nuptiae cum Philippo Caesaris filio D. Jacobi
 Regis Hispaniae celebrantur Maria, Cardus
 Mediolanensis principatus, regnum Neapolitanum
 concessit. Calumny Catholice
 inus, Geneva a hereticis prohibetur.
 Albertus Brandenburg. a curia Imperatoris pro-
 scriptus, omni provincia excoquitur. Gelli
 Burgundorum Caesarem uerant. In Italia
 gela profligantur a Caesaris, et Ser-
 uentis ostenduntur patiantur. Ioan. Baptistae
 Moscorum Princeps Astragani Imperatoris
 centum capit. regnum Tartarorum
 Astragani sine subdit. Societas

Jesu a Pontifice in Ethiopia designatur.
 Joanne Nuncio Gabriellâ, Quindâ et
 Carnerio Episcopi designatis. Hoc die
 Nicensi, illo a. Hieronolobano. Bispha Septuaginta
 Nunciis de Secretis Arabis afflatis.

Anno Christi. 1555.

Marcelli. II. P. M. 1.

Caroli. V. Imp. 37.

Julii 111 - 10 Cal. April: summo Magist
 ratu et vitâ decessit, deligitur s. P. Ap.
 Marcelli. II. Politianus, cuius Electione
 Columba eius capiti suspensolans, dum in
 aede Lauretana saceret, praesignificabat,
 quod ipse vita deipara ediperat futurus
 sed et ipse caelo maturus Cal. Magis mag,
 no sui desiderio relicto, notales reliquit.
 Succedit gō post dies 22 Pauli 1111 Nea,
 politianus, Joannes Petrus Carapha
 dicitur, Nataluma Comitit filij, Cardina
 lis Offensis, 10 Cal. Jun. creaty. Ponti
 fici mortem Navarra Rex Hen: sequitur

Chronologia

Succedit Venjonia Genere. Senecas se
 Casari dedunt. Belgarum misparomet
 mercibus onustos ex Hispania reduces; de
 Galli in Oceano Britannico inuadunt,
 Gallorum oratoria demergitur, o. alia
 inuaduntur, Lotilemque ex Liburniis
 Belgis ardent, caetera Gallorum maior
 auarit. Carolus Imp. felicissimus in sua
 solitudine fecitburg, imperij Rom. diadema
 Ferdinando fratri, reliqua sua regna Phi-
 lippo filio reliquit. Inter alia propheta,
 se nemini scientem infulsiam negauisse,
 ubi hord: Orlandings. Cal: Octob: anni
 57. in fororibus Eleonora, et Maria in
 Hispaniam secessum Hieronymianum re,
 nisse memorat. Vienna in Austria in su
 Ferdinandi 3: nouum testamentum lingua
 Syriaca euulgatur. Michaelis Seruati
 Vibros Genesim tanquam hereticos Cal,
 unig epurit, Bellarmin. Schreppius ubi,
 quista noua Confessione edit, multo popu

receptam. Lutherani Calumiamj inter
 se graviter ggeriuntur. Conden: 18. Mart:
 Sebastianus ab Harsperstem princeps
 Elector Moguntinus moritur, succedit
 Daniel Bressel ab Hurburg. Quidam
 Locarorum febricit quod Familiam suam
 profiterentur, ab Helvet. tandem con-
 sulsi sunt, rebus suis conuulsati doli dederunt,
 Cur: Pacis conditiones comitijs Augustas,
 mi promulgantur, caeterum, ne ulli
 bellu ppter religionis mutatione infera-
 tur. Tada Haresitarum inter Saponia,
 Hafia Marchiaq Ducis imperat^r
 Hamburgi, quentumq^r e de Augustana
 gessione nura mutanda. Guilielmus
 a Crato Caromontanus Episcopus 3.
 Societati collegia erigit, qtra quam
 Saxonenses grauit^r decretu gstituerunt.
 Eiusdem Ingo Stad^r collegiu ab Albertus
 Bawaria Duce opera Can^r erigitur.
 Qua superiori anno ex Gordonis de Caluino,
 Cathedrisq^r Geneuer^rsi, haec anno memorat

Chronologia

Gaultherij. Proferiptio: ca. eius, novi
 Euit. Andreas Sebedaeus et Joannes
 Angely ministri Anglicani, utrumq;
 de Haereti concione publica auferunt,
 nisi oio, poenam in se in sua capita pro-
 uocare, nisi ostendisset, vs. articulo
 Haereticor de praedestinatione euulga-
 tor.

Centuria

221.

Anno Christi 1556.

Pauli, III. P. M. .1.

Ferdinandi Imp. .1.

Inter Casares et Gallorum Reges induciae quae,
 quae a lateri iterum violantur. Consta nescio
 Martio exarsit Formidandus diebus pariter
 in octavo libra gradu notatq, quo usq
 Caroly V. huiusmodi, in diebus me mea foga
 petunt. 31. Jul: mortalitate ex altera
 mitale Roma conuolat Ignatius Loila S.
 J. Fundator, cui substituitur Jacobus
 Laineius Generalis idq, cuius imagine
 An. 99; publica ueneratione supra eius
 tumulus desipit. Casar Barony Cardinalis.
 Multis in Polonia sacrosancta Eucharystia
 utrag, huiusmodi epetentibus S. hostia pugio,
 mby a Iudaeo uita, q ea a Christiana
 ancilla Dorothea Laeica emerat, multo
 sanguine manat, hinc in huiusmodi igne
 multatur. Contigit hoc in oppido Sauceto
 a longe ab arce Loui. Genebrardq. Gaullong.

Chronologia

alij. Sub ideo Tempus crucis magis
 lapidata sanguine fundit, cuius facinoris
 rey, Moguntia supplicio afficitur.
 4. Cal. Mart: Fridericy Elector Palat.
 moritur. Hunc sequitur Joan: Trevi-
 rensis Eisenbergicus comes, succedit Jo:
 a Lelen, moritur proterea Adolphus
 Colonienfis, succedit frater Germanus,
 Antonij Comes a Schafenburg. Otto
 Palatinus, Carolus Badenfis Marchio us-
 que Larem sui provincie religione prohibuit.
 Austriaci Ferdinando R. auxilium contra
 Turcas pollicentur, si religionis libertate
 ipsi permittat, sed nihil impetrant.
 Petri conio in Polonia colloquium inter
 Lutheranos et Calvinistas amicus pacis
 et Trinitarios aliorumque utilitate
 peragitur. Schledang peste moritur.
 Theodorus Buda uandit in beneficium ad
 Calvinum deficiit, in ducem Georgium Danicum
 et se Joannem a Brugg dixerat, turbatur

Centuria

223

in Holandia dederat, adhiberi Baptista
episcopus. Moris Conradus Pellicanus
Franciscanus et populus, in cuius loco
gestorato a Tugurini exocatur Petrus
Martyr.

Anno Christi. 15. 57.

Pauli IV. P. M. 2.

Ferdinandi Imp: 2.

Galliarum Rex Medicinense et Neapolitanum
bellum capit contra Philippum Hispan: R. nullo
modo legibusque Gusto, et statuta reparat
Tunc occurrit Albanus. Bellum hic inter
frontrificum et Hispan: R. compositum. Bellum
iberum Angliæ Regina regni nomine Gallo de
nunciat, Scoti Anglos inuadunt, in Scotia
ex Germania ministri Lutherani arcessunt.
Card. Albertus Brand: vehementer Germaniam
flagellat, anno aetatis 35, 4. Jan: moritur.
dum grauis famer Germaniam inferiorem

Chronologia

premeret, prater amorem, quem aliunde
 apportatam curavit Philippus, ultra 3
 pauperum millia ipse sustentavit. Vorna-
 hie inter Hæreticos et Catholicos inter
 colloquium celebratur, sex ex utraque
 parte ad locum presertim erant: Hi
 præerant Episcopus Spirensis et alii
 Principes Catholicos, duobusq; Confessionibus
 Augustanae principibus. necnon etiam hic
 unio et concordia statum frustra per-
 data fuit, quemadmodum amicitiam inter
 riter a Carolo. V. anno 1521. Vormatia
 et anno 1528. Augustae, et item 1528
 Spira, et 1529 ibidem. et item Augustae
 1530. et a Ferdinando Imp. fric 1542.
 et 1544, Spira. Coching. Calung. Alti-
 chilm. inducit. et manducatione panis
 instituit. Florimund. Hispani deprecati
 Hæreticos Hæreticorumq; libris magna
 sollicitudine enigmati, ne primata scintilla
 in publico se incendium erumperet, 3 locis
 oratoribus Catholicis constitutis, licet

Centuria

225.

denig' anno 1574. licet Lusitania, licet
 Joanni Lusitania Regis obitu deperere,
 vitam et regnu 3. Idus Junij ante Christia-
 nit factu' nuntij die Saturni iam illuc,
 certa deferit, ipsa etiam Regem Regna
 Christi imaginem e' cruce pendenti praes-
 ferente, fortiterq' Regem ad extreme hacten-
 confirmare, hunc a' hermitasit erigente.
 Qua ubi vitam Regis egit, reuerenter in
 Anata, manu' Pauli' cepit, et excepit.
 Orlanding. Regis mortem ad annu' 54.
 regeret Gordonus, atq' Sebastianus 20
 Jan. Posthumus peperisse.

Chronologia

Anno Christi 1558.

Pauli IV. P. M. 3.

Ferdinandi Imp. 3.

In Gallia Dux Guisus Calvini sine Calvi
expugnat, Anglijs eripit post annos 210.
q̄ty obtinerant. Angli Angli pluribz
locis expugnatibz, tota Gallia excedere
compelluntur. Franciscus Delphinus et
April: Maria Stuarta Scotia Regina
coniugio sibi inquit. In Scotia Paulus
Meuening pastor, et alij ordines Car-
melitani Apostata quinti nonis Evan-
gely pracones sunt: accepit aucta In-
cobi Noti p̄ria, hic n. post paucos megalis
ex priora Sandonoviano evasit Comes
Moravianus, Magnus Catholicorum per-
secutor. 15 Decemb: Maria Anglia Re-
gina moritur, eodem die moritur Petrus
Cardinalis, inde iterum inclinari res Catho-
lica. 13. Martyr Electores Francofordi

+
Noti

Ferdinand. Imp. salubant et agnoscunt.
 Episcopus Herbyobensis in ipsa urbe et
 moenibus interfectus. Antonius Colonius,
 filius, utitur sumptibus, successores habet Joann:
 Gebhardus et Manfredus Comes. In
 Hispania: Eleonora Caroli soror Gallicae
 regis obiit, sorore v. Cal. Octobris sequitur
 ipse frater Carolus Caesar. Merito erat
 timor, ne quo imperio in fratrem transiret,
 nam, cum aliquot dies tertianam capitis
 decumbere, atque ad extrema venire,
 miser cuius alias precibus, supplicis auditus
 sunt haec voces: In manus tuas Dne
 Tradidi vitam meam, ne defuere
 Caesari lacrimas, quibus interim sum
 deflexit amare, saepius inter suspiria
 respicit, o Interim o interim, ita
 minime neq. nocentibus sum. curae
 defun. Vbi secundo sacrosanctae
 Eucharistiae acciperet, in me. inquit, manet,
 ego in te maneo, atque ita placuit christi

Chronologia

sianey, y uenit. In septembris
 sup provincialibus scripsit et ad Franci
 in Borgias, adiecto codice, quo se
 uere in haereticos ammaduersi iube
 bat. In eius epistola sunt uerba
 Borgias, liberate usq[ue] Galias 54.
 Elongauit fugiens et marx in p[ro]
 litudine. Amaduersus e[st] in signa
 documentis mortalitatis humanae,
 Omerius hanc 3. Germanos mortuos
 Carolus, Leonora, Mariam. Morte
 Casp. sequuntur Ottonen: comes Palat.
 et Christianus Danorum Rex. Mosig
 30000 in Livonia irumpens torpa,
 sense ditione miserè uerpat, nullis
 militibus perceptis. in quo bello memora
 bile e[st] d[omi]nus Sabrapam Poloniae ad 13
 militibus Peltione hostem ad 200 militibus
 fugauit, ad uiam Cathedrae in Tor,
 p[ro]p[ri]etate inuadere uellent, lege Tillman:
 Bredenbachin. Petrus Camil: Casp. uera,
 late uirgilia Regina erat, in Poloniae

abit. Cracovia in Doctorum ex Clero,
Academicorumq; corona verba facit,
qua prima S. J. Vox in eo regno audi-
ta e. Statu Regni propter haereticos
perturbatus erat, sine Regis, sine Epi,
Proprii incuria (nam vastissimi auferantur).

Principes Haeret: celebrabatur Gala,
Simey Vilnensis, Nicolay Radziwyl, Dux ^{Galabing}
Olicy, Gesony Radziwyl, viri optimi.

postea, et Cardinalis Pater. Quibus
coria, quod regni quatuor indidgerat, mille
equitibus comitatus, cui muniti venerat, et
quod Regis ualefudo tentabatur, omnia
ipse admonistrabat, miscebatur. Tractan-
da potissimum 3. erant. 1. de Dominicis
ut auerant exfectione legu; mox de
subsidij ad Regni defectione parandis,
in quibus locis caa religionis reiecta.

Strabunga nobili in feriori Dan: verbo
per Camil: religio restituta. quia uere,
Leunte Carolo ex Germania Haeretici in
Hispan: irreptere. Contra eorundem in

Chronologia

pontibus orbis è vigilat. In luce
 editur nova species Friderici, sed re-
 ycitur. Valentinus gentium conseruans
 patriam, Arriamque reuocare cepit,
 propterea Palma capite plecta è: Belli-
 mius: Res Christiana in Brasilia et
 India sua fecit incrementum: in Molucis
 et Japonia fuerunt bella. Orlandi:

Centuria

231.

Anno Christi. 1559.

Pauli III. P.M. 4.

Ferdinandi Imp. 4.

Comitibus Augustae Vindel. celebratis,
actus de sumptibus bellicis contra Turcam,
moneta sua precium substituit. 24 Febr.
in maxima principum frequentia parentatus
est Carolus Sto. Iur. Apud Venet. Christiano
III. succedit Fredericus 25 Jan.
Elisabetha Henrico VIII ex Poleminata
Maria substituitur. Anglia patet
Elizabethae et Calvino. Catholicis ora-
toribus silentia imperat, bellum inanimis
facinus inditatur. Goud Flor. Sand.
Pax inter Gallum et Hispanum substituta
Isabella Henrici filia maxima nata
Hispano, Claudia, Lotharingia Ducis
Carolo altera filia, Margarita uxor
nubuit Sabaudia Principi. Ita Emanuel
Philipertus sua Sabaudia et Piedemontis
Anno 24. exclusus restituitur.

Chronologia

Hen: Rex in ludis nuptialibus lancea
 fracta per oculum in cerberum adacta qua
 rixit occumbit. Regnat pro eo Francis
 1st. Henric' anno etatis 15: inauguratq;
 uxore Marianam Angliæ Scotiæ et
 Hiberniæ Regiam Parisijs publicè pro
 clamari iubet, à abbat' Elisabethæ offen
 sione. In Scotiâ rebellionē contra Regem
 factâ templa et monasteria dirimuntur,
 frustaq; nihilq; reluctantē Regiâ post
 reditū suū ex galliâ in Angliâ. Joanni
 III. Lusitan: R. succedit filij Sebastianus,
 cuius inventuti Regiâ moderatore de
 dit P. Lud: Gonzalvus S. J. Româ e
 vocatū. Paulo III. 15. Cal. Septemb:
 mortuo succedit pius IV. 7. Cal. Jan:
 Mediolanens' ex familia Med: dicit
 Joan: Angely S. Præfice Cardinalis.
 Lamin' Otto Augustang in conclave vo
 cauerat, et de recente vr. Cardinaliū
 uota Pontifice Lamin' designant, quod
 ipsū Otto Cardinalis in episcopū. quor

ei Diligenter fecit publice predicavit.
 Lavinii Summi Magistratus fugati dehi,
 navit. Eboracensi in Lusitania Acadē
 mia ab Hen: Cardinali instituta, sumi
 Pontif. autoritate Societati assignata.
 Academia Diligana privilegia: auctori.
 sake Caroli. V. et Julij III. erecta atq;
 Aas huius saeculi: 54. a Stephano S. Crucis
 Abbate Donstverdensi promulgata. hoc
 anno ab Imp. Semper Aug: Ferd: Augustae
 VIII: iterum confirmata. Per Dan: Tiesh,
 marjos liberor populor Archiepiscopo
 Bremenfi parere solito, bello poyit,
 vocaturus a principe philippo 9. astate
 Zwimigamson importat. Saponia Prin
 cipes libro edito undecim haereses eorū
 demnant, quas inter Melancthonica,
 Maioristica, Adiaphoristica, Sacramenta
 ria: idem secūte Mandeldia comiter.
 Monachij Bau: Societate recepta. Per
 Ethiopicae caso in aene Claudio q. meli
 nuntur. Ad Caffres Christyannitatur.
 Malabarā Reguly uezilla in aene esse q

234.

Chronologia

reus S. S. Jesu noie in fine bis hodie
vinit. hoc tria millia 200. 33 ad
S. Pauli s. baptizati. Calarit Ponti
fieri imperio Augustus venit Oestry Ca
nisi. qua ad Principi Christophory
a Freiberg Decan. Lotung Capitulul
oratorum s. literarum petiere

Centuria
Anno Christi. 1560.
Dij. 15. P.M. 1.
Ferd: Imp. 5.

235.

Regiam Scotia rebelles sectarij bello
persequuntur, in quam rem etiam castros
vial Regia Lady miserant. A Novato-
ribus etiam in Gallia pro Regem conspi-
ratur, sed rei supplicij et coerciti. Re-
natus prope urbem Amboiam in pugna
occidit. Conday Navarrae Princeps,
Rex Navarrae frater in suspicionem gura-
tionis vocatus, captivus datur, et Rex
nono decemb. apud Senas ad auret enato
paulo ante media nocte decessit. Luce-
deante Carolo Nono anno 10. nato, pro
quo Regis Mater regno curavit. Dicitur
haec, quemadmodum etiam alia quorundam
Genera conflata esse, auctoribus Calvino
et Beda. Hugonota in Gallia ita dici
coepere, a Turis Urbis porta, quae R.
Hugonis dicebatur, quod hanc n. sua habe,

Chronologia

bant quibula. Macteburgerer
 auctore Ducez Mathia Jllirico har
 centurias edunt. In Ducatu Wirten-
 bergensi auctore Bredio, Juramen-
 tary adicto publico damnatur. Vie-
 cu arx Superiori Hung. multissima ca-
 pidus. Inter alia huius anni prodigia
 Sanguine pluit, nihil q̄ cometa 3.
 Tofani. Repertus Colonia Jutor e, alii
 alij rusticis, qui cu Arabaplyta cent.
 Sacra biblia ex perditione legebant,
 quamvis ea neta didicissent. Floriana
 N. 2. c. 1. Anglia noni Calendaris
 edit, interq̄ alios Sanctos Henricus
 VIII et Eduardus comemorat. ibidem
 Elisabethe imperio impura uxoris flapp.
 ostra collecta, qua stercora in cloaca
 abiecerat, sanctae Fridis Winda se,
 pulchro illata q̄ hoc Epitaphio: Hui
 requiescit religio cu superstitione.
 Societas .f. religionis p̄firmandae

Centuria

gracia a Sumo Pontifice in Hybernia
 et Cyprus mittitur. Sabaudia et Hel-
 vetia ingreditur. In regno Anglorum
 per maria penetrat Louani, Tournay
 recipitur. Vallis u' Telma ex urbe p'ntis
 Grifoni imperis conuentione, quae Vitachius
 habuit, eadem Societas iterum exister
 eidem anno sequenti ex illis ab ipso den de
 ceritur. Sabaudia duo Vallis Haresi
 cor donat.

Annus Christi 1561.
 Dy. IV. P. M.
 Ferd: Imp. 6.

Septemviri in Gallia nominati, q̄by Regis pueritia regeret, q̄by alij 7. additi, nonatoxibz, donec regia litera videretur, permittit ē extra verber consenty agere. Colloquij Pothian' religionis caa n̄ p̄s. l'udat, cui interquid' Hieropolity Cardinalis Stephanus, et Jacobus Laing, idem Pothian' quaedam societates in Gallia recipit, ea multibz locis, Haereticis epagibantibz. In quam Calving S. Francis' d̄m̄is habitu huc a bechar. heitor immiserat. Vniuers' par. Paronenfis a Fundatore Societate d̄m̄atur. Scotia Regia ex Gallia in Scotia redit, inire oia p̄urbata inuadit, nobilitatibz Comitibz decretis, in religionis statu maneret, quia regna reperisset. Consequens Augustana principis N. m. burgi in Turongia quoniam. Brementes a Luthero ad Caluinu' deficiunt.

Chronologia

239.

Joannes Vesivoda Transilvaniae Primi,
lex, natus saepe quendam diducit
flexus, Lutheranae excusat: ipse etiam
Religione defecit. Augustus Vind: mag,
no exemplo. Canisq; gesta, Sibilla Eber,
flavia veteri comitib; sanguine nata,
Marcus Fugero nuda Harephi detestatur.
Quod ille nuper fecerat Vifela Liechten,
flavia Georgi Fuygeri com. up. Roma
de Pauli IV. consanguineis supplicium sum,
Lw. Orland: Monomstana Rex gesta
Gonzalvi filveria ad Christum quertit;
quam quertione auctor Machometanorum
in idis Martyris luit. In Brasilia
ingens gressio facta e ad Christum.
In Japonia primu liberaria schola
haberi cepta sunt.

Chronologia

Anno Christi. 1562.

P. M. 3.

Ferd: Imp: 7.

Comes ducis Hugonotae multas
 Gallia urbes bello tentant. Ipse Com.
 ducis in pugna ad urbem Trinis comissa,
 ab hora 10. in nocte aff. prodita, in
 Lonia ad catholicos inclinat caput.
 Rex Navarra, Antonij Borbonij filius
 magis obsidens occiditur. Parisijs D.
 Melchadi ab Hugonotibus dirigitur, et
 palam p. urbes vagantes condemnant,
 Euangelium, Euangelium, Laurentium et
 solam in magnis duorum religionis.
 Parisijs proterea pestilentiali amplius
 30000 hoc anno absumit. Et Colonia
 Florentiae et Senarum duc. 11. sub regula
 D. Benedicti, ordo militaris instituitur
 à S. Stephano nominatq. Eius est ora
 maritima contra Turca defendere, cruce

Centuria

utiq; rubra, minime ad uita caliben
 ascribit. Abdyse orientaliu Africae
 Caluarie Rom. Pontifici se submisit
 et sic, concilia recipit. In Tridentino
 7. Septemb. Iidem suam p. legata pro,
 Sely. Francopudi comitib; Electorib;
 Maximilian; Ferdinand; Caesar; filij
 Coronatur 24. Novemb. Bohemia +30.
 corona eadem Pragae ante inposita.
 Norimberga Lutherani Calumniarib; inter
 se disputant, et quia conueniri n. potest,
 disputatione indignatus Dux Sax. Joar.
 Fredericus diffudit. In Scotia Jacobo
 Catho comitib; in Magnate, de la uicente,
 rex catholica gelanari capis. Posti
 Lex religioni auspilio, Regna q. filio, militib;
 Nicolau; Gaudrau; s. f.

Chronologia
 Anus Christi: 1563.
 Dy^o IV. P. M. 4.
 Ferd: Imp. 8.

Decemb: Finis consilio Tridentino mens^{is} Septemb:
 imponitur. Guisq^{ue} furelia^m ostendit et
 Helbroto (Hunc a Beda laborantem
 Genebrardq^{ue} scribit) belhahiter uolue,
 ratur. Inde pax consistitur, n^{on}
 diuturna futura. Rex Gallia Caroly
 extra tutela sui iuris facty regnam
 ad ministrare cepit. bellumq^{ue} p^{ro}ta Ang,
 nos, q^{ui} postul galia occuparunt, schiata
 suscipit. 8. Septemb: Maximilianus
 Rom: et Bohemia Rex Polony sine
 Presburgi diad^{emate} Hungaroru^m diadema
 accepit. Bellu^m inter Frid: Dan: et Eri:
 cu^m Suebia Reges inchoatu^m, quod amir
 8. geson^{is} e, a Georgio Jlfingis Suecia
 praefecto per Petru^m Canisius euocatu^m et

et religio restitui capit: Augusta Vind:
 diu restituta grassatur luer: supplicationes
 restituta in Roma in Collegio Rom: Congre-
 gationis S. V. iacta sunt initia. In ca-
 lebud aliag India regna sacra Christia-
 na importanter, qua in Japonia peri-
 culis suis n' careant.

Anno Christi. 1564.

Die IV. Q. M. 5.

Ferd: Imp. 9.

Gallia et Anglia in pacem abeunt. arx
 urbi Luotunensi imposita. Wormatia
 comitia habita. Ferdinando Caesar 7. Cal-
 Aug: Vienna uisa decessit, succedit Maxi-
 millianus. II. Prohibuerat Ferdinandus ep:
 Luenidum propinquum a suo se confessorio
 Imperatore uocari, Ferdinandi noie con-
 temptus. Scotia Regina Lenoxio duci
 Henrico Quarto nubit. Morbis horren-
 dis etia Beza lese Calina extinguitur.
 Felicius Jigoldhardy occumbit Frid: Staphilij

Chronologia

Gord. auctore Joanne Brenzio nata
 Obiquisaru secta, q̄ docebat humanitate
 Christi ab ipsa eiq̄ incarnatione semper
 ubiq̄ fuisse. Maulbrund ibera Caloni,
 se et Lutherani, sed sine geordia, collona,
 tur, Schmiedelino Witea bergico alibi
 q̄sq̄ Calunias repugnante. Lappa,
 ma pestilentia repat. Michael Lopez
 insulas supra 40 repertar a Rege suo
 Philippinas appellavit. Episkopatul
 reditur in Sponia et Marchia in Lilla
 p̄cipuo rediguntur. Saxaria inferior
 Keridibaty Calici impetrandi libidini,
 boaphone dedit comitis p̄senburgensi
 coniugator. Roma t̄na fuit p̄a
 mioru literarionu distributio capta,
 p̄cipuo Cardinali Varnesi. Consiliu
 triventinu lingua Arabica divulgata
 ibidem. Professio p̄vici Academiaru
 Doctoribz imperata. Graues rep̄antio
 mortuū Carthor ustant in crimen susp̄i
 cioneiq̄ Harelici uocati.

Centuria.

245.

Academia Diligiana viribus uniceptis,
 sibi donata, à Julio III. Juno Pontifice
 Carolo et Ferdinando Imp. semper Aug.
 usq. 16. Cal. Septemb. ab Ottone
 Cardinale eiusdem fundatore traditur
 Societati J. Gaudet illa omnibus
 ribus, privilegiis, immunitatibus, pra-
 eminentiis, omnium Academicarum Ita-
 liae Galliae et Germaniae, maxime
 à Bononiensis, Parisiensis, Lovaniens-
 is. Nulla in privilegiis violatorum,
 detractorum, oppugnatorum à Ferd. Cas.
 decreta so. Marcharum auri, ut lo-
 quantur, sicut imperatoris et parti-
 culari persolvendi. In Olosonia illustri
 Cardinalis Hofis Societate indubio
 primu Collegiu assignant Brunsbergae
 Bursia urbe.

Chronologia

Anno Christi. 1565.

Pij. IV. P. M. 6.

Napmil: 11. Imp. .1.

Mense decemb. moritur Pij. IV. succedit
 Pij. V. ex ordine Vicario. Michael Gillius
 Vices. Cardinalis Alexandring. Melite
 in telam graviter obijet Turca, obijit
 nem Scythie Prorex soluit. Turcarum
 25000 defixerati sunt. Equitum Me-
 lidenfium Trecenti et. 13. reliquorum
 147. Notarent alig. ab hoste in multa
 globorum curulis septuaginta octo millia
 coniecta fuisse. Nec mirum, si ea n. 9
 arx s. Michaelis diebus, dies noctes
 uiginti quatuor tormentis detondat.
 Duce Lazaro S. Wendio Imperator p.
 lriter pugnat in Turcam. 7. Jul:
 abrog. bellus inter Suecum et Danum con-
 missu 7000 defixerati. Danica pra.

Lonia postquam gra. 6. naves succas
 sese contiter defendisset biduo integro
 tandem capta. Roma 19. Jan: obit edg
 Societatis quapropter Geracilio Jacobo
 Lamiy, substituitur Franciscus Borgia,
 nuper Gaudia Dup. cui exequias cele,
 brans dilige Otto, Constantinus prop,
 ter uni necita esse purpurea infer,
 ni nihil sit Sirtag oratione funebri
 a folio ipse per Lonia in eiq tandem pro
 fari cepit, qua leges apud Orlandinis.
 Mameiataq. minister Calymiaerpi ut
 ex Eneyumeno Demone pellat, culeo
 in futa, Jani²⁰ agruantibz in Jara
 fluvio demerit. Gault. Geneb. Fay
 Eneyumenoq. pag. 36. In Germania
 gra. confitend. Trid. liber emulgatur.

Chronologia
 Annus Christi. 1568.
 Pij. V. P. M. 1.
 Maximil: II. Imp. 2.

Pij. V. pater sacrum contra Turcas percussit,
 quod inter Hispaniam Italiae Principes
 Venetos et Moscoviam interiecit. So-
 lymam in Hung: ante Sijem expugnata,
 Lionem in castris moritur: imperio filio re-
 licto, qui Selyng fuit, rem Christianam
 hoc bello fortiter gerebat, Nicol: comes
 Seling, eam sanguine multoq: contulit.
 Quae in Scotia Tragodiae dederit, quam
 Sary in angustia regia dicitur Jacobo
 Gotho. Moraviae Comes Hilde apud Gencium
 Pandem et Flozinum: Calumniae Geis-
 noie, id est salubri homine, Delquid in separe in-
 cipunt, moreq: suo dumalibz replere.
 Maximil: II. dumalibz iste Antiochia pulsit,
 ubi 20 Aug. sacra imagines deusa sūt.
 Lutherani ut Confessione August: contra

Calum: herentur, se catholicis omninoce,
 out: omnia exercitiis haret: postea
 7. menses auctoritate R. sublatis a^o
 sequenti. Numeri tua hancere sa,
 detati caperat, cuius mori titulo, fide,
 las R. usq. ad mantilem. atq. alios
 q^o in h^oribatur: Lana ferreoq.
 Elia^o Synagoga Jud: profecty a Q.
 M. Roma baptizatur, cuius exempla
 300 alij sequant. Fridericq. Palat:
 pro Calum^o q^o p^omatone apud Cas:
 in p^odit, qui August: comit^o ab imperij
 Ord^o m^ody q^ona Turca^o milite^o et pecunia^o
 impetrat. 23 April: ab eode^o Augusty
 Sax: Elector q^ofirmat: gratis pestili,
 Sax^o p^oeratq. Sax: urbes fatigat. Chiu^o
 in h^olam ip^o q^o p^osa ferit^o Turca eripit.

Chronologia

Anus Christi 1567.

Pij V. P. M. 2.

Maximil: II. Imp. 3.

Comitibus Ratisbonensibus constitutiones
 imperij declaratae, nova auxilia quae
 Turcam petita. Erfordij etiam actus de
 sanguinibus bellis Saxonum refundendis.
 In Flandria demum auri domatibus semper,
 Nihil in tumultibus, seditionibus, et pallidum
 incendium erumpunt, in Belgio Dux
 Albarus et Arneus Principi vigilantibus sine
 cui succedit. Carthusiam Ambreros,
 damentem sectam diripiunt, Ecclesias
 quibusque abbatibus, quorum furor et gladius
 hoc anno occubere quingentis, sed octo milia.
 Gallia etiam in bello exarsit, faves Hugo,
 nobis praesentibus. Rex quem interire
 apud Helvas Condant voluerat, fortiter
 sese solutus obsecrationibus regni Parisiorum

caedit, quos in Condacis 10 Novemb. obsidet,
pugnatus e, et victoria Regis fuit. Inde
hostes Caracul obsident, Regis fratres, Hen-
ricus toti militie praesidiatur. Capting Fla-
labius Rhem. Haportus auxillioneat.

Sabaadus et Bernaber inter se reconciliantur.

Vladimir Comes Holsteiae viam ad Rom. redit
Ecliam, multum huius reditu promouente

Ottone Caroniato, q hoc et id an's syno-
dus celebrat. Dux Albricus Ferdinandus Nass-
sowius Conite aliorum, quod n' comparuit,
seors. reos laesa maiestatis pronuntiat.

Erius Stockcolmie cu' litoris filia, quam
petente amabat, ex qua etiam 2 filios
reperat, nuptias celebrat, verum a Joanne ⁺ find.

Vilandrae Duce 19 Poloniae. R. Siqui mundi
sorore habebat, captus in arcem mittitur,
quam Erius pater ex Templon' reliquias
aedificarat, de quo legat curiose velim

Flomundus l. 4. c. 16. Jacobus VI
Maria Stuarta filius uig. anno clauso
Scotia R. manyratur. Moravia
Comes Jacobus Princeps proclanatur.

Chronologia

qd' p'f'rior quorū in consilio adlegij
 inde regni turba. Florimund. Stamf.
 lag Coscia Polong a' Canisio Delinga
 ex consuetorij Familitis in societate
 recepty, Roma mittitur. In Hispania
 deportat Philippus Gulielmū Graffonū
 Guilielmi filij 15 annorū addecent, ubi
 annos 28. & h'abit. Saxonā p'p'itū
 Caluini aura afflat.

Centuria

253.

Anno Christi 1568.

Die V. P. M. 3.

Imp: 11. Imp: 4.

Albano in Fladria, federatorum duces
Comite renouantur et Horneuse, aliosq;
Securi percussit, hostes unius, signa 13.

Loimetta curulia 25 capit, ita feni,
re pacea Belgio capit. In Gallia pace
appetuta, quam breui Cordag quirit,
Haereticorum duces Magistra tibus ademp,
Hic urbe paritioni exesse videntur.

Isabella Hispania Regina moritur.

Turci Melham ad mare rubrum vita,

Saraceni utipimus; Gona Stanislag

magna sanctitatis fama nocitur. Alle

burgi inter principes, principum legatos

Theodorus Mysticos et Thurendicos

de religione et pace nequicquid quandi

riq; di sine Flavian porrectu Aug: Con

selzione Melanthonis reyerunt.

Mysticos

Chronologia

eiuſd. lectioſe ſuit inſediunt Ray-
 miliam, Auſtriam libertate aſſeruiſſe
 prout ſuit. Obſo qſa Can. Tenet iuſt.
 ne cui inquitio Elſtanga nateſed, niſi
 Catholica ſadem ſite proſeſy eſt, qui naga
 iuſtibus ex caplo 12. proralim paupercis
 in ſeulo publico padeſt lauit, domig dyſam
 bentily miniſtravit, oppidumq. circum ſear
 noraſ ſuguria liberaliter in quirit. ſy
 hico Wittenbergico Oberſeld cap. upon
 3 foliaſ pegerit, eiuſd. ſemore Venis
 3 ſiſtular bot, albs rubroy colore ita
 diſtinctas, ut a ſe nuquam a quogun
 diſfringereſentur.

Centuria

255.

Anno Christi 1569.

Die V. P. M. 4.

May: 11. Imp. 5.

Henrico Rege fratre Duca apud Jarnac
et Xanthones Hugonotae vincuntur.

Cotaurus episcopus lapsus caditur. Germanica
auxilia, quae Hugonotis veniant, aliis
quot urbes capiunt, quae iterum pugna non,
cumbuliana vincuntur, unde Calumissarum
Lanum apud Metense portam situm Cardy

per evertit. Maria Scotiae Regina Caly
inissarum infortia elapsa contra omnia
hospitum iura ab Elizabetha Angliae infortia
Boage deditiori quod obitu usque tenetur.

God. Sandery in anno 67. commemorat.
Summi Pontificis Elizabetham suam miser
dicit, subditos a iuramento absoluit.

Cosmus Med: magnus Hebruriae ducem
creat, ense atque pileis pro more duci
Albae mittit, qui ut ex hausta a varia

Chronologia

restitueret, Bauzelephoy comitū
 numū 10. ex oībz rebz mobilibz qua uen-
 darentur, petere cepit, sed u' mā-
 bilū uicehmū, centesimū a. ex oībz
 honorū aſſimilatione i Recepte numū
 centesimū. in Belgio quemadmodū Roma
 Anglorū ſeminareyt a no ſeptuaginta
 q. data ſ' nītia. Venetorū ar namer
 ſarū multā in pulueris ardet, cladem
 urbi inſert memorabile.

Centuria .

257.

Anno Christi 1570.

Die V. P. M. 5.

May: 11. Imp. 6.

Soria comiti fuit; Galliarum rex Carolus
Elisabetham Austriacam Maximilianum
Scliam duxit. Anna soror Philippo rege
Hispan: Regi nabit. Venetis Cyprius Pa-
cel eripunt; Italiam terra motu vexat,
maximè Ferraria ruinis. Jacobus ille Scotus
Reuther à sua secta hôte, postea in Catho-
lico caditur. Jacobus Veltong, quod edictum
Die V. infra Regiam Lundini affigisset,
factus capite mit. Ignatius à Zebedo
S. J. in foveis 38 Indis perierat à Jacobo
Soria Haret. Pirata truncatur.
Albanus in Belgio confectus Ind: auipit.
Joannes Baptistus Magnum Mosconia Duce
Guzelario in sua crudelitate exemplum
constituit, de quo lege Surin. Struet,

Chronologia

garda Brenzigi in vrb. Henrici
 Ludvici de unione Theologorum Augusti
 confessionis declaratio edita, quam populi
 plerimq; reiecerunt. Confon. Stehmi
 pag. inter Reges Danie et Suecia
 propita. s. Feb. in arce Waldbu-
 gica agri Hohealsensis cu' specie
 rabidusq; demonu' barbaralia cele-
 brarentur, famina u' angloru'
 personas induerent, ardentibus capis
 usibus Georgij Tubingenfis Comes,
 lociq; Dng miserè exusti s.

Centuria.

259.

Ann. Christi. 1571.

Die. V. P. M. 6.

May: 11. Imp. 77.

Francosfordi principes caeli concamunt
de moneta alijsq; imperij rebus agunt. Dux
Joanne ab Austria ex Carolo V. nato iuxta
Trausachum & Chama urbem a Confalide,
ratis nobilissima ex Turcis victoria re,
portata 7. Octob. Capti a Trime mer Turci:
1430. incensa 20. de prefae 20. Tribus
horis 1900 pugnatum e, caesa sunt Turci,
rum 25000. vivunt Christianorum capti:
uorum millia liberati. Maximil: Fug,
gery Ord: Teuton: eques ex terribili
Bombardorum bombo obstruuisse tradit.
Qua victoria, qd nã obq; miraculo, abq;
P. V. ore gignit, se sub eadem diem Pont:
lex decrevit, et S. Maria de victoria
dicere tur. Lege Murci de ea paret,
gynic. Inter alios milites vult

Chronologia

Helvetij alicui eximia fuit q̄ barto
 in hospes se mor de p̄p̄a abut, ut se
 uonū idq̄ nihil am̄a uerteret. Hen
 ricus up̄ Guisij f̄ma Cleuac̄ Ducis
 Ducem̄ f̄p̄ filia s̄bi matrimonio
 iungit. Stephanus Batorij in Transil
 uania nascit. Moscoria regia a
 Tartaris Gracopensibz ip̄o Christi
 ascendenti falso exurit. 7. hoīd
 millibz combur̄ et suffocatis. Caluig
 p̄ suor̄ iteru Generā uenit. Candeni
 m̄p̄ros in Gallia dest̄inat. creuit illi
 ciuibz Gallorū bellis. Trada Synodū
 Lutheraua celebratur, que 9. articu
 latem corporis Christi statuit om̄
 articulorū profanatione eē, quam uen
 tū a nō huius saeculi 80. approbarunt.

Anno Christi. 1572.

Pij V. P. M. 7.

May: 31. Impo. 8.

Turca reparata a se Italiae repe,
 dit, sed iterum ab Austria in fugam con-
 vertitur. Quorum copia a quadam
 gentis Hadarenseby Turcarum habitus
 simulacrisq; notisq; eorum castra ingres-
 sit, alijs interea eadem oppugnantibus
 eadem accipiunt memorabile. 13. May
 Pij V. summus Magistratum noxiarum
 reliquis Gregoris XIII. Bononiensi
 ex nobili Pontion Dampionum familia ordo.
 26. Aug: regis edicto Caluanijs in
 Gallia gentes res interdicuntur. Rep-
 bellis Bugelamis denunciat, periculofuzum
 iuramentum euadit, caedesq; frequen-
 tes a Catholicis in Hugonodaeperentibus
 quo ipso die arbor multos annos arida

Chronologia

repense floruit. Habuit et calas
 sua hoc anno spectacula. Franciscus Bor-
 gias S. J. Propositi Generalis. III. Romae
 Eusebius 30 Septemb. moritur. Succedit Ebor-
 hardus Mercurianus. Augustus Vind. per-
 rante meridiana hora et soler specti-
 sunt, ne seque Nouemb. nota stella equi-
 my splendens in syrio Capitea apparuit
 qua anno elapso per septem etiam ipsa raris-
 cere cepit. Empontus terre motus
 ab hominibus memoria gemit. Northumbria
 Dux in Anglia capite plectit. Zelus in
 Belgio capto Gorcomensi oppido in
 quadam Franciscanorum aliorum laqueis
 a Ladys. caedibus crudeliter perierunt.
 Mortuorum auribus naribus de truncatis
 crispant in aorem pili affixis sunt
 certe nequa nebulo, et sibi loquor ex
 meris sacerdotum auribus suspendat. Vile
 et lege theatrum crudelitate Calumnificat
 Hermdag Teupoly Venety Aematiang

Centuria

263.

Antiquiora tam Reanatore capit capit
 exordiatuq; in antema suspendit. In monte
 Marlino Aquitaniae oppido eloquentes obia
 Commiat ha respit fecit, da publicae apathe
 doa dixerit, quod algt amitt in Germana et
 Scotia amitt.

Amur Christi . 1573.
 Gregor. VIII. P. M. . 1.
 Mar: 11. Imp. . 9.

Sigismundo Polon: R. de functo 18. Jul;
 anni superioris Henrici Caroli Galliaru R.
 frater in R. eligitur. Idem R. tota Gallia
 pace proclamat, Sanctoru excepta, quan
 to Aug: capit. Idem Rupellam, quam
 Lames miserabilis premebat, obpset. Pa
 risis nobilit in re consulto Francisq; Balduino
 nobitur. Philippo 11. Hispan: R. unuer
 sitate erigit Duacenset. Musi pontax
 Caroly Lotharingia Princeps Cardinalis

Chronologia

Societati J. Loacis. Maximilianus
 Imperator filius Rudolphi Regis Romanie
 regnat. Mantuae principis noster
 Ferratus Marchionatus antea Ducatus
 titulo exornatus. Eusebius Alberti Bau.
 Lilius Episcopus Hilverhemensis renuncia-
 tur. Dux Poloniae Wlodek semis regis
 in Livonia oppidum Suecibus ereptum pro
 sua divisione. Veneti Cypro cedunt, et
 Sadyces Turca perierunt: Turca Cyprum
 recuperat. Gregorius gravia hoc anno passi
 etiam ab Ambovianensibus fugantur,
 mille octingenti Tartari bacca et Sienae
 Ducibus, Rodalia depredati, in reditu a
 militibus Cameracensibus praesertim Bugha
 Amviantur. Gregorius 7. III. Collegium
 Germanicum magnum presertim proceatibus
 donat. Secunda Aprilis: Roma defungitur
 Otto Cardinalis, Summa Episcopatus Augusti
 10. Maij ad Joannem Egoipm a Rerunge
 decessit.

†
 Incipit

Centuria .

268.

Anno Christi . 1574.

Gregory XIII P. M. 2.

Max: Imp: 10.

Gallicani q. Caroli 30 May vita et regno
 dicit: inter regni auctoritatem matri concedit.
 Montemorenci Comes pacisq. fieri perhibetur.
 Cordacum Gallia in Germania d. dicit. 26
 Decemb: magna calamitas d. gratulatione
 Caroli Lotharingici delinquitur. Belgii
 bella gerit. Hispani propter novum soluta
 Hispania Antiochiam diripiunt. Ultra
 ierusalem et sua et civium strage occupant:
 Ludovicus palatinus supra obdormit.
 Philippus R. rebellibus venia in Belgio dedit.
 Tunc in Africa superiore anno a Gauri
 ab Africa Duce Babatuerica occupant. ^{capta}
 Selimus Turc. Imp. 5 Decemb. moritur,
 in eadem gratia sui imperii exoptat. Suez
 cedidit Amuratho. Ardet Constantinopolis,
 nec Loto Bidus incendium respingui potuit.
 Maleficium aspinabatur decem centena?

Chronologia

aurorum militibz. Cosm. Med. Helvet
 Dux dequandz, Jucephorem reliquit filium.

Annus Christi 1575.

Gregory XIII P. M. 3.

Mar: II. Imp. 11.

Henric Rex 15 Febr: Rhenu 9. Galliam
 inauguratur. Ludovicam m. de Lotharinge
 Nicolai Vallemontani Comitis filiam
 ducit. Aliqua oppida Calumnia occu-
 pata. Germani in Gallia irruentes
 Duce Guisio caduntur. Hoc in Galliam
 Condag militabat, Fredericus Palat: et
 Casimirus confingere, serras interea sagi-
 pignori dantes. Lutherani confessione
 suam ag: Patriarcha Constantinopolitana
 Peremie mittunt, ut in communione illig
 Ectia admittentur, rogant, sed repella-
 pafsi sunt, simpliciter scripto confessionem
 confutavit Patriarcha. Belgae

et sub Oraxio militabant, Angliæ Regis
 nam ut in arma seu pellicerent, Dominus
 Belgium deseruit. Auracig Saxoni filius
 rapuerat, idq; ex alterius supicione idemq;
 Monasterij filia, antea, ut aiunt, Mo-
 naster. Idem Lugdun. Batauorum Ha-
 demian. q; hinc, hinc Ealesia hinc absig-
 natis, ut 2. templis monasterij in
 eis ubi profanatis, quoru unu in 4
 classes distributu e, in tres u alseru:
 Bibliotheca nimir, officina anathemata
 in nimir loci, ubi antea choro fuerat vel
 inuol gladiatorio. Turca Ruziam popu-
 rantur. Pannonia Lironia urbe Mosy
 caput. Conitia Polonica, qu Henricum
 Gallia oaulse huc, de nos R. deli,
 Gerard. Stephanus Balthorij Ungary ex regia
 Jagellova familia Maximilianu Hyst.
 a quorundam electu prouertent, regno et
 regina Anna Sijismundi sorore possidit.
 Habere haec magnas difficultates

Lindz

Chronologia

Jhesus quæstorum potiam; miras Turca
 dederat, nisi Stephanus elegisset.
 Competitorum erant Maximilianus Imp.
 eiusq; filij Ernestus, et Carolus Imperator. Hæretici
 in Ferraria Dux Balthus, Dux Sabaudia
 Joan: totus in duxæ Vindlandia Sigismundus
 de filio. Rudolphus Maximilianus filij
 prætor 22. Septemb: Bohemia 2. 1.
 Nouemb: Romanorum habitona deo in
 tur Imp. Comite Guatherus à Schilke
 Zenberg, si pax confitui potest, post
 in Belgia de hinc prædicatione sed
 Europa concenitur. Pestilentia graui
 agro Trid: incumbit. Turcas etiam ad
 Venar leges hinc tendas pulit, igitur Imp.
 improbat in deu lingua, in probang
 Turc: Venerem coerebat, ipsi. atq;
 Amurathes quingentis onit improbi:
 latit pedis sequat, ab se dimisit. Mons,
 polas proterea oes in hændio recavit,

ad privati habitus foris obambularet,
 et ferè admodum nihil uerè exspectare
 perisset. Cuius idem memorabilem liby.
 Fuit ille cuiusmodi. Lu. Ealmi Satrapa clas-
 sem parare iusserat, parat ille, insolite
 magnitudinis nauim edificat Araxtra
 numerabat illa 36. singulisq; remos
 quini rotes impellebant. Hanc ut imp-
 uideret, magno Magnatum numero exspect-
 agne ipse in alumnis euasit, quippe machi-
 na aliqua discolata, tringinta ois pro-
 ceres miserè lamauit. Veneti ad Turca
 pacem optinuant, quibus agris paderant
 restituit. Cum agre serreat Massilien.
 Ser. Siles regio uectigalia inferri, suo agra
 ois debita, q; sumulsa foris occupant,
 per litores i publicanorū gmentariorū
 in mare precipitant. Hoc imitata s; urbes
 alie, distag; tumultuantis secta è qua
 forum, quod foris hanc fardionis partem
 barba raderent. Quarta Juny Egolphy
 Auyphary antequam manyraretur,

Chronologia

novih. Elizib. 26 Jul. Marquardus
Sergeusii.

Anno Christi. 1576.

Gregor: XIII P. M. 4.

Max: II. JMB. 12.

Comites stupenda facis nulli legibus
rebeant. Inste aliqui postea de illis E,
et eae tibi fugis ha funera Maximilian
Imp. Ratisbona defungitur, non ab
manifestis acatura ultimaz hora in
q optime mori potuit, si voluit. Rodolpho
go yf dem comitibz Imp. renunciat, qd
Turca in anor z. muncial prorogavit. Inter
Genreaser feditio nata de modo eligendi
magistratus. Joannes certe Aurea ali
quot Irreser pro altera parte id ar
maverat, sed ubi late in bene P. M. di
cessu ab amio E. Aliquid Provincia Bel
gy a B. deficient. Belgio gubernator cast

Centuria

271.

Joannes Austriae. Blesensi quentu
 in Gallia pax antiquatur. Hispani
 in Germania à Francisco Henrich fratre et
 prorege deletur, irbes aliquos, quae
 Calvinistis stabant, occupantur. Inter
 Catholicos arte pax cois, indignabant
 illi pacem à R. Hugonotis quaerant, &
 Roma impetrat, ut Italia bona usq;
 ad centum quinque milia nummorum nullia
 sumis belli angustijs vendere liceret. Post
 Hispania in Italia, Siciliam, Turciam de,
 pascitur, in una Sicilia urbe Messana 60000
 hominum sustulit. Venetis nullia, centum ita
 sublati quiescit. Utere etiam nulli pro
 hibita sit, nisi ad Summum Pontificem, mit,
 debantur ille etiam in abis, cera et vino.
 Mediolanum certe in oprensio rerum suarum
 calo uirginitat Caroli Borroni mag,
 in hodie Calabria. Stephanus Batorius H.
 Polon: praeyratq; Casari se Mogor per
 legatis exulat. Mogloria Dux per literas
 auxilium Casari in Polonot promittit, quod

Chronologia

ille in aliud tempus rejicit. Ducit
 vitæ in aureo vase oblatâ sâ, quod aurea
 sela humi r'g' d'alt'ner' oblegbat. Nihil
 Linonia' in festat. Perfaru' Rege Tertiu'
 nato, quem pater præferebat, de collato
 secundogenit' a' forore, et procerib' ce-
 carere erept' in regn' collocatur. Hic
 ut regn' stabiliret, domi se g'riet, sana
 in seâ vulgari inbet, se nocturn' a. cul
 ita aliq' sua in reg' o'ia desep'ient, parte
 capit, quodam reavit, alio' regno exiit.
 Septu' mense imperabat Imiel, Cuius
 erat, cu' illu' foror veneno sustulit. Su-
 adit q' primogenit' f'orabender. Cato,
 qui Pergerat' alij concordia liber coher,
 Calumif'noy' pulso capit Luthery' introdi.
 + Cujus noru' civiu' cohors Argentorat'is
 militata ad certane' sagitatu', uno die
 per Linayum et Rheum' vecta, pulsem,
 quam Dijuri' coperaat, adhuc calid'p
 Argentorat'is deportaat, quod etia' ante
 amor 120 fecerant.

†
Tij:

Centuria

273.

Annus Christi. 1577.

Gregorij XIII P. M. 5.

Rudolphi Imp.

Ardet Belgii, dum auxilia Anglicana accipiunt,
 Mathiam Austria Archiducem Caesaris fratrem
 & provincijs praesit, evocant, ut unum, utrimque
 ad arma. Joanne Austriae charissimam civitatem
 infamant, cuius libertas ad se data exultat
 gaat. Venetiarum palatium ardet. Pestilentia
 urbes depopulatur. Turcia Constantinopoli
 classem breccatarum navium adornat. Perza
 in Turcia movet. Polonia Rex Gedony
 Bressia urbem sine Dantiscum Duce Zboronio
 occupat, quatuor Gedonorum millibus quadringentis
 gentibus viginti septem in acie caesis, ad Polono-
 rum in castris amplius, quam 2000, et 27.
 quorum equites 38. pedes 58 desiderati.
 vulnerabilia sunt 68. qua victoria nuncia,
 da rex merito exclamavit: Non nobis
 Dñe sed tui da gloriam.

Chronologia

Interera Mosco in Livonia morante, eius
 administrator Joannes Collicius parva
 militum manu collecta praeter alios arces
 Trindam et Wendam recipit. ubi tanta
 crudelitatis exempla Moscy ediderat, ut
 famina correptis proliis horreatario
 pulvere maluerint se ipsa interficere,
 quam in hostis manus venire. Salentius
 Comes ab Hraberg Colonia Episcopatu
 resignat, quod ultimae familia est, nuptis
 cum Platona Wilhelma Hrabergy comitis
 filia. Superioris anni concordia libera
 Turingia Theologi expleta, a Mansfeld
 licet nihil obtinuit, Rex Danica rogatus
 sub libertate, in igne subiciisse libri per
 Conzer.

Centuria

275.

Anno Christi. 1574.

Gregory XIII. P.M. 6.

Rudolphi Imp. 2.

Nephely iste ang' e' clade Lusitaniae.
 Sebastiani, quando quingentis annibus
 roberg, imperij Lusitanij ad bellum
 cano nauigat. Huius muleus Machumeta
 a patris suo Abdamelechto regno pulsus,
 supplicat rogatur, pondens belli prouin-
 Lore, quidquid in Numidia capisset. Re-
 mata utring, stabant acies, cum morbo ex-
 singitur Abdamelechus, morte barbari
 desinularat, quingentis probolunt. Lus-
 tam demij, cum un' equitatus a' residerent,
 Celi fugatus s'c, duo Reges capi. Muleo
 Machumeto iam defuncto, patris Hameti
 Rex arsequam sepeliret, pelle' detrahit,
 hanc sale conditam, stramineq' suffulta
 per omnes regni prouincias iussit cirare.

Chronologia

ferri. Henry Cardinalis defunctus.
 pascuis (quippe Emanuelis filius erat)
 quinquevires designat, qui barchinenses
 prodeperunt, donec de successore constaret,
 cuius orta est inter Antonium quemdam et R.
 Hispaniarum, ducem Joannem Aust. et florent.
 Venerio patrem Polycorum decem milia
 caesa sunt, castra verilla 30. et captivi
 superati 600. quod antea Austriaci milites
 facti laceraverunt. Cepit etiam urbs Bran-
 gium castro subdedimus Arbuespica omni
 religiosi chemini expelluntur. Anglia
 Martires facit. Comitia bellica Polon.
 Rex Joann. Moscovici dicitur. decreta sunt Polon.
 15000. Lithuanorum 10000. Germanorum
 3000. Henry Julii Dux Brunsvicensis
 pro Episcopo Halberstattenensi ex inter-
 cedunt. Moris secundus Gond. Austriaci
 imperii Venerio relinquunt. Bellum inter
 Bononienses et Ferrariam ducem antoni-
 bati P. M. gregis. Joannes Sturmus

Centuria

277

Argent. concio rator aqsa fctat intro
ducere corab. media nia appellat. quod
in Catholicos et postea pater conueniet.

Turca Caesare Turcam Regem inestab.
De pandora et gloria Regensi diflor,
diter certati.

Anno Christi 1579.

Gregory XIII 7.

Rudolphi Imp. 3.

Henricus Galliarum R. equitum S. Spiritus
ordinis ad bonum religionis Cathol. pariter
in Gallia Augustinorum, q. Remi,
Lae dirunt, inestab. Parmensi in
Belgio artem Carpenes per Gonzagam
expugnat, captumq. Buitu, q. regni
praesidi Lemid suspenderat, eodem etia
die suspendit, quo suspendendo Lemid
post am u ante Dei tribunal adesse Plei,
u inestab, opida praeterea in Transgala

C. Chronologia

recipit, equitatu rōpū prosperit.
 Traiectū & Jun: expugnat, Comes
 Egmontarū, et Cereberius regi gallicis
 vir. Anglia Regina in sacerdotib. Ang.
 horumq. feminariis edicta gratia con-
 stituit. Venetis lex lata inaphuaris
 Inter alia vestib. et coniug. modū pra-
 scripsit. Aetna Sicil: noui s. hācten
 apertū ad 10 milliaria magno amori
 dano incendiu erupit. Polca &
 gtra Mosca exrebur, Hologia uicā
 dit et capit, postquam eā amor 17
 Mosca obtinuit. Societati Collegi
 erigit: Torouliam, Souolan, Sepal
 capit, parang. petere Mosca cogit.
 Perla ad Carpi in Euprio panto uelisi,
 cabam Turcarū 10000 occidunt. Eten
 sibi pūg. oib. bonis Aristotelinum, 28
 Octob: hora 7. Vesper. maximus
 auita religionis, iustitiaz, propugnata

Centuria .

279.

com un. S. imperij R. Lucia, eheu Lucia
 moritur Banar: Dux Albertus, cui rebus,
 quod re sua factam sectam un. tanquam
 Guberi et patria patri debet Banaria.
 Jacobi Andrea Wittenberga Melanch,
 Aene pro conitore reprehenderit, 4
 exire studio foru manu lapideru effugit.
 Lippinse et Wittenbergense Theolo,
 got Elector concordia subscribere cogit.
 unde quidam admodu dubie subscribere:
 ita Schmidelinu studemisi, hoc Elector,
 hanc puepor, puepore hanc dan,
 naris, ita nihil inter Haeret. affant
 e.

Chronologia

Annus Christi. 1580.
 Gregor: XIII. P. M. 8.
 Rudolphi Imp. 4.

Principis Avaricus Wilhelmus Capouin
 Lab Hispan: 3. profer ibit, 25000 ca,
 reorū oblati, si quis interfectus, ad
 nūm stad Dykel Regi. Varias inter
 Belgas fortuna belli. Victis et Vic,
 Nicolus Poloni Mosai eripiunt. Hic,
 remia Part Austriae Constanti op.
 denortuo Medrophaner pō, pō, pō,
 +
 Villadelpi: quem priuatū Carba Tucem adiu erice,
 ent: rat, qui iterū cū Gabriele Villadelpia,
 +
 Archi: dexti Episcopo Lutherapōr damnatis.
 Georgiam Iberi quod a Paphi sententia,
 a Turca subyiciantur. Sunt et Christia,
 in graecorumq; nova Christi uenere,
 var, concordia Bergeris in lucem demig
 edita, cui 8000 pō, pō, pō, noty

Centuria

eddit mirabilis. Publii in Anglia
 Erieto protestat unicuique laeta E. quon
 libet de religione Cathol: auferri.
 Londini et Mundus Campanis uenit.
 Anglia Flandria Holandria in his
 April: uixit terra motu q. ubi. In
 Luthania de iure regni certatur. Hen
 ricus non defuncto arduus Antonig. et
 regni sibi petit. Albanus Hispani noie
 150 uimendi et 80. onerarij. Vltimo
 nel capit. Sicilia exrebus. Antonis fuga
 in Gallia euadente. Emanuel Philiberty
 Sabaudia Dup moritur. Suedis filij
 Carol: Philiberty. Tria Aug: Roma Euer
 aris Mercurianus Societ: J. Generalis
 moritur. Suedis Claud: Agrarum
 omi Aquitania Dup. et Schob: Ama
 Cas: Joron Philippi Hispan: uxor ui
 uere desijt. Mortuo apud Danot Joanne
 Holfatia Duce Friderig II. Danie
 Rex et degnati frater inter se pro

Chronologia

iuncta partiantur. Senatus Venetus
 SS. Eucharistia a servando serculo
 gferat pelio 30000 aureorum. In
 felice huius anni autum. Luis, ut uni
 mensura ob aupertate singulari non
 nullo vendatur, unde qdam Nepten,
 honia in Wittenbergia ad eundem
 umi calia deo p contemptu propin
 set, exemplo obrigit. Calviniste
 Catholicos Waradins ritu suo respillie,
 quos 300 equitibus in aduat, dispi
 part, ad eoz urbe excludunt.

Centuria .

283.

Anno Christi. 1581.

Gregor. XIII. P. M. 9.

Adolphi Imp: 5.

Heasomus Andrius Dux Hec: et frater
in Flandria exoratur, ab Ordinibus guberna-
tor. protectorq. creatur. Matthia
Belgio episcopus. Prada Brabantia
urbis principi Huraco hereditaria
res sua: in Hispaniam venit potestatis.
Haja comitis Huracii iudicio iuramen-
ti Cornelia promittitur, qua Philippo.
imperii abrogatur. Antuerpiae et Brugel
bis Catholicum exercitum prohibetur,
una haec templum anno sequenti Antuerpia
repperunt. Tertian Polonia Rege
in Moscorum expeditione adornat, cuius
150 miliaria agri Moscorum sibi sperant
set. Suecia Rege quodcumq. Polonia
Rege sibi habere, Comites forores
etiam in terra Moscorum una novitate,

Chronologia

Ergo Polonia dux P. M. exorat, ut
 pacem inter se et poloniam inducat: mittit
 go Antonij Gostawij S. J. composita,
 huc par, ut Livonia tota ad Regem Po-
 loniam redeat. Imperator literis hinc
 gratiam misit, ut ab quicquam a religione
 mutari. Resperant y Belgij epulos,
 hereticas sermones permiserat, insit
 itaq; Cesar sibi de reb; imoratis parte,
 gator respondere. Mustafa & Cyprus
 caperat, et Pragathino Janaspha
 profecto pelle' detraherat, ab apud
 Madag' Turca, quos officia bellica usq;
 didisset, ut annu octogezarij hujus.
 Grononia in ducatu Brunsvicensi du
 Agost. Petri et Pauli, lapides primis
 unius circumdator morum magnitudine
 calid' grandinabat.

Centuria

285.

Anno Christi . 1582.

Gregor: XIII. p. M. 10.

Rudolphi Imp: 6.

Anglia a Christi milites et Martyres
inter hos in honore: Baimus supplicia de-
corat. calu' q'ra triumphus et laurum.
Clasus, quam Antonis Regina, et Lusi-
tania redderet, in Africa erat, mille
ducentis annis, sacra tempestate mu-
gitur. Antoniam, ad D. Michaelis
in Isalam et Tarceram proligantur.
Quarto Non. Octob. Teresia de Jchu pa-
trine et patria h' para Carmelitan
Ordinis restaurat. Secul' cu' calu' mu-
lat, calu' ammu. Secul' quide' expem-
plu'. Antuerpia Hensonis maximo ap-
paratu q'op renunciatur, Bruggis, Lan-
droent Flandria comes Parmensis Leijf-
Aldenarda et Lyru' recipit. Duc' Albany

Chronologia

Ferdinand. Alvarez de Toledo anno 1574, vr. Decemb. magna militaria, nã defungitur. Furacibus glande à iuvene lethaliter percussus, atq; inde à crimen deliramentũ vocati Galli. Danus in Moscovia bellũ gerituratur, tandem ad inducias descendit. Ad Turcas per hunc legatus venerat, de pace acturus, cui antea induciae fuissent. quas inter duos Osmae Praesidei mediam populationem, in huius clade reprimitur, quia in Persia Turcarum gessit. Unde vultus Turcarum. Legatus Persarum ex re adhibere iubet sedens dicitur, ex qua ludos spectabat: agebantur v, quod eis filii, nati nati v. circumcidendi est, qui a g. Ma: aff. ad vr. Jul. restaurabatur. Inter alia spectacula domestica porcy cui 3. leonibus comibus, nisi pede ligatus fuisset, etis leones imperasset.

Centuria:

287.

Polonia Leuoniaq sua hoc año religionis
intra menta petere. Electores ut Aquit,
opaverunt se supra pro Cesare agent.
Hi comitia Augustan indita, quo Rudolphus
27. Jun: ipse venit. Gebhardus Trevis
Sesig per legatos pro duxcessi Coloniensi
libertate religionis, pro ea. uxorē petiit.
Ilex urgebat primar Machlebergensis;
Gebhardus Roman apu capid, nunt; in
facit Senatus Coloniensi, apud quem frustra
egit pro ames Galatius biponting, caam
exercitij confessionis Aug: Turca Le,
gator Antuerpian mittit, pro imperio
ibi qstueno. Calendarij Gregoriana
correctio etia à Belgis Alexsoni opera
recipitur. Ultraiectis casibus protestan,
Sibusq; Germania exceptis.

Chronologia
 Anus Christi. 1583.
 Gregor. XIII P. M. .11.
 Rudolphi Imp. 7.

Leopoldus post gratias miser fuit et An.
 Incepit pugnare Conille quingentos
 desideravit. 2000 capti sunt. Gallia
 omnino demum Belgio repetit. Paraclypsus
 interea Endonia, Doncegan, Hloftu,
 Neoporus obtinet: Mercatorum Faber,
 penitus domus (Burgh) incant) Corbis
 incendio consumitur. Quidam quod
 Caroli V. filius capite plectitur. An.
 glia a in Catholicos sancti, sed et
 Quiritanos laicit, quod, regere ferrent,
 caput Eatis luminis diu. Philippus
 Hispan: Rex etia, R. Lusitan: renantia,
 tur, eis Alberti (Anima) prohit.
 Tanera nula, que in Antony sine ma,
 ferat, a Marchione S. cruit obtinetur.

In Salisburga India Orientis Gemula
 Rudolpho Aquanica S. J. ad festum 9.
 Martijis afficitur, Mense Jul: Senat^{us}
 Colon: Bipontino pro religione Auerda
 Fortiter respondet. Electores Protest^{antes}
 laeter ad Cas: pro Gebhardo scribunt,
 q^{ue} presente legato Imperio liberali ce
 religione' edito publ: iubet. Sacra
 Colomenfis curia (capitulum uocat)
 presentibus principis legatis contra
 Gebhardum pronunciat. Tabellarius Bon^{oniensis}
 Carchini' spoliatur, Gillen-
 burgum fugit, et p^{er} trinitatem Harat:
 Agrechi sine Manueldica rubit; caa
 cadit comitibus Francoford: Inde
 bellu' inter Gebhardum et Ernestu' Ba-
 uaru', de quo lege Michaelis ab Hfelt,
 ad quod Bau: duci sua etia' copias ob-
 tulit Stephanus Bomoniae R.

Chronologia

Iulia comitia indigit Polon: R. Bran-
 deburg: Georgij Friv: inter Danos et
 Polon: de Livonia nasciturus bellus
 componit, quia Episcopus Moravia:
 quia pacta quaedam Danos vendiderat,
 cui promississet, nihil se citra magni
 Magistrus voluntate mutaturus, quae
 Polon: Rex una cum Livonia ex parte
 Moscovico repetebat. Galatinus Philip:
 defuncto Casimiro filio tutor datus,
 Lutheranos cum ipsa concordia pala-
 tiatu expulit. ita palatini de ipsa
 veteri religione non dicit Lutheri sectam,
 de certantibus Academicis autore Friv:
 annos 18 Augustinus sectabatur. Inde
 per septem annos rediit Lutheri, quem
 interu Caluini expulit, qui hodie Cal-
 uinore anima agit, dignus, cui oculus
 ferrea claudat nans.

Centuria

291.

Anno Christi. 1584.

Gregor: XIII P.M. 12.

Rudolphi Imp. 8.

Franciscus Hieronymus Andrius Dup 25 Jul:
 uisit. Dup Norouontig quesi ad Albano
 conspirasset, de liberanda Scotia regi
 ad in Anglia capite placitur. Parner
 si yprocafer 7 menjer obzhi, reconciliand
 isem seure Brugense. Furacur a
 quodan Balthasara 3. glanditer brans
 verberatur apud Balanos 10 Jul: obzhi:
 parenti filiu Mauritiu anor 18. rata
 substituant odiner. Parnerisut ha
 tuarpiad obzhecat, rauribz catera inuicis
 porte Scaldi flumis tabu pedes 40 m
 pernit, in eoz propugnacula adificat.
 In Suebia Stephani Polon: Regis soror
 Catharina magno regni in comodo die
 claudit exbreuid. Joannes Baptisty

Chronologia

Mose: Dup 28 Mart: moriens ha-
 redem relinquit Theodorum, unde non,
 nihil tumultuati. Inducias Capares
 Turca ad nouamium prorogant. Scie,
 hat 7. in regni Synari perretrat.
 Genera magna circa mortuora Lepid,
 ara' g'entio, affirmabat Perotthg
 gineador' plalnor, Deuag, orandi, re,
 gabat Beza. In Harmonia Joana
 Ferri (Sanctimonialis) Perregruera
 ab Episcopo Cameracensi Tibesah,
 cogiturg, ut hospiar' sacrelego upu a,
 conditas' reddere, quaed una abeade
 cultro percussa sanguine' sudis. Debet,
 latu' e' q'bra Gebhardy, in Bataria
 ad Auracens' fugiente. Anglatineses
 Canonici eig loco aliud Decanum eligunt,
 caleror' eig aspeclar' a' P. M. sacris
 interditor' beneficij' exstant, q'
 agere ui incipiunt. Nobiles Poloni

Centuria

293.

novitil gta 2. Sumultuara caperent,
 quod Ibarouid, qui Regi suoz regni
 Cancellaris ad fratres infidias strupent,
 capite puniissept. Tigurid la dy ad
 Geneva perpetuud iit. Ichilefia, Lu
 Jacia, Moravia, Bohemia, Rudolphi
 imperio. Calendarid Gregor: recipiunt
 Auguste Vind: propter idem Cal: niko
 Seratid et plebe herba raba sunt.
 Tartaroru Chanus Isclary Amurathis
 Turca usque regno pellitur a Sadih,
 Mathumetis Prangulabi filio.

Chronologia

Anus Christi . 1585.
 Gregor: XIII. P. M. 13.
 Sixti V. P. M. 1.
 Rudolphi Imp. 9.

Decima April: Roma postquam Japo-
 ni legatione audisset magno sui desi-
 derio relicto Anno aetatis 84. e-
 nit excessit Gregorius P. M. Suce-
 dit Sixtus V. Cardinalis S. Marcelli
 primus Minoris religiosus, dictus felix.
 Neomagus Geldria Metropolis Bru-
 xelles et Mechlinien ser. se Regi dedit.
 Dum Bruxellenfes obfidione patienter
 famis impatiens mulier se liberoty
 omnes hausto veneno execat. In sua
 nienfes victoria fiducia lati nava,
 rem machina multo sulphure ulnoraq
 instructam in ponte n' abry magna

Reginum cladē impulerant, sed 17.
 Aug: demum subiguntur. Pax ex publ.
 theatro magno apparatu promulga-
 tur, clausurę uerbis ingrediēti Paris
 mensi deduntur. Tubelan Belgę re-
 bellis regnū Anglia suscepit. Aurei
 uelleris Ordo a Philippo Burgundia
 Ducē Belgici imperij conditore primū
 institutus, a Carolo V. auctus, nunc
 pax collapsus, a Philippo Hispani-
 a pristina maiestate redditus. Ma-
 rontas ad montē Lybani Turcarū
 mans, seu cladē patitur in perlede
 80000 Turcarū capti. Virginia septem,
 socium insula Anglorū colonia auipit,
 ab ipsa dem reperta: Solymany Turc.
 Imp. legationē ad Regis planē domi-
 ni a rege Hispan: mittit. Erant illa
 4. Leonis Tibii, Torquibus aureis in
 diti, ex q̄ty sigilla alia regis insignib;

Chronologia

insculpta deperadabant. Gladii
 Damasceni Turc. 12. 4. cultrorum
 car preciosas, quarum singulis 4. cultelli
 nulla arte elaborati in eisdem
 quoru(m) magis sine nauibus ex auro et
 gemis confababatur, sum. 12. monocordis
 corona, 16. palmis alta, aureis ser-
 culis imposita, qtuor. 8. nigris reple-
 bantur. His adiecit aurea Attalica
 20. qtuor artifex auro Turcici Imp. uic-
 tonias depingent. Aliud magis lectu-
 erat, quo in Turcicis usabatur, ex puro
 auro, atq; crysallo adificat, in eis
 contia res a Philippo gesta. Huius
 2. aurea cistula, in qtuor pluma dicitur,
 foris coloris etiam in fine certabat, atq;
 aurora digitis. 3tia ex crisallo erat.
 4o gemas (Befares uocant) uariis
 se asseruabat. aderat etiam dlypei

Hispan: 6. qui totu corpz obtegebant.
 In his mirabili opere atq; ingenio Caro,
 Vi. V. uictorias ingeniosior alijs Vulcanis.
 experierat. Addidit equos gradarios
 geminos, ita albo nigro et caruleo co,
 lore illatos, quasi ex quadriga Martis.
 doro dedit Turcas 6. q. equis, leonibusq;
 curarent. Erantz Bau. Monasterio,
 fit Episcopus eligitur, cu in peris fuerit
 reuertisset, Joan. Lincie Dux oppore
 ductus, Jacobum Marchionem Baden,
 fit filium. Galliam Rex in sacra
 Catholicorum fadera confensisse dicit,
 crede si placet. cu rege n. Henrico
 Navararo docet Joan: Gaullerig a P. M.
 facit interdictione e. Cyprius quida
 Sparebergig ex comitatu Mansfeldi:
 epul, doctrina sua corrumpere Italiam
 capit.

Chronologia

Anno Christi. 1586.

Supti V. P. M. 2.

Rudolphi Imp. 10.

Morinus Martinus Episcopus Naven-
sus anno aetatis 94. Calend. Junii
Antonius Perconatus natus Medici,

Petrus Historicus, Forcaling Celsus

+ Margari-
rita de Varnefis Parmensis Dux et Carthi-
V. filia Belgii modestior et parentis

erant Alexandri Varnefi, qui in Belgio
procurator agebat. Stephanus etiam
Romae Rex primum sed Decemb. vivit.

Comitia in anno sequente decreta Par-
mensis in Belgio Gratia Ventona, ariesq
alios recepit.

Novem Coloniensis ditionis oppidum
a se captum, a Supto V. quo rogatus
fuit Dux restituit. Conjuratio in
Anglia Regina delecta, Lunenburg
a Saxonia Electore Christiano,

CENTURIA

299.

Georgio Brandenburgio Joanne Casis
 miro administratore Palatino, et Fri-
 derico Danica Rege presentibus Angliæ
 Regina et Scotia Regis Jacobi VI. Re-
 gibus conum. consilio Gallia Regi
 auxilia decernuntur. agere tulere
 Saxones hanc auxiliorum missionem
 unde Christiano defuncto cu' anno 91.
 Crellius regni cancellarius ad supplicium
 profuerant, eundem inter alia de dato
 mittendaru' suppliciaru' auxilio auce-
 sarant. Conden. Mense Jun: obscura
 ri aer capit, obscuriorq; nebula urbe
 Constantinopolitanam densa caligi-
 ne involuere, qua deficiente napino
 agroru' frugumq; in herbamento, loca
 cuspas pluit. Pestilentia uehement
 loca regioneq; plurimas afflixit. Ita-
 liam, Hungaria, Fladria, Braban-
 dia, Lotaringia, Sueuia, grauior

Chronologia

Sancti uerpa uis.

Anno Christi. 1547.

Septi. V. P. M. 3.

Rudolphi Imperator: 11.

Variis bella hoc anno exorta. Angli Hifpanos, Hispani Belgas, Gallor Germanos bello persequuntur. Parabatur in Anglor Hispana classis. At Fran- cilesq; Dragas, Belgio per Regna sua euocato, 24. nauibus Gades ad nauigat, et in portu naues intractissimas 30 dirigit. Tutiles Lacapois in euibus multu exorto, Belgio in barbu euicq; in Anglia reperitur. Quae supra de Mauritio ano 84. memorat hoc anno Gordong. at item eue tibi facinus Ma- ria Scotiae Regina anor oio 20.

Capturæ.

301.

ab Elizabetha Anglâ in archiducina eius,
Rodrigo destanta Anglici diadematis
haeret, Angli etiam iudicibus contra omne
fas et aequum, applaudente etiam Anglâ,
quid? securi percussione is Febr: fuit
sane fortuna, dignissima meliore,
sed quam terra dare n' potuit, caelum
dedit. Obstupescas ad tantam facinoram,
primamq; ubi ipsa etiam securi. qd
iterum iterumq; repetito vulnere, caq;
pulsâ à ceruice regis crudeliter ausu
est, et quod iniquissimum erat, regibus
omnibus bello occupatis, imitari nemo
potuit, sed arminit adhuc aether, atq;
ex illo tempore, boni superi, Anglian
nunq; respicere. Henricus Navarra
rex Galie Gallis et fames Joako et Fran:
de Anglam victoria reportat. Ger:
mani à Guisio in Gallia caduntur. Regi
ut lectur Henrico 3tio scripti. Praes:
cibus Medicor Hebruriae Day de punitis

Chronologia

successore habuit Francisci Imperatoris
 Ferdinandi S. R. E. C. Guilielmus
 Gonzaga Mantuae Dux morte sua pro-
 uincia filio Vincentio relinquit.
 Sigismundus Suebia Princeps Joannis
 Svecorum Regis filius et Decembris
 Cracouia Rex Polonia coronatur. Atque
 ante Maximiliano imperatoris matrem
 quem dissidentium quorundam secessionem
 ad regnum Poloniae euocauerant, quod
 dum confirmare sibi armis parat, eis
 exercitus a Magno regni Cancellario
 Joanne Zamisco Jure, Lugdunensi
 Maximiliano in se agente Pontificis
 per Cardinale Adobrandinum postea
 Clementis Octauum custodia in qua quasi
 Captiuus detinebatur, certis conditionibus
 anno demum octuagesimo nono liber dimittitur.
 Dux Saxonie cum Brandeburgensi
 by et Hassia Naumburgi apud Saal

4. Jul: cadur reuocant. Joan: Comar
 Palat. et Birming religiar Cathol.
 religionis plane proferbit. In Collegio
 Bazainensi Indix Orientalis eiusdemq
 locis adiacensibz, 9. hom. millia et 40
 farris Christianis inhiati sunt. Mil.
 fusi ad Helueticoru pagis deuicti, eorunde
 imperio subicitur. Prodigiu e inopi,
 nix singularis, quod in Coonye finibz
 ad Wihidiu ingrat arboru agnoscana,
 dumq uis imbri quesi effusa, in propinq
 sese stagnu diuiserat. Totam nocte
 inter se stridoribz clangoribz, congrepi
 totam uicinia ammaduere. Absente
 in calo militibz ciues alioq, expelli, uin
 eorunde ingente collegere. Superfises
 sublatio alit auolauere: Hanc auin pag,
 nas gemina Turc: clades sua subleuita.

Chronologia
 Annus Christi. 1588.
 Septi V. P. M. 4.
 Rudolphi Imp. 12.

Interfug hic amq Gallia fuit. Robertus
 Bullionis n. Jan. Genera Senus e
 eius filia Carolota vice comes Ta
 ronis Maximomio accepit. mese Martii
 Henricus Borbonis Ludovici filius Hen
 ricus Navarrae q. pater eius princeps
 Condacur morbo perit. Cui mese
 Septembri natus e Henricus alius Bor
 bonis. In comitibus Clevesiis rex
 in eius publica supplicatione dedit. Quisius
 Dux mellebor in huius appetitq, regu deniq
 auctoritate in ipsa aula calidus occubuit.
 Postmodum Duxis frater Cardinalis Ludovicus
 cadaverum igne cremata, cineres in aerem
 et Liguriam sparsi sunt. Duxis filius Jan 4
 natus, alius in custodia dati sunt.

Centuria

Judæ et Tege hæc et obstupescit: veru
 did obmutasce. Inde Carisys in regem
 nulluatu. Regina mater ex tauris fu
 veriby in morbu lapsa, s'ra Jan: vivit.
 Hispana classis vicinio parata, in Ang
 lica soluit, naverat naues militares
 easd' 30. veterani militib' 20000. sed
 Hispaniam in gloria tenuit, et Anglia
 Archithalassur Prætor uentoru fortua
 abq. naues 10. n abiq. ingenio plenissimas
 in mibus in Hispana classe impulisset.
 Naues alias perisset, alias cepisset. Quæ
 uerap in periu Belgis Alan' reddio committit
 agre s'ctis Laurenti Regi, quod dactem, quan
 usq' ad hostib' impeditu, n coegisset. Ferdin
 nand' Hebrueu' Dup S. R. E. super Car
 dinalib' impetrata à Pontifice legi' cano
 nica, uenit. Lotharingia Ducis Liliam Chris
 tian' sibi matrimonio inquit. Fidenic
 u. Daria Rex Christiano filio regis uin
 quit. Emanuel Sabaudia Dup Carmanola
 et totu' Salucia Marchionatu occupat.
 Nauarreg Hæreticoru' et spes et fortuna

Chronologia

armatur. Huius anni vestissimos cunctas
 Aus Regionortanur et alig Ptebg Turaly
 ante certu amor plathematicis madigit
 ordo Clericoru minoru a Sixto. V. con,
 firmatur. Beaty Didachur in Diocoru
 numeru reserter. Vna Lutheranu
 concuaty ptra celebratur. Christiany
 Saponia Elector aus: Cretlio inter Cal,
 unior et Lutheror colloquiu constituitur
 cu Caluino obsequere, a obicitate pro,
 uncialery, a ignoraret, a Cretlio ab,
 cu consilia accipit, qua ipse postea in
 uncula coniecit. Tiguru, Berna fra,
 geatozatu in decemid eady ranozant an,
 Tiquur. Societat J. ex Transilvania
 munito, in ciog qraicpe Sixto mudo Bati,
 Lonio, ab Ordinibz proferibitur. Contra
 ipse principio comuratur, auctore Baltha,
 sare Batonio, quam propine cognatoru
 q Andrea Cardinalis frater est. sed con,
 iuratiomibz auctoribz necatibz, unioria ex
 Turcis amplectima obtenta, cu Syriani
 Zabraye centu millibz armato, quinque,
 ginta ipse millibz occurreret. Societate

Centuria.

307.

anō 95. restituit. Roma S. P. Biblio,
Theca Vaticana apparatus restaurat.
Agra peremmen, q̄ ipse Leticia vocavit, ex
agro Marci Antony Columna 25000 arceorum
empta. In monte Quirinale vs. nescio
quibus perduravit, quod die 2. 3. etiam,
nomina 4000 in hoc opere occupavit.
Eppendise dicitur 200, sexaginta aureo,
22 millia. 22 May gryphus Waldia
C Bomeravia urbs ē. Inhibet crucibus,
gladiis, pugionibus, bipedibus, alioq̄ signis
militariibus pictis, capitur. In Dietmar,
sua 5. lotus vsq̄. Weimari 6. Jun: hinc
puroz, calo obscuras reperte ol. gradum
ore ferre vsq̄ ē. Quisite cali nonstra,
quandiu bellorum latit circumfert terra.

Chronologia
 Annus Christi. 1589.
 Sixti V. P. M. 5.
 Rudolphi Imp. 13.

Constantinopoli a Legionarijs rebellione
 etia Jam fecit propter dilata Precedia gra,
 nisi Seditio exorta ta, igitur etia in aedes
 iniecit, ex quo niceno 12. Anni millia con-
 flagraverunt. Anglia Regia Elizabetha ad
 Sultanum Turcarum Imperatorem sedus ait
 contra Hispaniam, et Antonium restituere
 parat. Angli igitur centum et quadraginta
 nauium classe egregia, 15000 militum impo-
 siverunt, subreptis Vlyssi boni huius politi
 ida amica a Lusitanis excepti, et agere in
 lacerata classe operante sumo reparati-
 rant. Septuaginta nauibus Haesecalicarum
 vrbium frumento onestis, et Taxis opibus ad-
 ductis. Tiberis episcopus Romanus Naui,
 gabile fecit. Venetiarum Armatibus a Brus-
 gere submersit. Continet Venetiarum vrbis.

milliaria in circuitu 8. Parochiarum 4.
 nescio. Monasteria 40. et unum infelice
 25. Pontes publicos 40. Generam hanc
 hanc et rebellat frustra obsidet Sabaudia
 Dux Carolus Emanuel. Rex Galliarum pater
 ultrore sollicitus, desinit in eo regnare
 Valerios familia. Omnino inde primum
 armatis, pacificis per alios prorege interea
 piam constituant, propriam sibi sigilla
 adunt, quod regni Francici nominant.
 Illera ab episcopo regis die Henricus Borbo
 nis Navarra Rex ex defuncti regis, totius
 illius et lege Gallica Rex Galliarum nunciis
 tur. Colloquio Badense episcopus sollicitus
 vicissim, de Marquis Jacobus in pristina
 religione amicos retulit. Schindling pefe
 sing in hoc colloquio loquens, huiusmodi
 uitorum in se suis ueritate referre e
 quem de modesta merito quistorig datus
 literis admonuit. Vienna Austria Sebas
 dianus ab Laxer, quod signum manu, Imp.
 aduherasset, senetariu factu capituluit.
 Dum Schenckius magni nominis miles Nouis

Chronologia

magis expugnat, hostiliter urbe, supra
 sepe audaces mulieres descendunt, donec
 hostiana ita inerte Bellica ad alios
 militibus Dux suberigitur, et a civibus
 reposita, absque etiam post morte pa-
 situr, in 4. partes distracta. Insuper
 praeterea hoc an's magis et uacillans e' in
 alior' etiam Platenus iuris. V. Doctor
 Electoris Treuiren'sis Conspiciunt post
 6. mensis carcere' condusit e'. De lo y
 facti more suo ex Treuiri' p'cedat agunt, tunc
 ad Tartaris se in Podoliam Poloniam
 fines Hundurt, pacem deniq' ad Turca
 Sigmundus seruat, qui in isto patre in
 Polonia ex Suecia redyt. Pacem Polo-
 nis pacemem obtulit Turca, si q' accipia-
 tur fierent, et secus Machumede lectura,
 tur, uerum hostiliter se esse Poloni, et
 profide, et pro libertate.

Centuria

311.

Anno Christi. 1590.

Sixti V. P.M. 6.

Urban. 7. P.M. 1.

Gregory XIII. P.M. 1.

Rudolphi Imp. 14.

Viginti septima Augusti Suae Pontificae
Sixtus usque. Eligitur igitur 5. Septemb.
Urbanus VIII, ante Joannes Baptista Casi,
Sacerdos Cardinalis S. Marcelli dictus,
verum etiam ipse ante inaugurationem vigi-
nti septima usque eiusdem defunctus.
Summus Magister relictus Gregorio
XIV. qui Medicolanensis fuit, Nicolaus
Sfondratus appellatur, Cardinalis S. Cui,
die 5. Decembris electus. Multa pra-
estare cepit Sfondratus; inter caetera anno Pontifi-
catus sui primo decem centena aureorum
millia in ararium sancti Angeli reposuit,
cotidieque millibus annuo sumit, eandemque
summam annis posterioribus ser adiecit.

Chronologia

Henricus Borbon: Navarra Rex apud
 Vindobon urbe in Normannia in signis
 toria politus, Lutetia arda offensionem
 cingit. Reliquos etiam armatis, ut eos
 propugnantes, donec s. mensis obfusa
 nem aduocata Hispanorum auxilio, qua
 Alexander Varachius paruenit dux ducis
 bat, solvere coactus est. Pariter sera sa-
 met maxima exercuit, cui ut obsonaret,
 bis mille equos, octingentosq. a nos macta-
 uerant, praeter alias merumq. gibrumq.
 delicias. Principibus etiam in n. 6. unciari
 panis, et ille quem ex arena datq. est. Pile
 horbis uidentibus, et panis uisibilibus
 aly panes mortuos depasti sunt. Crudeles
 quod a nemo asserit, inter famis has nec
 situdines duos et 20. in partem puerosq. in
 sumptos est, praedecim millia fano in partem
 Mantelodius peruen ad Atheni ripam sicut
 capit. Prada Brabantia ciuitas 3. Mart.
 dolo ingeniosq. bellico Maritibus Conditis capitis.
 cum nauim totam Angilag sociis intruendis

Centuria.

313.

agla coactam sub vespera appulisset.
Viennam Austria, Moravia, Bohemiamq;
terra notus niger concubuit. Franciscus
Ladigirus regius in Delphinatu gra Sabaudia
Dacen praefectus grafia opolim occupat,
Viennam ad Rhodanum sitam regi subegit. Jac
cobus VI. Scotiae R. Annae Frederici secundi
Daniae Regis filia nubit. Belgii Ordines sub
nocte nati Christi Westualia irumpunt,
Landegs diripiunt.

Chronologia
 Anni Christi 1591.
 Innocentij IX. P. M. 1.
 Rudolphi Imp. 15.

Gregorius XIV. postquam Ordine in Africa
 ministrasse gubernasset, 15. Octob. viro
 de suis. In eiq. locum eligi Innocentij IX
 Gononensis, propriis nomine, Romanus Sup.
 Lipsa Vachinetur, Sanctorum 4. Coronator,
 rud Cardinalis dicitur. Creatur vero S.
 P. 19. Octob. moriturq. 30. Decemb. Au-
 tica clavis, que in Atlantico mari Hi-
 mis nauibus in auro ex Indis variis
 insidiis parabat, profligata ad verso maris
 aspectu fueratur. In Belgio Mauriti-
 us virtute, tum dolo, Sudania capit, alias
 urbes. Rudolphus Imp. fructu ibidem in
 Belgio de pace agit. Turca mense Julio
 Comoran in Hungaria expugnat. Romae
 vi. Jun: ad superos abit inter Calices adori,
 late publica nocturne commemoratur S.
 Aloysius Gonzaga spater Cardinalis

CENTURIA.

315.

Monasterium anno millesimo trecentesimo, II.
 erectum, hoc anno ab Argentinenfibus Letha-
 raie solo aquatum est. Sup militum et Cali-
 uini a Sacla, du S. Porciani urbe in Aera-
 ma occidetur, in pago Contigni aram a Sa-
 furg erat, sacras hostias in pabulo equis ob-
 iecturus, sed eae superius humi precipitatur,
 nec prius surgere pot, qd sanctorum alqs dono
 nunciis civitati apportat; eius equos deo
 in pabulo germanos ee, paxit atq capis.
 Suis paxine adeo ipse proreper illat.
 Sac. Gault: Princip Christiani Arhel,
 Ling exercitum solo nullis equitum ad
 15000 pedibus germanorum Henrico Navarra.
 Regi auxilio ducit. Sabaudia Ducis exer-
 eritibus a Ladignis fugatur. Christianus
 Saxo 5. Octob. defunctus, 3. Novemb: cruce-
 palli praedente sepultus est. Cellis in
 vincula datur, quod colloquij ano 88. cele-
 brati auctor scribit, quo in Saxoniam Caly-
 unig. et in Saxoniam, qui epulare iteru. isq
 est ad Guilelmum illis pupillo datus, tutor
 esset. Joannes Suetia Rex bellu aduersus

Centuria.

317.

exarmador principis inquit. Januarius
 Ducis Guisj. Lilius biennio octog. neges captus,
 cassodiam Peroneas ad miraculo exant.
 Nova iteru Anglia qtra Catholicos edicta
 proponit. Praga quidam de foro verborz
 Lutherano tabula captus, reus plurimoz
 uocorū maritij cognoscitur, uelut rompecius,
 uosū ē hōi, se pūc atqz improbe rubere q
 uis.

Chronologia

Anno Christi. 1592.

Clementis Octavi P. M. 1.

Rodolphi Imp. 16.

Triggeid Jar. Jun. Christian Imperij
 Clementis Octavo permittitur. Hippo-
 lito Allobrandino S. Paeraty Card.
 nali. Mauritij aliquot oppida Balgij
 capit. Magnos Nonionagi per Carini-
 cen expulsi, cineribus in praetorflan-
 tem parsi. Turca in Croatia arce Vigi-
 ceâ potitur, qui dum latè furorē barba-
 rium circumfert, ex clade expulsi Chri-
 stiani. curru castru capitibus multos
 ad loca vicina missos non oratur. Suda-
 ra Satrapa Tripolim depopulatur, ad Sa-
 ner etiam Austria usq. exarsit, dum in Ca-
 mitus Imperator deliberat, unde omnia
 ordinu consilijs praeterita istud e. Caesar,
 Auguste a tumultu ad arma peruenit,
 cu ibi Captiu Anton: Peresius Rex

profecerat q̄ urbe recepta, de authoribz
 suppliciu[m] sumpsit. Anglicana stabit̄ iteru[m]
 in mari Atlantico ab Hispana pugatur,
 Septem et uiginti nauibz captis, alijs de
 presis. In Saponia in Calcaixtas inquiribz
 eorumqz libri chartaqz prohibentur: Hof
 Imamus in dero Helmsradianus Profes
 sor et Stallerus ad Principē Brunsvicensē
 uerba facere solidus. Incredibilia de Viri
 quitate nostra sanctur. Joanne Conite
 à Mandersheit Episcopo Argentinenſi de
 Guado. Augustana Confessione Caroni
 Joanne Georgio Joachimi Frederici admini
 stratoris Mächteburgerſis filius Episcopi
 in loci eligunt, Catholici et Cardum Caroli
 Lotharingie dicitur filius. Inde iteru[m] bella
 sine successu, sine Lotharingie,
 guerra fortuna gestu. Casimirus Palatinus
 Repolice ex fratre Ladonico tutor 16 Jan
 uaria fortuna sua defragitur. In univ
 ersa defuit elis Elisabetha Caspari Joror, Cardi
 17 Galliaru[m] Regis uxor. 10 portu Mart.

Chronologia

Gulielmo Junke, Alinda et Moitina
 qui parentibus in Bironburg et Borebia
 Dux pupilli curam ambirent. Caesar se
 miserum respicit, quod q̄ inueniā a consi-
 lio cent. Dux Richardus Simerius pro
 Casimiro Palatinibus inraam apud Calur,
 got. Fredericus 6̄ minor Palatinus a Caesare
 legator imperij Conspiratione (Cenar)
 perdit, quam tunc differebat Caesar. go aān
 suam inrag editis libellis agit, utq̄ defendat
 aq̄ Frederico legior Simeria resat. go
 Fredericus ad arad defendit. Cui etiam so-
 amer Neabowig sepebetiq̄ milit. Vera
 a Caesare epandorati s̄ milites. Monum
 Eui occupat. Ambergensib̄ 6̄ non in ra-
 polunt, contrag Calumiarog se armis
 tubantur. Sigismundus Polonia Regem
 hissinā legatione ad Imperatorem p̄aga
 nisa. Caesari consobrina sibi p̄onjan
 perdit, et in perat. Ama fuit Caroli Ardi-
 duis Austriae filia: haec in Regi depon-
 detur, Cardinalis Radephiby legatur

Centuria.

321.

fronsu digito anatho inuast, possiditq;
Regis Regis eadem mirabilis operis foris
quem est gemmam donauit. Cuius in
Inuentis aureis millibus a sima sum, qua
Regis 26. Mayi Cracouia apparatu apparat,
simo accepit, cui 31. mensis eiusdem ex do,
re ritibus Christiano nupit. Postidum inde
perpetuum huius fore. Similitas inter
Regem Poloniae et Mayan Regni Cancellas
rim, deniq; in arua erupit. Confederati
in Galia reu felicitate agunt. Hahellinus
ad Germanorum reliquos repatriat. Reges
linea huius militat. Hessia Landgrauis gubnat
nup uita etia ipse defungitur. Monasterij
incendiu at negligentia pistoris exatum,
ader oio 200. infans uertit, didicereq; e
uer quam utilis huius periculis est studiose
frequentia, qui deo sapienter ipse aduent, optime
notunt extinguere incendia. Joame Suecoru
rege defuncto Conis nothom ano septanti
ponit Gordonus Comitibus polonicis inter
Rege et Carue uaciu peragi adeo nihil
potuit, amice huius a Regna discessit, ofalo

Chronologia

eiusdem avari oblati, n' ut Regia signi,
sed Regis Coniugi.

Anno Christi 1593.

Clementis VIII. P. M. 2.

Rudolphi Imp. 17.

Melchior Regis Fesae et Marochi Regis
filius, nuper Sebastiano Lusitania Regis
filius, in Philippi Regis tutela eruditus,
Christiana fides amplectens in D. Laurentii
Basilicae (Clementis) sacris Christianis institutis
lur. Mauritius in Belgio montes S. Gertrudis
hic expugnat. Carolus Mansfeldius in Gal-
lia Noucastellan, Noacodan, et Marci
cum confederatis capit. Fuit hic Petri Ernesti
Mansfeldii filius, et summa rerum in Belgio
praefectus capit, postquam Zbia Decembris
anni superioris Parmensis Altrabati de,

naty ē. Cui hoc año Roma in ara calti a
 S. Petri magnificè parentatū ē. Maximilianus
 hanc experimētū fecit, dū Ladegrius, q
 Francos p̄cedebat, in urbe recipere p̄
 rabant. Parisijs Comiti de novo rege
 habebantur, sed 25 Julij Henricus 8. Rex
 natus Rex cu amos 23. reformatam, ut
 aiunt, sectam fuisse, religionem Catholi-
 cam professus in regem recipitur, nouis
 iugis victoris caput, calti de re Dupli-
 uerens ad Pontificem missus, q cum Rege
 reconciliaret. Qui in reditu à Venetijs
 Ag honorè donatur, qui in foro Julij in longi-
 ge ab Aquilona nouam urbem condere ca-
 uerunt Palman. Idonia Rex magna re-
 ligionis pronouenda spe, qua ab año 25,
 epularis, in Suecia reuit: sed Lutherana
 demq̄ coactus Soloranis magis, q̄ concepit:
 Turca recuperatis uiribus Buda et Vesi-
 pium expugnant, ex parte h' año à Capa
 riam in clades maximas persepsi sunt, pro-
 ter alios Sabazar et belli duces in pagana
 Bifensi edia Anurathis ex sorore nepos

Chronologia

cecidit, cuius mortem ne omnibus re hinc
 est, supplex à morte horum pessime dicitur,
 ardeatibus etiam capiti carbonibus in solis
 Qua à expeditione cetero digna et laudis
 viris Crisophori à Dieffenbach, qui
 plurimas Turcis urbes eripuit, auctorio
 30. ab ipso pogebar. 24. Novemb. 1617.
 ma D. Nicolai Tolentini ad iungo per
 lica veneratione exposita, omnibus curijs
 attentis, sollicitis ad honorem, usq. è pa
 quicem suare. Sunc quontipex solone
 Regia rosa, Bavaria duci plegata
 gladius et galens nocte nascitur
 consecrari solitus mittit. Maximilianus
 ipse Romam die 17. April: venit, ab
 leatione maxima à Pontifice salutata,
 à senatu Pop. R. in Capitolio exceptus, et
 magnifice gratulens ore Rom. Tullio
 respondisset, magna sui admiratione ex
 clausit. Romam Neapolim inde abijt. Ba
 belij filij Poloniae Dux à S. Pontifice
 titulus Regis petis, quem eandem à Gre

Centuria.

325.

gonis XIII pater petierat. Idem Casar
 quinq; milia integrum gra Turcam milita,
 Turca centum millib; receptis, si se inter Graec,
 capes imperij recuperet, sed nihil obtinuit. Ita
 longi aqua mandant. Magistri Mehtensis
 caa Thuri equites Metis: in vincula de-
 derant. A suo Pontif: Cardinalib; cogadi
 cenda traditur. Lippia a Lutheranis gra
 Calumitas tumultuatur. Movere se etia
 Brunsvicensis, ut ita Calving recuperetur.
 Et ab ano 28. Lutheri sectati cent.
 Frederico Galatrig Rhemi amorem 20 in
 nemis Constanza Guilielmi Aurarii
 Principis Lilia nubit. Joannes Saponia
 Dux Wenimarsis pupillorum noie a Casar
 Lang Bohemia Rege imperij confirmatione
 petis. Celi cometa eparsit. Zudenburgi
 Stiriae urbe in sole nigra stella apparuit,
 gra quam e regione tormento bellica sunt
 globos fulminare visa. Globi arte umbra
 fructus instar in terra pedabile proicere.
 Ludonico Wirtenbergis absq; liberis de,

Chronologia

Junctis, Fridericus Comes Wirtenbergensis
 succedit. Mauritius Habsburgi Agriensis Comes
 Solacensis dicit.

Anno Christi 1594.
 Clementis VIII P. M. 3.
 Rudolphi Imp. 18.

omnibus habitantibus eadem fere in de
 liberatione unice, qua ante sepeioribus.
 His igitur institutis, ut tempore meridiano
 signa aere campo daretur. Quoadito
 oer Deo precarentur, ut aut Turcorum
 rores compreheret, aut Christianis milite
 riam quederet. Sumptibus et milites in bello
 Turcico decessi. Erantque proderca Cos
 Comensis Elector, Fridericus 4. Palatinus

Centuria

327.

alijq. Pomerania Ducas à Cesare promittunt
craciv. iura, confirmata recipiunt. Sutorum
Regi Jacobo VI. ex Anna Danica Regis so-
rore nascitur Henricus Fridericus. Et
nepos Imp. Imperator à Rege Hispan: Phi-
lippo Belgio officatur. Mathias albae
Imperator curare Hungaria, iubetur. Maxi-
milianus et Jul: Groninga multissimam
Prisica urbes capit. Henricus IV. ab Carolo
nunciis in rege nunciis, recipere verbera,
pid. Lotharingus etiam à Rege pacem
consequitur. Gustavus in gratiam recipitur.
Caetera sumptus supplicium de illo est, qui de
meratio ardui regi nocte auditatur, velut
indignus, qui quod in Cala: Claremontano
Collegio literis operas dedisset, occasione uti
Heresis capere, passim in vulgus, p. calamy
na parere, in ipsum ab id loci professoribus,
dicitur, unde intra 15 dies fuita tota
Gallia exesse iusta est Societas J. S. M.
Jarmyn (Raab) palustri loco situm post

Chronologia

beneplacito officio 29. Septemb: Turca
 deditione accepit. Cones ab Hardegg pas-
 ditiois accepit, 15 Jun: ami sequenti
 Vienna captis dantur. Gonorati
 frustra tentat. Nonigradu Calarum
 recipient. Imperator cu' Molo gura
 Turcia agit, q' supplicat regie posthica.
 Per Joan: Samxi id magna regni Carcell
 et id Polon Tartaroi unecant 30000 oc-
 cisi, ex suis a. desideratis mille occi-
 dentis. Sigmundus Badorius Tartaril,
 uaria princeps a Turca a Bonam sup-
 societate accepit Tartarus auudis, auro
 Monastico diruptor. Quantul antea reg-
 ni Hungaria submiserat. Turca Calar
 in Italia Regie Calabria oppidum cepit
 sed fugatur septuaginta dimicenti a Romi
 sine Hispano submisit. Alexandrina Ecclia
 aut: Sabula Patriarcha ad Joan: Cono lita,
 res ad Romanu Pontificem mittunt, q' Rom: in
 obedientia possentur. In Gallia 30 Jul: auro

Forbonig Cardinalis aq. alter. Noni. Toloty natus.
 Beaby Hyacynth Polon: ex ordine Duiano in secliter
 reperiit April: Polon: N. in Regni Vpila paterna reg
 ni Suedia diadema suscepit, cui regna filii raris
 ad gista defungitur. Scoti Catholici comites et Nob:
 2000 equitibus collectis memorabile ex hostib. Alun:
 victorias obtinent, 2000 Alun ipsam occip. Noni
 inter Saxones discordia, du Huarz liber in procat
 Dymell Haberg. 90 ad 2 Academioc appellatur,
 ca cadit Samuel. Forbonig Eduardus Bedesit
 Marchio du in aula Archiducis Ernesti in Belgio
 uerfatur, Ernestus Durloceps Eduardi terrar
 uerfatur, ne ad arma ueniretur, Casaritan,
 uerfatur uerfatur: aiunt alq. ppterca Turca
 casp. d. auipisse, quod Marchio regis Soudan
 cuidam Paggero uendidisset. Quis Malachia
 et Polonia laetibus aq. rapit adant. Tise
 Jacobo Hospio Academia et Hospitalis
 Medico. In Sicilia septem alium pueris inter
 alior deat uerfatur e.

Annus Christi 1595.

Clementis IX P. M. 4.

Rudolphi Imp. 19.

Henricus Bourbonus Navarra et Gallia
 Rex ad gratia Apostolicam regi impetrat,
 set Petronis Eboicensis Episcopi postea

Chronologia

Cardinalis anathemate abfoluitur
 Chriftianiffimi titulo more maioris ap-
 pellatur. Pagen in Sabaudia redit
 rat. Ordine equeſtris S. Spiritus in
 Bellum Hifpano induit. In Picardia mor-
 ne et Burgundia gertua. Erant in
 in Belgio 21 feo: calculo extinguitur.
 Manfuetitur ab Imp. in Germania: caeca
 tur: Comer a fontibus Belgio progreſſi-
 Manfuetitur Imperij Rom. princeps pro-
 auxiliaq; 5000 Turca caſis Strigo-
 nis obfidem morbo correptis, et Zom-
 ra delatis, 17 Aug: obiit. Strigonia
 1. Septemb. recipitur poſt anno 35. qua
 Turca caſerunt. Tranſylvaniam 6000
 Turca: caſit. Poſtquam ad Imp. de bello in
 Turcas reſtaurando egit. Filialis in ſoci-
 tate et fedus Arone Madaxia et Michae
 Malachia Tranſilvania regalis. Aroni
 in ob proditionis ſuſpicionem, quam ex
 literis interceptis inuicit, ſubſtituitur
 Stephanus Roſſianus. Idem hoc anno

Centuria.

331.

Societates in integrum restituit. Patres
Suecior et Moscor 30 annorum bellum par
expiravit. Amurathes Turc. Imp. mo
ritur. Succedit filius Machumellus.
Hic crudeliter imperium aspicatus, 19
fratres strangulat, eos alios patri
urgens sine favore mari suffocat. Ma
ria Christiana Transylvaniae depon
satur infelicibus sane aibus. Tragus
ad Anglicana clabe apud America ab
pauis profligatur; obijt. Uttonius
Hybernia populi pro religione parta
sa conseruata sepius Anglorum op
tum succurrit, donec gradibus eos sibi
Elizabetha subiecit. Florimund: uir l. b.
c. 20. Prorex a Caelis inter supplicia
ad Dei tribunal uocatur, morbo defunctus
sepelitur. Ferdinandus Archidux Tyrolen
sep. 23. Jan: uixit. Erat hic filius Per
dianus Imp. Brezbergi i Bragne, Cra
conia Comitum de Turca de bellando de
de s. In Germania inferiori aliq. p.

Chronologia

hinc et inde pluit. Hinc est
 modus nomenclaturae, praeter quatuor
 Maru, Mojal, etiam Rhano frigore
 gignit. In cais rei memoria Mo,
 quatuordecim ludor in alatoris in pla
 tie celebrantur. Colonia Anabap
 la expelluntur. In America es h
 anni milliones Hispani feliciter
 appaerantur. Theodorus Magnus
 Poloniae Dux celebri ad Casare legi
 bone missa, per Christianorum prin
 cipu amicitia, padurg, Porhu, pra
 fat, et ambis. Inter murem missa
 erant 30000 aureorum, omni odoris
 aromata, pelles peregrinae et precipue
 nigrae rapine valpiu, aliquot an
 semis millibz a sinata. Leopardi
 rivi 3. accipitres sine falcones ali
 2. duobz anseribz millibz a sinati.
 Alia legatione ad Polonia Regem tar
 tarus in equo et sagitta missa, nisi
 per Poloniam, Tartary deparare Tran,

Centuria .

333 .

Sylveania n^o poterat, in quod maxime
urgebat Turca. Mathias Archiepiscopus
ex Turc. octingentarum annis v. mil. q.
lib. boni pradae agit. Catholici et
religiosi Sueciae egerintur, superioris
Austriae rusii quod Angli rebellant.

Chronologia
 Anni Christi 1596.
 Clementis IX. P. M. S.
 Rudolphi Imp. 20.

Albertus Cardinalis Aust. Archidux
 Lusitaniae prorex Belgio praesertim.
 Bruxellas 11. Febr. maximo urbis appa-
 rate ingressus, magna Navarrae Re-
 gione, qui terram obsidebat, Calatru-
 cupat, portum Calatrucae tunc carnis
 navibus mittit. Bardigalense palatium
 arsit. Anglus Hispanos in Fretum Gadi-
 taro unxit. Gades captas direptas
 incendit, itaq. in Angliam revertitur.
 Guisus Phoenicis provincia prorex
 fluctuante incertam Massiliam regi
 Galliarum subiecit. Machometus Agria
 in Hungaria capit. Cardinalis Caletanus
 in Polonia militavit. Polonia Rex Sij-
 mundus Gedanus, Doracensis, Elm...

Centuria.

335.

gerges ad honorem Eusebiiasticorum ressi-
sitionem cogit. In Comitibus Habibonensi-
by de Turcis bello actus. Transylvaniam
Praya venit, ubi non nihil febris ter-
ratis, auxilium in Turca impetrat. Clau-
dopolim pestifera febris afflicta, ut
quotidie dem quidem nonnulla exde,
hic in extinguerentur, sed adrimo par-
te haeretici. Catholici q. affecti erant,
Sacramentorum non ualebant reddere,
vix. Nisi in Holandia Calaniam suo,
ad liberor a Societate. Gymnasia
publico Edico reuocant, et dicunt.
Ferdinandus Bar: Dup ab Ernesto euoq.
tasy Polonia venit, in partem admi- Colon:
in Brandenburg prouinciam uenaturus.
Anglia Regina contra Hispaniam clabe
reparat. Monasterij in uehri ministri
Cypriacates I magis postulati,
Polu uentant. In Leica Philippinarum
Sapula palma quadam tam in man.

Chronologia

Franco reportata fuit, ut duodecim
 edia virorum amplexu, consuetudo
 excederet, quae barbari pro maxima
 venerabantur. Marcata piscarij
 victoris aule ad Christum conuer-
 tuatur. profecturus e collegio Valli
 plebano alumnos Anglicanos Hispania,
 maris rex Philippus apud dei propa-
 gatione fortiter adhortatus, inter am-
 plexus magno religioni et deservio et
 exemplo dimisit. Decima Tria Febr:
 Hassia Landgravius Georgius defun-
 gitur.

Centuria.

337.

Annus Christi 1597.

Clementis Octavi p. M. 6.

Rudolphi Imp. 21.

Ambianus Picardia Metropolitani Alberti
Cardinalis Elect: rease Pragagenate
capit: quam postmodum p. 19. Septem:
recepit Rex Galliarum. Maximitus in Bra:
bantia, fugatis, castris regis Prussiae
partes, qua Rhenu spectat, occupat. Perga
in Turca pacem promittit. Theodoro Niglotia
Duci nocturno, succedit Germanus Bo. Bo:
rius Theorides. Pontifex Max: inter
Hispania et Gallia Reges de pace agit.
Ducis Sabaudia junq. Regis Hispaniarum
Lilia & relictis filijs defungitur: Or:
delij etia insignis Geographus vivit.
Mathias Archidux ad lectarum coitiones
Viennae fuerant, eius ad vicinos pagos Evan:
gely praeterea excursere solitos, ueluit.
Carolus Sigismundi Polon: Regis patruj

Chronologia

assumpto gubernatoris titulo comitia
 Suecia cepit, licet reclamaret, rex.
 Philippus Nicolai libris edidit singula,
 re, quo deus Calvinistarum probat, ipse
 ee caudamone. Baderborne nra
 alios, q ppter maleficia exesti sunt,
 fuit, q nequissimi genij impulsu virgi-
 nem interficeret. Inlecta caput in
 Cameterio 3 pedu altitudine deponeret,
 3 praeterea fabas certo modo epinini
 ori inferret, eodog tempore novapode
 enatar colligeret, quaru primam fusti-
 ni ori iniecit, fiebat, ut a renne con-
 spiceretur: altera u' ori indita, omni
 generis animantis maxime formam
 videbat. tertiam ubi indisset ori,
 cuiusq' rei etia manibus fieret cele-
 rabat. Alia in Ungaria fuit, ipsa sty-
 gii mater, oinij culinae forma etue,
 nupar anis centenaria. Haec ut a
 pagofeo tempestates repelleret, diebq

Centuria

339.

Christo natiuitati resurgentiq; hinc alto
 glorio monte recente placenta ventipet,
 arboribus libabat, rogabatq; ut eam. Eadem
 milites ne vicum irumpere, nigre
 derentur, ab anaphis, hinc Acherontis
 Sabellite, aternasq; noctis Æthiope ex
 coccare docta fuit; dedocla demig eius,
 modi maleficia, frangi ee capit. Magni
 Mogoris regia ad Gaza omni breuissi,
 mi temporis incendio flagrauit, Theris
 dacies centenis millibus absumptis, et quod
 portenti auipit horrore, totu labori in
 aedificiu ignis deusit, quod ex materia
 constabat, flama n' abigit. Laora pel
 siera lucer ducenta millia extinxit, monera
 merna reges Deus uoluit, Christiana
 sacra aut n' negligeret, aut oia Caeli ful
 mina expectaret. A Senense. Princ:
 Wilhelmo V. Bau: duce Monachy Boioru
 Metropoli regis hanc impetit D. Michachis
 Archaigeli Basilica absoluitur, ea una
 dignissima plene Germana, qua ex resti,

340.

Chronologia

in quibus etiam orbibus adeas, uideat, laudat
admirari, sumit legi, opy de ferret.

Chronologia
1598
341.
Centuria.

Annus Christi 1598.

Clementis Octavi: P.M. 7.

Adolphi Imp. 22.

Philippus Hispania ut loquatur infans,
Gen. Isabellam, sine pr. virginem Alber-
to Archiduci, deposita in purpura, Marti,
monio nupti, dos Burgundia et Belgia fuit.

Franciscus Mendoza regis praefectus,
Berca capit, Rhenoq. intercedit Bata,
nos. Catharina Borbonia Galliarum re-
gis soror duci Lotharingia. desponsa.
Idibus Septemb: ano aetatis 72. ante
6. Vespertina relicto filio Philippo III
Rege Hispan. Philippo II. graviter pro ad
Orthodoxa religione constantia adhor-
tati, et cepit, et nupti. Comitibus Batis,
Bonensis pecuniarum gratia Turci. gferendas
urget. Adolphus Nemenfis gubernator
nator egregio Strabagense Turcigra-
varium, sine Baab eripit. Porta

Chronologia

claque bellicâ, quam Petarw uocant,
 extractâ. Certatim intra urbem & horas
 4. cadunt Turce mille septuaginta, res
 caperantur formosa curuita centum
 octoginta quing. Wallachi 13. Turce
 militibus delectis Nicopolim captam uen-
 dunt. Mathias Archidux ne arce Buda,
 se primis caperet, arce alterâ peditum
 biog. euectis, frigora intercessere. Pope
 rator ad Episcopatum Hungaricor. missi
 negatorum disceptatorum certos designat,
 eâ lege et conditione, ut certa pecunie
 summam in bellum erogent. J. A. Archi-
 Episcopatus Trigoniensis Joanni Putabato
 cepit, ut milites septingentos in Cypriis
 300 in praesidijs aleret. J. J. Archi-
 talibus Tyberis Romanis uicinat, cuiusmodi
 aquas neque est ueteri memoria, quippe
 possit meminisse. Eadem altitudo spectat in
 Bronaio publica in Almeria. Pontifex

Centuria.

Max: Ferraria recipit, Cæsar Netho
 Alphonsi Estensis Nepoti, hinc pmissis, qua
 n' erat sedi Rom. obnoxia: qui idem à
 Rudolpho Roman Imperij princeps et dux
 Regis pronuntiatur. Batavi Hollandiq
 Synas frustra tentant. In Japonia G.
 bo D. Francisci ordine religiosi, iubente
 Quabacondoro, in cruce acti. Martini
 Laceria Stephani ac Sigismundi Polonia
 Regis: concinator ab Hæreticis Suevia
 in mare proficetur, et ad aquas caldas bibet.
 Tyroneq Hybernia Conle submissis ex
 Hispania auxilijs pro religione contra
 Anglia prorege Salsis feliciter pugnat.
 Magnus Henricus Gallia Rex legatione
 Romam missa, sumo Portugali, oia obe
 dientia officia spondet et pollicetur.
 Pax religionis auctoritate Regis in Gallia
 instituta. Joannes Georgius Branden
 burg: Elector, Thomas Stapletonus
 Angly, et Benedictus Arias montanus

Chronologia

inagni oco, rarig Turc Theologi, que
 & Hebraicag imprimis periti, de
 funguntur. Joami Ottom Episcopo
 Augustano de notuo, prima Horatij
 Italia: laureate uolenteg Neanic,
 rei sacre summa defertur ad Aguron,
 dissmat et illustratam quicquid
 Ferrinū de Koenigen, de quo plura
 audier, ut ipse uolet. Serenissimis Auf:
 Archidux Ferdinandus Augustij horie, pri-
 uatim fere habitu beata Virgini Lau-
 retanam, Romam uisit; expulset
 illa, imo triumphasset, quod si Ferdinandus
 de se imp. habituram semisset, uerū
 gaudere hodie Roma, orbis gaudere; Per-
 uandere uis. Idem sacro Christi pa-
 tris tempore ad Serenissimis tra-
 ditus Leopoldo et Maximiliano Graui-
 us pauperibus epula prebeat, miserat,
 meafiq; sublatio, inter historia Christi

Centuria .

275.

patientia proleca pauperibus con
tuit, pedes abluit, terunt, oculos,
sur, digni oio cali ofulo. Singular
deinde cu pecunia ex collo superia usque
singular adiciant. Exerit sane plura
habenda virtutum exempla si plures eius
nodi principes cens.

Chronologia

Anno Christi 1599.
 Clementis Octavi P.M. 8.
 Rudolphi Imp. 23.

Margarita Austriae Ferdinandi
 Aust. Archiducis soror Philippo Habs-
 burgen. regi III. regis jure destina-
 ta. Barbarorum clavis Canariarum In-
 sulae depopulata, in reditu magno-
 rum praedae onusta, a tempestate
 diripitur. Haec tu dixit quare
 natator ex. Margarita Valensialis
 regis Henrici III. propinqua,
 hic gradu contingebat, cui nulla
 sponsa uenia accessisset, matrimo-
 nio auctoritate P.M. utriusque
 voluntate improbat, Maria Medi-
 cea Franciscae Hebraeorum Ducis filia in
 matrimonium regis poscitur, cuius nup-
 tiae celebratae sunt anno sequenti.

Centuria.

Andreas Jabornic Card: Transyl
 uania a Sigismundo praefse iussus, + Trans,
 Michaelen Salgina ducē Transylua
 nia occupate, prima aue aggressus
 Ludit. Inde desertur a suis Ardi
 nalis in fuga a Walachis trucidat,
 Tur. Prouincia Galari^{ae} a^o Michael
 curat, qui cu^m in suspicionē affectati
 imperij uenisset, gra^u ex Georgius
 Basta iussus, praelio uicit, quam iterum
 repetiuisse, atq^{ue} obtinuisse Sigismundum
 aliquid aiat. Leya Florimund^{us} M. 4. 6. 7.
 Sigismundi concup Maria Christierna
 postea a Tyroli inter Virgines matro
 naru^m Haler^{se} uixit. Antonia Ca
 roli Lothar: filia ducis Julia etc.
 Principi ducitur. Carolus Vilandis
 Dux in Suetu Sigismundi Polonia Regis
 patru^m Stockholmiam et Colmaria^m
 aliasq^{ue} urbes capit. Hactenore 4000
 circa Geneva ad religionē reducti.

Chronologia.

Stiria caterag regioner Austria
 ditionis Serenissimi Ferdinandi aro,
 ritate par uolentes, par elia ar,
 nis gphlfi Harefmi denig dannaat,
 ad religionemg ueterem se recipiunt.
 capitur etiam hodie Harefmi
 pifces, dñi pñcipies q̄ p̄p̄alores.
 Libroru Harefmicoru 6000 sub pa
 libula opusta sunt, difate coru gra
 y om̄ D. Templu 30 abhni am̄ ad
 Harefmi occupatu, fua confuecti
 cerem̄a reditu e religion: tra.
 Baurat regioner iftar Maabachim
 reuert̄ Hadelbergã epul, quem Hadel
 bergafer publico libro etiam publicè
 n̄dne ee fuit gteftati. Nomen
 foma a P. M. Cardinales creatur,
 quor̄ inter Baronus et Bellarig.
 Rensfij Fridonicus Durlacefij Machi
 et Baderfij publicè ratione dat, cur

n̄ subscribat concordia Bergensi. In
stima calamitate solitudineq; ingenti
adulit post lentia; neq; illa Austria,
neq; Bohemia peperit.

Chronologia
 Anus Christi 1600.
 Clementis VII. P.M. 9.
 Rudolphi Imp: 14.

Tamen est inuenere, karissimi, de ad
 suam naturitate, a sapem abq. centu.
 rida abas post Christu Natum dei,
 ma septa deuluitur. An hoc bel.
 tu' Albrigu', inter Gallia R. et
 Sabaudia duc' eparsit. quod artit.
 quitionibz agente p' cardinale P. de
 Brandaun' Sumo Pontifice, p'cepit,
 tu' E, cuiq. nihilia sunt ami legentibz.
 Marchionatu' Dup' retinet, apud Bal.
 siraui' regi cedit, centu' n' super aureoru'
 millia, ad reparanda belli dispendia au.
 nerat. Tenuibz militibz Hispanoru'
 propter nondu' soluta stipendia Mariti
 occasione' dedit Creuentordy' capendi.
 Turreas a Primico Spicola ex

Centuria.

351.

Hispani adducta nave Sabauora
 ueltonis ro superant. Gauricq[ue] gra,
 sed dolo Scotia rex se thesauri potius,
 di in uicinia arca multata, mirabili sumi,
 nis prouidentia, parato paricidio inji,
 tur, rex, hui regis spiritibus regis decedat
 rex, annus adoleuerit, q[ue] certantibus
 superuenient, armator. Ricarios unico
 esse e[st] n[on] uisio sustulit. Qua nos supra de
 Sigismundo, hoc ano Goro onup. Turca
 Canisam expugnat, hanc quod naturalato
 dedidit, quod adu[er]sus de uisione capite
 huius. Quatuor Holandorum nave per ca,
 put bona sui ad soluat peruenit: 2
 ex Haboma p[ro]p[ri]a Carionuilla, schiite
 in patria exortat. Obiit inter alios
 Florimundus, Henricus Burgundicus
 Senator. Inter alia ista etia[rum] comex,
 datione celebris, qua docuit, nulla reg
 Joana Montijca fuisse. Cetera anq[ue]
 huius fabula insignis fuit, plura pietatis
 exempla edidit. In. cu[ius] sanctorum uider
 Tedillo obiret, peregrini et etia[rum] pedes

Chronologia.

ablueret, eorumq; uilui large pro-
 ficeret. Et hoc ex una Gallia Romae
 fluxere 30000 peregrinorum. Plau-
 dit deus Boici leoner, plaudite sup,
 Inca aquila, nouosq; Hymencor
 concinite, Serenissim Archiepiscopi Ferd-
 nandus Maria Annae Guicelmi. V. Sa-
 uarias duxit filia Maximilian ho-
 die Electoris sorore Austriae optimis
 sibi conubio iungit. Quos inter alios
 Hymencor licet Musis uobisq; ita con-
 cinere, cedito pennas, cedito alas Boico
 aquila leoni, Caesarea Hispaniaq; agni,
 Boico leo cedito uaguet, cedito co-
 bur, et uos superi saecula sequentibusq;
 quodlibet si a meliora, neq; edial desideris,
 et a. Nialq; uobis Harechitir, quendam,
 Et hoc ano Linceo, ita sequatib; uobis
 orbe exesse. Jha Dey Latet.

Clavis Sapienciae.

353.

Clavis Sapien-
tia politica, sine
usus historiae et
chronologiae.

Secundu[m] h[oc] d[ic]ere e[st] in undiq[ue] i[n]
omnib[us] d[ic]ere ad voluptate[m]; illud q[ui]
s[ic] e[st] scientiaru[m] ad more[m] o[mn]i[um];
hoc uniu[er]s[um] e[st] historiae. Quippe nullu[m]
eruditionis existit genus, ex quo aut
gloria, aut citis, et minore amingla,
vigilantia adorscunt. Scientia
aliae s[ed] deiq[ue] sapere incipiunt, et ob
sistentur: historia delectat etia[m],
et d[ic]itur. In historia saepe volentes
violat legimus, in illor[um] d[ic]t[is] h[oc] volens
a[m]m[is]s[is] residenter. Cum alijs a
scientijs nosse quae carpinur, sed ex
p[ri]ncipis. Clavis porro sapientiae
polit[is]: n[on] inat[ur] historia; tan d[um] n[on]
sapis, quandiu[m] e[st] historicus. abq[ue]

Clavis sapientiae

Historia nec mica tibi sicut E, nec
 crebri, nihil e' sana. nihil E' q' b'
 Quae nec historiaru' cognitio feru'
 aequat prudentiae quam n. ipsi ui'
 uendo, tu legendo habere poter'. Hinc
 clavis cu' secreta sunt maxima, cu'
 usu compendii accipe; pluria quib'
 die ipse discis, discas, si sapis.

Ipsa itaq' nimiru' historia per se
 haec e' perficiendaq' aurata, unde
 tanquam ex primisq' maxima parte
 rarissime salientibus Conclufiones
 deducenda s' p' d' . . . Ea p' d'
 politica, qua' temp. curae et subie'
 tos gubernent.

Despotica, unde h' principes et Ma'
 gistrat'q' erudiant. Economica q' b'
 inq' familia multitudine regitur.
 Monastica, q' b' se ipsu' alij quasi pri'
 uatu' dirigit. Haec n. ut p' h' q' b' m'

prudencia quam maxime pertinet,
 cuius principia sūt consiliū et iudiciū,
 Conclusio uero ē Electio, quae eadem ē
 ueliditū humana libetia et Mora,
 huius anima; Ex his deliberandum, quid
 fieri, quid omitti oporteat.

Consulendum a. gerendumque aliter
 pro Democratia, aliter pro Oligarchia,
 aliter pro Monarchia. Democratia
 ē repp. quae a populo potestate popu-
 lari administratur. Oligarchia, quae
 regitur à paucis praecipue uel Senato-
 ribus. Monarchia uero ē, ubi totius reip.
 summa penes unum ē, cui sane inter
 primas quae dicit. Haec n. plurimum tri-
 bus modis optimo, inde secundo, postea tertio,
 demum alijs. Reliqua uero cuncta
 qualitate Catoniano periculis obfer-
 uant. Princeps n. Democratiae et
 Oligarchiae caput ē, ut deus, sicut
 aequalis, et nemo ante alium in aliquo emi,

Clavis Sapientie

neat, quod secundum nota est, a sepi
improborum. De his plura lege apud
Politicos, sed intellige Christiane.

Quae admodum in Natura or quo Logica
complexiones sine distinctione alia sunt
adtingentes, alia necessaria, ita in
Politica et rep. evadit, q. in part. con-
clusionum sunt, alij sunt, q. maxima
parte sequi solent, n. in temp. alij n.
omnino sunt necessary, et certo est semp
secuturi. V. G. Haerem. arma peccare,
languine hircire, tumultu plebeo p. pec-
care libertate: attendendi promissio-
lecter sunt reru, evantq; ante horu n.
maxime evadit initia et progressus,
ex q. et nati sunt, et quasi adoleverunt.
Qui, cuiusq; g.ily aut incipit, epitq; u-
solaat, diligenter observaverit, v. demu
quid ex quo evadit sit, certissime pro-
videt. Quare q. n. n. certo quoda, et
inmutabili fato res humana labatur.

earumq; maxima Enicofantia, et
 multa praeter id, quod E verifimile,
 emittit, plerumq; hanc e similib; hinc
 na existunt: neq; ulla E cardior regula
 iudicandi, quo usquam res exacta sit,
 quam q; verare, quem exitu similia in
 longinquitate temporu sapient ac frequen,
 tibus habuerint. Quod ipsi prudentia e,
 sua prudentia. Prudent n. grah pro,
 videtur Cicero in 1. de legib. Quasare
 prudentia Prore Col. Partu ex alijs
 virtutib; ob; eminet, quantum niter cor,
 poris seq; ante alios, usq; E opinio.
 a gloria itaru lingua in alieno mala su,
 que ada fides sua, et renera niter, + niter
 sume praudentu salu e posteroru.
 sapient n. ex alieno vitio su emendat.
 ignauntq; niter e, qui post exempla n,
 ventur nautq; prudentia n. maxime
 e. bene deliberare. In grauib; et se,
 ruz deliberationib; in maxime exemp,
 toru usq; sit, apud graues et cordatos

Clavis sapientie

uirorum maiore um obtineat, quae
ex horum ducta sunt. In consilijs
n. ualeat ille, q. multa eiusdem generis
singularia ex horum, adhibito iudicio,
adhaerit, quam q. ex plurimorum comitia,
sicut coniuma quaedam uiuendi praecpta
cognouerit.

Quoia porro regum uaria sunt, hinc
rigida, ita imperia, prouidet, ut
scire, quomodo etiam subtilis sicut boni
ae prudenter uiserent, quomodo eorum
uicia delerent, quomodo dissimularent.
Multa sunt in principibus, quae uero
bonis laudare potest, potest facere, ubi
tam aduersus libertatem, quam aut facere,
di, aut, aduandis necessitat. Discende
E, quae principum occulta esse uolunt,
etiam si sciamus, resire.

Imprimis a. horum principibus utilis e,
Magistrabilibus atq. yis, quos admonere
etiam uix audeant amici, Proinde

de q̄by ad more ad eent, in horiq̄ re,
 perunt, si sapiant, quemadmodu Plō
 Nonar, Hegera docuit Demetrius apud
 Laertiu l. v. c. v.

Non a. rex ipsa sui amna horia euentg.
 sua adhaerendi, Veru nōp me reru atten-
 denda sunt q̄rystales, cir caastantia,
 sine aduicta. Carefit a. ubi libate
 sua horia, nisi etia loci, temporis, cau-
 sarum, omniumq̄ occasionu consuetu q̄
 zio. Hanc ex horia prudentia q̄kuntg,
 ubiq̄ idem erit, sibiq̄, constant, et pro-
 ut reru exposat varietas, ita de auoy
 modabitur tempori, neq̄ unq̄ de mutabit,
 sed aptabit, n̄ aliter adq̄, nang, qua
 Semper eade e, siue illa in palma
 applicatur, siue in pugno q̄trahitur.
 Sicut a. 3. horia tempora. praeterita
 praesentiaq̄ cogita et memineris
 haec ordina et egeris. Futura, ista pro-
 uide, et, caue.

360

361

362

363

364

365

366

Palet
Pa
Pr
Pa
Palet
bre
ti
A
da
Palet
cor
pa
Le
C
fi
a
e